

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

LADISLAV KOVAČ

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

ANALIZA ZAPIRANJA RUDNIKA ZAGORJE

LJUBLJANA, SEPTEMBER 2008

LADISLAV KOVAČ

IZJAVA

Študent Ladislav Kovač izjavljam, da sem avtor tega magistrskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom prof. dr. Metke Tekavčič, in skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim objavo tega magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 26. 09. 2008

Podpis:

KAZALO VSEBINE

UVOD	1
1 PREDSTAVITEV PODJETJA RUDNIK ZAGORJE	3
1.1 ZGODOVINA RUDARJENJA V ZAGORJU	3
1.2 VZROKI ZA ZAPIRANJE RUDNIKA ZAGORJE	6
1.3 PROGRAM ZAPIRANJA RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA ZAGORJE.....	7
1.4 PREDVIDENI CILJI ZAPIRANJA RUDNIKA ZAGORJE	8
1.5 USTANOVITEV PODJETJA RUDNIK ZAGORJE V ZAPIRANJU	9
2 PREJETA PRORAČUNSKA SREDSTVA IN REALIZIRANI STROŠKI RUDNIKA ZAGORJE V ZAPIRANJU.....	13
2.1 PRORAČUNSKA SREDSTVA KOT GLAVNI VIR FINANCIRANJA.....	13
2.2 HIPOTETIČEN IZRAČUN INFLACIONIRANEGA OSTANKA PRORAČUNSKIH SREDSTEV PO PROGRAMU ZAPIRANJA RUDNIKA ZAGORJE.....	15
2.3 PRIKAZ STROŠKOV, ODHODKOV IN IZDATKOV POSAMEZNIH ZAPIRALNIH AKTIVNOSTI PO STROŠKOVNIH NOSILCIH	16
2.3.1 TEORETIČNA OPREDELITEV STROŠKOV, ODHODKOV, IZDATKOV, STROŠKOVNIH MEST IN STROŠKOVNIH NOSILCEV	16
2.3.2 PRIKAZ ODHODKOV IN IZDATKOV POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE PO DEJAVNOSTIH ZA OBRAVNAVANO OBDOBJE.....	18
3 ANALIZA POSLOVANJA	23
3.1 TEORETIČNA OPREDELITEV ANALIZE POSLOVANJA	23
4 ANALIZA USPEHA POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE	25
4.1 ANALIZA POSLOVNEGA IZIDA	25
4.2 ANALIZA PRIHODKOV.....	27
4.3 ANALIZA ODHODKOV	29
5 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE	31
5.1 SPLOŠNO O USPEŠNOSTI IN KAZALNIKI	31

5.1.1	SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV, NAJPOGOSTEJE UPORABLJENI KAZALNIKI IN IZRAZNA MOČ KAZALNIKOV	33
5.2	ANALIZA DONOSNOSTI ALI RENTABILNOSTI POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE	34
5.3	ANALIZA GOSPODARNOSTI ALI EKONOMIČNOSTI POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE	36
6	ANALIZA SREDSTEV IN VIROV SREDSTEV RUDNIKA ZAGORJE	37
6.1	ANALIZA SREDSTEV	38
6.1.1	ANALIZA STALNIH SREDSTEV	40
6.1.2	ANALIZA GIBLJIVIH SREDSTEV	42
6.2	ANALIZA VIROV	47
6.2.1	ANALIZA KAPITALA	49
7	ANALIZA POSLOVNIH FUNKCIJ RUDNIKA ZAGORJE	52
7.1	ANALIZA ZAPOSLENIH	53
7.1.1	ZAKONSKO UREJANJE PRESEŽKOV DELOVNE SILE V SLOVENIJI	53
7.1.2	PRESEŽNI DELAVCI RUDNIKA ZAGORJE, NJIHOVO GIBANJE IN OBLIKE RAZREŠEVANJA	55
7.2	ANALIZA FINANCIRANJA	62
7.2.1	PLAČILNA SPOSOBNOST	62
7.2.2	FINANČNA STABILNOST	64
	SKLEP	66

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Proizvodnja premoga in število zaposlenih v zagorskem rudniku.....	5
Tabela 2:	Stroški za zapiranje Rudnika Zagorje po Programu zapiranja (nominalni podatki).....	8
Tabela 3:	Delitvena bilanca premoženja RRPS na dan 31. 12. 1995 (nominalne vrednosti)	11
Tabela 4:	Makro organizacijska shema Rudnika Zagorje v zapiranju, d. o .o.....	12
Tabela 5:	Pregled prejetih proračunskih sredstev Rudnika Zagorje v zapiranju po posameznih zapiralnih aktivnostih za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (nominalne vrednosti)	14
Tabela 6:	Inflacioniran ostanek sredstev po Programu zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje....	16
Tabela 7:	Realizirani izdatki (odlivi) posameznih podprogramov zapiralnih aktivnosti Rudnika Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do 2007(nominalne vrednosti v tisoč SIT)	19
Tabela 8:	Uspeh poslovanja (v tisoč SIT) Rudnika Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti).....	27
Tabela 9:	Obseg (v tisoč SIT) in struktura (%) prihodkov podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti)	29
Tabela 10:	Obseg (v tisoč SIT) in struktura (%) odhodkov podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti)	30
Tabela 11:	Donosnost poslovanja podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti).....	35
Tabela 12:	Ekonomičnost poslovanja podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti).....	37
Tabela 13:	Obseg in struktura sredstev Rudnika Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)	40
Tabela 14:	Obseg in struktura stalnih sredstev podjetja Rudnika Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)	41
Tabela 15:	Obseg in struktura gibljivih sredstev podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)	44
Tabela 16:	Pregled gibanja nezaračunanih prihodkov na kontu aktivnih časovnih razmejitev po letih za Rudnik Zagorje (nominalne vrednosti).....	46
Tabela 17:	Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)	48
Tabela 18:	Stopnja kapitalizacije in zadolženosti podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 (realne vrednosti)	50
Tabela 19:	Prikaz gibanja kapitala po sestavinah od leta 1996 do leta 2007 - nominalne vrednosti.....	51
Tabela 20:	Zmanjševanje števila zaposlenih delavcev Rudnika Zagorje po posameznih letih zapiranja ..	55
Tabela 21:	Oblike začasnih in trajnih razrešitev problema presežnih delavcev Rudnika Zagorje	60
Tabela 22:	Kazalniki plačilne sposobnosti podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 (realne vrednosti).....	63
Tabela 23:	Kazalniki finančne stabilnosti podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 (realne vrednosti).....	65

KAZALO GRAFOV

<i>Graf 1:</i>	<i>Realizirani izdatki posameznih podprogramov zapiralnih aktivnosti Rudnika Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do 2007</i>	<i>23</i>
<i>Graf 2:</i>	<i>Gibanje aktivnih časovnih razmejitev (nominalne vrednosti)</i>	<i>45</i>

KAZALO PRILOG

<i>Priloga 1:</i>	<i>Podatki iz bilanc stanja za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (nominalne vrednosti).....</i>	<i>1</i>
<i>Priloga 2:</i>	<i>Podatki iz bilanc stanja za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (realne vrednosti).....</i>	<i>4</i>
<i>Priloga 3:</i>	<i>Podatki iz izkazov poslovnih izidov za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (nominalne vrednosti).....</i>	<i>7</i>
<i>Priloga 4:</i>	<i>Podatki iz izkazov poslovnih izidov za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (realne vrednosti)</i>	<i>10</i>
<i>Priloga 5:</i>	<i>Indeksi cen življenjskih potrebščin v obdobju 1996–2007</i>	<i>13</i>
<i>Priloga 6:</i>	<i>Grafi.....</i>	<i>14</i>

UVOD

Običajno podjetja opravljajo svojo dejavnost z namenom, da bi ustvarila prihodke in pridobila sredstva za svoj razvoj in nadaljnje delovanje. Cilji podjetij so lahko različni, in sicer od preživetja do doseganja zadovoljive ravni dobička, maksimizacija dobička, povečanje tržnega deleža v hudi konkurenci, povečanje prodaje itd. V današnjem hitro se spreminjajočem okolju se morajo podjetja hitro prilagajati in ustrezno reagirati, če želijo uspešno poslovati in se spopadati s spremembami na vseh ravneh in v vseh dimenzijah poslovanja. Vse to ima za posledico, da je pomen pravočasnih in pravilnih odločitev posloводства vedno večji, osnovni pogoj za to pa so pravočasne in kakovostne informacije, ki naj bi jih dobili z analizo poslovanja posameznih podjetij.

Cilj poslovanja nekaterih podjetij pa je lahko definiran tudi širše, in sicer z zagotavljanjem javnih dobrin kot proizvodov in storitev zaradi zadovoljevanja javnih potreb, ki jih mora zagotoviti bodisi država bodisi občina ali druga lokalna skupnost. Gre torej za javna podjetja in zavode, kjer je doseganje dobička podrejenega pomena in kjer je temeljni vir financiranja državni proračun ali proračun lokalne skupnosti.

Podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, ki je predmet analize poslovanja v tem magistrskem delu, ne moremo opisati kot tržno delujoče ali kot javno podjetje. Lahko ga definiramo kot družbo z omejeno odgovornostjo, ki je v lasti države Republike Slovenije kot edinega lastnika in katerega namen je izvajanje zapiralnih aktivnosti do dokončne likvidacije.

Odkopavanje premoga v Rudniku Zagorje se je praktično začelo že pred približno 250 leti in je v vseh pogledih (predvsem pa v ekonomskem smislu) močno zaznamovalo gospodarski razvoj Zagorja, prebivalcev in okolice. Z odločitvijo o postopnem zapiranju rudnika (zaradi izredno težkih geoloških pogojev odkopavanja) ter o cenejšem uvoženem premogu in drugih nadomestkih je bilo treba odpraviti najhujše posledice rudarjenja na površinah pridobivalnega prostora rudnika ter nadomestiti delovna mesta za stotine rudarjev. Koliko je to uspelo zaposlenim v Rudniku Zagorje, naj bi pokazala analiza poslovanja oziroma zapiranja tega podjetja.

Namen analize poslovanja podjetja je ugotoviti, ali je Rudnik Zagorje od svoje ustanovitve leta 1996 kot samostojne pravne osebe pa vse do leta 2007 uspešno izvajal svoje zapiralne aktivnosti tako na področju zapiranja jame, sanacije degradiranih rudniških površin na območju pridobivalnega prostora rudnika ter tudi na področju reševanja problema presežnih delavcev. Osnovo za izdelavo analize predstavljajo izkazi uspeha in bilance stanja za 12 let (od leta 1996 pa do vključno 2007) pa tudi nekatere druge knjigovodske evidence, kot so stroški po posameznih stroškovnih mestih, kadrovske evidence gibanja števila zaposlenih, poslovna poročila in revizorska razkritja o poslovanju Rudnika Zagorje. Ker Rudnik Zagorje ni podjetje, ki bi s svojo dejavnostjo na trgu ustvarjalo prihodke, ampak je glavni cilj podjetja s proračunskimi sredstvi in z dezinvestiranjem osnovnih sredstev doseči

dokončno zaprtje oziroma likvidacijo, se seveda pojavljajo v njegovem poslovanju določene specifičnosti, na katere bi rad opozoril. Zato pri analizi uspešnosti oziroma uspeha poslovanja, analizi sredstev in virov ter analizi poslovnih funkcij ni smiselno izračunavati določenih kazalnikov kot za podjetje, ki prodaja svoje proizvode in storitve na konkurenčnih trgih. Zato bom poskušal pri analizi izbrati določena leta, ki so bila specifična za poslovanje Rudnika Zagorje in ki so bistveno spremenila na primer strukturo sredstev in virov ali pomembno vplivala na poslovni rezultat ali na finančno stabilnost podjetja.

Predmet magistrskega dela je analiza poslovanja podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., v letih od ustanovitve 1996 pa vse do leta 2007. V analizi so zajete posamezne faze poslovanja, poslovnega izida in uspešnosti poslovanja.

Metodološko je magistrsko delo zastavljeno tako, da vključuje teoretični in praktični del, kjer je v posameznih poglavjih poleg teorije prikazan tudi praktični del za obravnavano podjetje. Uporabil sem znanja iz razpoložljive domače in tuje literature s področja analize poslovanja in izkušnje iz prakse ter jih primerjal z dejansko situacijo v obravnavanem podjetju. Za ustreznost in verodostojnost analize je treba pri primerjavi podatkov izločiti vpliv inflacije in ustrezno pretvoriti podatke. Realno primerljivost vrednostnih podatkov za posamezna leta sem zagotovil tako, da sem jih inflacioniral z indeksom cen življenjskih potrebščin. Ker se podatki iz bilance stanja nanašajo na določen dan, to je 31. 12. vsakega leta, so podatki inflacionirani z indeksom cen življenjskih potrebščin leto december/primerljivo leto december. Podatki iz izkaza poslovnega leta pa so inflacionirani z indeksom cen življenjskih potrebščin leto januar–december/primerljivo leto januar–december. Vrednosti indeksov cen življenjskih potrebščin so razvidne iz priloge 5.

Magistrsko delo temelji na šestih vsebinsko povezanih sklopih, ki se med seboj delno prepletajo. V uvodnem delu bom predstavil kratko zgodovino rudarjenja v Zagorju, delovanje podjetja v tem obdobju in pomembnost Rudnika Zagorje, ki je s svojim dolgoletnim delovanjem dal močan pečat celotnemu gospodarstvu v zagorski občini. S prikazom delitvene bilance med Rudniki rjavega premoga Slovenije ter Programom zapiranja začne delovati Rudnik Zagorje v zapiranju kot samostojna pravna oseba, zato je v nadaljevanju predstavljena osnovna organizacijska shema ter navedeni vzroki in postopki zapiranja rudnika. V drugem delu sledi prikaz prejetih proračunskih sredstev ter realiziranih stroškov po letih in po posameznih stroškovnih mestih oziroma po vrstah zapiralnih aktivnosti. Tretji del je namenjen analizi uspeha poslovanja v smislu analize prihodkov, odhodkov in analize poslovnega izida, s tem da sem v obdobju delovanja izbral in primerjal določena leta, ki so specifično zaznamovala poslovanje podjetja. V četrtem delu sem analiziral uspešnost poslovanja z opredelitvijo rentabilnosti in ekonomičnosti ter izbral in izračunal določene kazalnike, ki so smiselni za podjetje, ki izvaja zapiralne aktivnosti. Peti del zajema analizo sredstev in obveznosti do virov sredstev s poudarkom na tistih postavkah, ki so se najbolj spremenile zaradi likvidacije rudniških objektov, opreme in zaradi dezinvestiranja. V šestem delu pa je v okviru analize poslovnih funkcij največ

pozornosti namenjeno analizi zaposlenih v smislu reševanja problematike presežnih delavcev, ki je bila dejansko najbolj pereč problem postopnega ukinjanja poslovanja Rudnika Zagorje. V sklepnem poglavju sem povzel nekatere glavne ugotovitve in zaključke, do katerih sem prišel v okviru analiziranja poslovanja tega podjetja.

1 PREDSTAVITEV PODJETJA RUDNIK ZAGORJE

1.1 ZGODOVINA RUDARJENJA V ZAGORJU

Prvi je o kopanju premoga v zagorski dolini poročal imenitni kranjski vseved Janez Vajkard Valvasor, ki je v Slavi vojvodine Kranjske zapisal, da kmetje blizu Strahovelj kopljejo premogovno ali zmajevo kri. O tem se je imel priložnost že kot otrok prepričati tudi na lastne oči, saj je leta 1641 rojeni Valvasor velik del mladosti preživel na gospostvu Medija, ki leži v neposredni bližini Strahovelj. Prvo pisno dovoljenje za kopanje premoga v Zagorju pa je novembra leta 1755 prejel Franc Rakovec in tako je premogovništvo v zagorski dolini in na Slovenskem dobilo svoj rojstni datum. Prvi resnejši začetki rudarjenja v Zagorju segajo na začetek 19. stoletja. Leta 1842 je bila s strani Jožefa Atzla ustanovljena prva Premogokopna združba v Zagorju, katere letna proizvodnja se je gibala okrog pet tisoč ton premoga. Hkrati so nastali tudi številni industrijski obrati, katerih namen je bil zagotoviti porabo izkopanega premoga. Z izgradnjo železnice od Dunaja do Ljubljane oziroma do Trsta pa so se leta 1849 zagorski industriji in rudarstvu odprle številne nove možnosti. Pomembno spremembo pomeni tudi leto 1880, ko je Zagorska premogokopna družba svojo posest prodala Trboveljski premogokopni družbi (Rozina, 2005, str. 9–24).

Trboveljska premogokopna družba je postala ob koncu 19. stoletja ena največjih koncentracij kapitala in najmočnejša delniška družba v tedanjih slovenskih krajih. Poleg osmih izdatnih premogovnikov je družba imela še vrsto industrijskih obratov, med drugim tudi cinkarno, steklarno, apnenice in manjšo šamotarno v Zagorju. Hkrati z razvojem Trboveljske premogokopne združbe se je razvijal tudi rudnik v Zagorju s spremljajočimi dejavnostmi. Leta 1905 so v Toplicah v Zagorju zgradili elektrarno, ki je omogočila začetek mehanizacije rudarskega dela. Leta 1901 je v zagorskem rudniku 925 zaposlenih nakopalo 161 tisoč ton premoga. V letih med prvo in drugo svetovno vojno sta proizvodnja premoga in število zaposlenih zelo nihala, migracije pa so bile stalna značilnost rudarskih okolij, prav tako pa so to obdobje zaznamovale številne rudarske stavke.

Po končani drugi svetovni vojni je nova oblast s procesom nacionalizacije zaplenila premoženje Trboveljske premogokopne združbe in jo preoblikovala v štiri nova podjetja, eno izmed njih pa so bili tudi Zasavski premogovniki. Leta 1950 je sledila sprememba organiziranosti: hrastniški in trboveljski rudnik sta se združila v podjetje Rudnik rjavega premoga Trbovlje-Hrastnik, rudnik Zagorje pa je ostal samostojno podjetje. Sledilo je še nekaj reorganizacij, tako so leta 1968 nastali Zasavski premogovniki Trbovlje, zagorski

rudnik je bil znotraj njih delovna enota. Namen združitve zasavskih rudnikov je bil modernizirati rudnike in poceniti proizvodnjo. S centralizacijo naj bi ustvarili pogoje za vodenje z enega mesta, prav tako naj bi z enega mesta potekali nabava in prodaja. Leta 1973 je bila ustanovljena temeljna organizacija združenega dela Rudnik Zagorje, ki se je skupaj še z drugimi osmimi organizacijami združila v delovno organizacijo Zasavski premogovniki. Zadnja organizacijska oblika, v kateri je deloval Rudnik Zagorje, je bilo družbeno podjetje Rudniki rjavega premoga Slovenije, ki je imelo šest delovnih enot in skupne strokovne službe. Rudnik rjavega premoga Zagorje je bil torej ena izmed delovnih enot, ki je vse do ukinitve proizvodnje delovala v tem okviru.

Razvoj zagorskega rudnika je v veliki meri oblikoval gospodarsko podobo kraja, kjer so se iz rudniškega sistema izločale posamezne dejavnosti, ki so prerasle v velike in majhne tovarne. Med večjimi naj omenim tovarno plinobetona v Kisovcu, Industrijo gradbenega materiala v Zagorju, Gradbeno podjetje Zagorje, tovarno Varnost, podjetje Svea, Eti Izlake itd. Poleg gospodarskega vpliva je bilo rudarstvo prepleteno tudi s kulturno-umetniškim snovanjem in delovanjem. Gre za ustanovitev rudarske šole v Zagorju, rudarske godbe, za likovno in pesniško ustvarjanje, ustanovitev rudarskega pevskega zbora Loški glas, izgradnjo kulturnega objekta Delavski dom Zagorje in še kaj.

Žal je rudarjenje v Zagorju zahtevalo tudi velik človeški davek, saj se je po znanih podatkih samo v zadnjih sto letih smrtno ponesrečilo kar 120 rudarjev. Srečno ni po naključju rudarski pozdrav, znane slike rudarja z otrokom in napisom »Očka, vrni se zdrav!« ob vhodu v rove niso bile zgolj okras. Največja nesreča, kar jih pomnijo slovenski premogovniki, se je zgodila v Zagorju leta 1961, ko je prišlo do eksplozije metana, in je zahtevala življenja trinajstih rudarjev. V zagorskih jamah so bili precej pogosti tudi vdori vode in blata, ki so ob človeških žrtvah povzročali tudi veliko gmotno škodo (povzeto po Rozina, 2005).

Petdeseta leta so predstavljala vrhunec zagorskega rudarjenja tako po številu zaposlenih kot tudi po količini odkopanega premoga. Ne glede na organizacijsko obliko in dolgo dobo rudarjenja, ki so jo zaznamovali tudi številne energetske krize in različni družbenopolitični sistemi, pa je Rudnik Zagorje s svojo dejavnostjo vedno pomembno prispeval k ekonomskemu razvoju tako lokalne skupnosti kot tudi širše na zasavskem in slovenskem prostoru. Med drugim to dokazujejo tudi količine nakopanega premoga ter število zaposlenih v zagorskem premogovniku, ki so po obdobjih od leta 1945 do vključno leta 1995 predstavljene v tabeli 1 (Lebar, 2004). Iz tabele je razvidno, da je bilo v letih od 1948 do 1960 največje število zaposlenih, največja proizvodnja premoga pa je bila ustvarjena v obdobju od 1959 do 1967 kljub padanju števila zaposlenih, kar lahko pripišemo izboljšanju in posodobitvi tehnike odkopavanja premoga. Od leta 1960 dalje pa beležimo tako trend padanja proizvodnje premoga kot tudi števila zaposlenih, kar v letu 1996 privede do zaprtja rudnika. Skupaj je bilo v zadnjih petdesetih letih v zagorskem rudniku odkopanega 20,6 milijona ton premoga, povprečno število zaposlenih v tem obdobju pa je bilo 1.460.

Tabela 1: Proizvodnja premoga in število zaposlenih v zagorskem rudniku

Leto	Podatki v tonah	Število zaposlenih	Leto	Podatki v tonah	Število zaposlenih
1945	174.000	1189	1973	360.800	1116
1946	385.600	1858	1974	336.100	1090
1947	431.000	2095	1975	356.000	1064
1948	460.500	2328	1976	329.600	1050
1949	489.000	2446	1977	279.900	1032
1950	505.300	2354	1978	272.900	976
1951	433.200	2281	1979	275.400	873
1952	452.000	2166	1980	243.950	862
1953	491.000	2192	1981	214.500	818
1954	514.000	2206	1982	149.082	746
1955	550.000	2269	1983	254.991	850
1956	595.000	2298	1984	274.666	904
1957	582.000	2365	1985	307.820	905
1958	571.000	2405	1986	295.257	932
1959	616.000	2306	1987	220.700	938
1960	685.000	2357	1988	268.573	905
1961	643.600	2115	1989	302.813	861
1962	684.300	1796	1990	249.560	788
1963	649.600	1932	1991	197.694	631
1964	607.400	1838	1992	170.590	575
1965	585.000	1853	1993	157.961	490
1966	619.400	1819	1994	128.922	471
1967	600.000	1760	1995	74.795	444
1968	581.000	1593	SKUPAJ	20.622.174	
1969	562.000	1511	POV. ŠT. ZAP.		1460
1970	507.100	1363			
1971	503.000	1265			
1972	422.600	1185			

Vir: I. Lebar, Zasavski premogovniki danes in nikoli več, 2004, str. od 202 do 336.

1.2 VZROKI ZA ZAPIRANJE RUDNIKA ZAGORJE

Vzroke za zapiranje Rudnika Zagorje oziroma njegove najgloblje jame Kotredež in s tem za ukinitvev proizvodnje premoga je moč strniti v naslednje sklope:

- Država je v letih po osamosvojitvi Slovenije spremenila energetska politiko in sprostila uvoz premoga s svetovnega tržišča. Premog kot energent ni bil več strateška surovina, prav tako so se začele ukinjati subvencije za proizvodnjo premoga. Država je v svojih razvojnih načrtih že napovedala nadomestilo določene količine fosilnih goriv z alternativnimi viri energije.
- Posledica spremenjene energetske politike v Sloveniji je tudi sprememba v premogovništvu, katere rezultat je v letu 1994 s strani ministrstva za gospodarstvo pripravljena Strategija učinkovite rabe in oskrbe z energijo, ki vključuje učinkovito rabo, oskrbo, varovanje okolja in cene energije. Rudniki rjavega premoga Slovenije so pričeli poslovati kot podjetje z razvojno-tržnim konceptom svojega nadaljnjega razvoja in kot podjetje, ki je ekonomski in racionalen dejavnik razvoja energetike Slovenije. Skladno s Strategijo učinkovite rabe in oskrbe z energijo je bila izdelana tudi Strategija razvoja Rudnikov rjavega premoga Slovenije, kjer je bilo določeno, da naj bi letna proizvodnja energetskega premoga v Sloveniji znašala okvirno milijon ton letno. Naveden obseg proizvodnje bi se realiziral s koncentracijo odkopavanja v dveh rudnikih (Trbovlje in Hrastnik), pričeli pa naj bi s postopnim zapiranjem drugih rudnikov rjavega premoga, ki vključujejo Zagorje, Senovo, Laško in Kanižarico. Zapiranje teh rudnikov naj bi se izvajalo s postopnim zmanjševanjem proizvodnje in vzporedno pripravo zapiranja ter ukinitvijo proizvodnje (Juvan, 1996, str. 3–6). Lahko torej zaključim, da je bila že spremenjena energetska politika v Sloveniji po letu 1991 temeljni vzrok za zapiranje Rudnika Zagorje.
- Jama Kotredež, kjer se je v zadnjih letih odkopaval premog, je bila zelo globoka, najnižja točka v jami je bila 512 m pod nivojem vhoda v jamo (kota -262). Zaradi velike globine in velikih pritiskov je bilo v jami potrebnih veliko vzdrževalnih del, transportne in pohodne poti do delovišč so bile dolge in zamudne, prav tako pa so veliko nevarnost predstavljali vdori talne triadne vode, ki jo je bilo treba s črpalkami črpati na površje, kar je pomenilo dodaten velik strošek električne energije. Delež fiksnih stroškov glede na skupne stroške poslovanja je bil v rudniku Zagorje v letu 1994 že 77 %, lastna cena premoga pa je že prekoračevala 10 DEM/GJ, kar je pomenilo blizu 100-odstotno prekoračitev tedanje še ekonomske cene pridobivanja premoga. Lastna cena premoga, ki bi bila konkurenčna cenam uvoženih premogov, bi po elaboratu projekta Strategije razvoja rudnikov rjavega premoga Slovenije lahko znašala 5,4 DEM/GJ. Logična posledica vsega zgoraj naštetega je bilo razmišljanje o postopnem zaprtju zagorskega premogovnika. Na odločitev o zapiranju rudnika v Zagorju je torej pomembno vplivala velika globina in zato zelo težki pogoji odkopavanja ter draga proizvodnja, ki je imela za posledico neekonomsko lastno ceno premoga.

1.3 PROGRAM ZAPIRANJA RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA ZAGORJE

Avgusta leta 1995 je bil s strani izvajalca Rudisa Trbovlje izdelan Program zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje, katerega naročnik je bilo družbeno podjetje Rudniki rjavega premoga Slovenije. Program je sestavljen iz treh sklopov, ki vsebujejo tehnični del, kadrovsko-socialni del ter finančno-ekonomski del, in predstavlja osnovo za zapiranje rudnika Zagorje in hkrati osnovo za novoustanovljeno podjetje Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o.

Tehnični del programa zapiranja vsebuje torej vse aktivnosti, ki jih je treba opraviti pri zapiranju jam Kotredež in Dole, prav tako pa tudi opredeli vsa sanacijska dela, ki jih je treba opraviti na rudniških površinah, ki so degradirane od dolgoletnega rudarjenja. Program vsebuje tudi spisek vseh rudniških objektov na površini, ki jih bo treba likvidirati, prav tako pa so navedeni rudniški objekti, ki naj bi se z rekonstrukcijo ohranili in ki imajo realne možnosti za nove namembnosti. Med drugim je vzporedno z izvajanjem zapiralnih del predvidena tudi izgradnja komunalne in energetske opremljenosti nekaterih zemljišč v pridobivalnem prostoru rudnika.

V kadrovsko-socialnem delu programa so poleg organizacijskih shem Rudnika rjavega premoga Zagorje predstavljene razne možne oblike reševanja problema presežnih delavcev, po dogovoru pa se v program zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje vključuje tudi 263 delavcev iz delovnih enot Rudnik premoga Hrastnik, Trbovlje, Separacija in Strokovne službe, ki so nastali kot posledica zakona o zapiranju rudnikov premoga Zagorje, Senovo in Kanižarica. Predstavljena je invalidska problematika v premogovništvu ter tudi novi proizvodni programi za odpiranje novih delovnih mest. Na koncu sledi ovrednotenje stroškov presežnih delavcev in vseh oblik reševanja problemov vseh presežnih delavcev, ki jim bo treba najti ustrezno nadomestilo zaradi izgube delovnih mest kot posledice zaprtja rudnika.

Namen Programa zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje je bil predvideti finančna sredstva in vire oziroma njihovo dinamiko po posameznih letih, ki so potrebna za izvajanje vseh aktivnosti zaprtja. Finančno-ekonomski del programa je nekakšna logična posledica ovrednotenega tehničnega in kadrovsko-socialnega dela in sprejete delitvene in otvoritvene bilance sredstev in obveznosti, razporejenih na Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., kot samostojne pravne osebe od začetka leta 1996 dalje. Prikazan je načrt prihodkov in odhodkov Rudnika Zagorje v obdobju za posamezna leta do konca leta 2000, glavni vir sredstev pa predstavljajo proračunska sredstva (povzeto po Programu zapiranja, 2005). Skupna ocenjena vrednost Programa zapiranja Rudnika Zagorje, ki temelji na stalnih cenah za leto 1995, je znašala 14.854.393.850,00 SIT in je razvidna iz tabele 2.

Tabela 2: Stroški za zapiranje Rudnika Zagorje po Programu zapiranja (nominalni podatki)

	AKTIVNOST	Vrednost (SIT)
1.1	Zapiranje jame s projektno dokumentacijo	2.453.935.844
1.2	Ekološka in prostorska sanacija površin	1.520.891.154
1.3	Delni stroški proizvodnje	1.386.375.000
1.4	Kadrovsko-socialni del	2.294.291.948
1.5	Kadrovsko-socialni program Trbovlje-Hrastnik	1.730.954.334
	SKUPAJ 1.	9.386.448.280
2.1	Kadrovsko-socialni program po letu 2000	709.069.520
2.2	Zapadle obveznosti RRPS	2.016.342.000
2.3	Meritve in kontrole po letu 2000	262.000.000
	SKUPAJ 2.	2.987.411.520
3.1	Nepredvideni stroški – 15 %	751.774.050
3.2	Komunalne ureditve in rekonstrukcije	1.055.000.000
3.3	Str. funkc. podj. (1997–2000)	673.760.000
	SKUPAJ 3.	2.480.534.050
	VSE SKUPAJ (1 + 2 + 3)	14.854.393.850

Vir: Program zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje, 1995, finančno-ekonomski del, str. 20.

1.4 PREDVIDENI CILJI ZAPIRANJA RUDNIKA ZAGORJE

Cilji in aktivnosti, ki naj bi jih Rudnik Zagorje izvedel v času svojega delovanja, so bili s strani ustanovitelja podjetja določeni z Uredbo o ustanovitvi družbe Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., iz leta 1995, z Zakonom o zagotavljanju sredstev za zaprtje rudnikov rjavega premoga Zagorje, Senovo in Kanižarica iz leta 1995 ter z izdelanim Programom zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje iz leta 1995. Rudnik Zagorje naj bi si pri izvajanju svojih zapiralnih aktivnosti prizadeval doseči naslednje cilje:

- Izvedel naj bi tehnično-tehnološka dela postopnega zapiranja jame Kotredež in jame Dole na osnovi izdelane projektne dokumentacije delno v lastni režiji s svojimi kadri in delno s pomočjo zunanjih izvajalcev, izbranih na osnovi javnih razpisov.
- V celoti naj bi saniral površine, ki so bile v pridobivalnem prostoru rudnika degradirane oziroma poškodovane zaradi dolgoletnega rudarjenja.
- Izvajal naj bi likvidacijo rudniških objektov in opreme, ki zaradi ukinjanja proizvodnje premoga niso več potrebni.
- Saniral ali izplačal naj bi rudarsko škodo, ki je nastala na nepremičninah pravnih ali fizičnih oseb kot posledica rudarjenja na pridobivalnem prostoru rudnika.

- Izvedel naj bi kadrovsko-socialni program reševanja problema presežnih delavcev Rudnika Zagorje, ki so se pojavili kot posledica ukinitve proizvodnje in postopnega zapiranja podjetja. V okviru kadrovsko-socialnega programa naj bi reševali tudi problem presežnih delavcev podjetja Rudnik Trbovlje-Hrastnik.
- Poravnal naj bi vse dolgoročne in kratkoročne poslovne in finančne obveznosti, ki jih je prevzel od podjetja Rudnik Trbovlje-Hrastnik z delitveno bilanco ob svoji ustanovitvi-
- Hkrati naj bi Rudnik Zagorje v celotnem obdobju izvajanja zapiranja ohranil kapitalsko ustreznost, likvidnost in solventnost.
- Celotno izvajanje zapiralnih aktivnosti naj bi bilo skladno s programom zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje ter z vsakoletno dinamiko črpanja proračunskih sredstev, končano konec leta 2000.

1.5 USTANOVITEV PODJETJA RUDNIK ZAGORJE V ZAPIRANJU

Pravno osnovo za izdelavo programa zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje ter za ustanovitev novega podjetja Rudnika Zagorje v zapiranju, d. o. o., predstavlja Zakon o zagotavljanju sredstev za zaprtje rudnikov rjavega premoga Zagorje, Senovo in Kanižarica, ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 21. decembra 1994, objavljen pa je bil v Uradnem listu RS številka 1/95. Namen zakona je bil racionalizirati proizvodnjo rjavega premoga, sanirati okolje in zagotoviti pre zaposlitev delavcev v rudnikih rjavega premoga Kanižarica, Senovo in Zagorje ter izvesti njihovo postopno zapiranje. Podjetje Rudniki rjavega premoga Slovenije, p. o., se preoblikuje v štiri nova podjetja, in sicer v Rudnik Trbovlje-Hrastnik, d. o. o., Rudnik Kanižarica v zapiranju, d. o. o., Rudnik Senovo v zapiranju, d. o. o., in Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o. Vlada Republike Slovenije pa naj bi v teh podjetjih zagotovila razmere za sanacijo terjatev in obveznosti dosedanjega podjetja Rudniki rjavega premoga Slovenije, p. o. Zapiranje rudnikov naj bi se izvajalo v obdobju 1995–2000 po programih, ki obsegajo načrt poslovanja, tehnično-tehnološki del postopnega zapiranja, ukrepe in aktivnosti za sanacijo okolja, kadrovsko-socialni program, terminski načrt postopnega zapiranja ter potrebna sredstva in vire sredstev za izvajanje aktivnosti po posameznih delih in letih. Kot je bilo prikazano v prejšnjem poglavju, je bil v avgustu 1995 izdelan natančen program zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje. Sredstva za izvajanje zapiralnih programov rudnikov se zagotavljajo v vsakoletnem proračunu Republike Slovenije. V tem zakonu je bilo tudi določeno, da Vlada Republike Slovenije sprejme ustanovitveni akt, s katerim določi sedež, firmo, dejavnost, osnovni kapital in sestavo organa upravljanja v novih podjetjih.

Novo podjetje Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., je Vlada Republike Slovenije ustanovila z Uredbo o ustanovitvi družbe Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., ki je bila objavljena v Uradnem listu RS št. 42 dne 21. 07. 1995. S to uredbo je opredeljena dejavnost družbe ter organi družbe, ki so ustanovitelj Republika Slovenija, nadzorni svet in direktor družbe. Prihodke pridobiva družba s svojo dejavnostjo in iz sredstev proračuna Republike Slovenije, potrebnih za izvedbo zapiranja rudnika. Zdi se mi pomembno opozoriti na 17. člen uredbe,

ki govori o tem, da se bodo vsi delavci podjetja Rudnik Trbovlje-Hrastnik, ki bodo postali presežni delavci zaradi izvajanja zakona o zagotavljanju sredstev za zaprtje rudnikov rjavega premoga Zagorje, Senovo in Kanižarica, obravnavali v okviru kadrovsko-socialnih programov posameznih rudnikov, ki se zapirajo. Kot bomo videli kasneje, je imelo to pomembne finančne posledice pri poslovanju Rudnika Zagorje v zapiranju. V 5. členu uredbe je tudi določen osnovni kapital, ki ga je ustanovitelj vložil v družbo Rudnik Zagorje v zapiranju v znesku 1.289.383.000 SIT, določen pa je tudi okviren znesek sredstev in obveznosti, ki se razporedijo iz podjetja Rudniki rjavega premoga Slovenije na Rudnik Zagorje v zapiranju. To je bila osnova za izdelavo delitvene bilance za vse štiri novoustanovljene pravne osebe in je prikazana v tabeli 3.

Če podrobneje analiziramo delitveno bilanco premoženja podjetij, lahko ugotovimo, da se je 12,07 % vseh sredstev podjetja Rudniki rjavega premoga Slovenije prerazporedilo na podjetje Rudnik Zagorje, kar vrednostno pomeni 3.470.588 tisoč SIT. Prav tako je Rudnik Zagorje v svoji otvoritveni bilanci razpolagal z opredmetenimi osnovnimi sredstvi v višini 3.369.468 tisoč SIT, kar predstavlja 16,16 % opredmetenih osnovnih sredstev prejšnjega skupnega podjetja Rudniki rjavega premoga Slovenije. Delež prevzetih gibljivih sredstev Rudnika Zagorje glede na prejšnje podjetje znaša 10,98 % in se giblje v okviru prevzete celotne aktive bilance stanja.

Na pasivni strani prevzete bilance stanja Rudnika Zagorje je situacija precej drugačna in bolj zaskrbljujoča. Znesek dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti iz poslovanja, kratkoročnih obveznosti iz financiranja ter pasivnih časovnih razmejitev v skupni vrednosti 1.615.365 tisoč SIT predstavlja kar 68,32 % vseh obveznosti, ki jih je imelo podjetje Rudniki rjavega premoga Slovenije v svojih bilančnih postavkah, sedaj pa bodo te obveznosti bremenile nadaljnje poslovanje Rudnika Zagorje. Lahko rečem, da se je podjetje Rudnik Trbovlje-Hrastnik v celoti očistilo vseh dolgoročnih in kratkoročnih poslovnih in finančnih obveznosti, večinoma pa je te obveznosti prevzel Rudnik Zagorje, v dosti manjšem obsegu pa delno tudi Rudnik Senovo in Rudnik Kanižarica.

Postavka kapital Rudnika Zagorje v skupni vrednosti 1.855.223 tisoč SIT predstavlja 7,03 % vsega kapitala podjetja Rudniki rjavega premoga Slovenije, sestavljena pa je iz osnovnega kapitala v vrednosti 1.289.383 tisoč SIT, iz revalorizacijskega popravka kapitala v znesku 671.587 tisoč SIT ter iz izgube poslovnega leta v znesku 105.747 tisoč SIT.

Delitvena bilanca premoženja Rudnikov rjavega premoga Slovenije je torej predstavljala osnovo in izhodišče za otvoritveno bilanco podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., po stanju 01. 01. 1996, kar je tudi datum začetka poslovanja in vodenja lastnih poslovnih knjig ter evidenc.

Tabela 3: Delitvena bilanca premoženja RRPS na dan 31. 12. 1995 (nominalne vrednosti)

v 000 SIT

	POSTAVKA	RRPS	RPTH	RPZ	RPS _e	RPK _a
A.	Stalna sredstva (I. + II.)	27.836.235	23.201.190	3.369.498	721.260	544.287
I.	Opredmetena osnovna sredstva	20.397.314	15.811.217	3.369.478	720.489	496.130
II.	Dolgoročne finančne naložbe	7.438.921	7.389.973	20	771	48.157
B.	Gibljava sredstva (I. do VI.)	920.618	736.038	101.090	34.164	49.326
I.	Zaloge	554.562	457.807	55.300	6.397	35.058
II.	Dolgoročne terjatve iz poslovanja	386	267	0	104	15
III.	Kratkoročne terjatve iz poslovanja	364.371	276.966	45.603	27.655	14.147
IV.	Kratkoročne finančne naložbe	1.055	799	165	8	83
V.	Denarna sredstva	243	198	22	0	23
VI.	Aktivne časovne razmejitev	1	1	0	0	0
	SREDSTVA (A + B)	28.756.853	23.937.228	3.470.588	755.424	593.613
A.	Kapital	26.392.313	23.937.228	1.855.223	371.070	228.792
B.	Dolgoročne rezervacije	0	0	0	0	0
C.	Dolgoročne obveznosti iz financiranja	0	0	0	0	0
Č.	Dolgoročne obveznosti iz poslovanja	360.964	0	359.425	0	1.539
D.	Kratkoročne obveznosti iz financiranja	46.293	0	16.500	6.565	23.228
E.	Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	1.639.458	0	1.172.445	265.025	201.988
F.	Pasivne časovne razmejitev	317.825	0	66.995	112.764	138.066
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV (A do F)	28.756.853	23.937.228	3.470.588	755.424	593.613

Legenda: RRPS – Rudniki rjavega premoga Slovenije

RPS_e – Rudnik premoga Senovo

RPTH – Rudnik premoga Trbovlje-Hrastnik

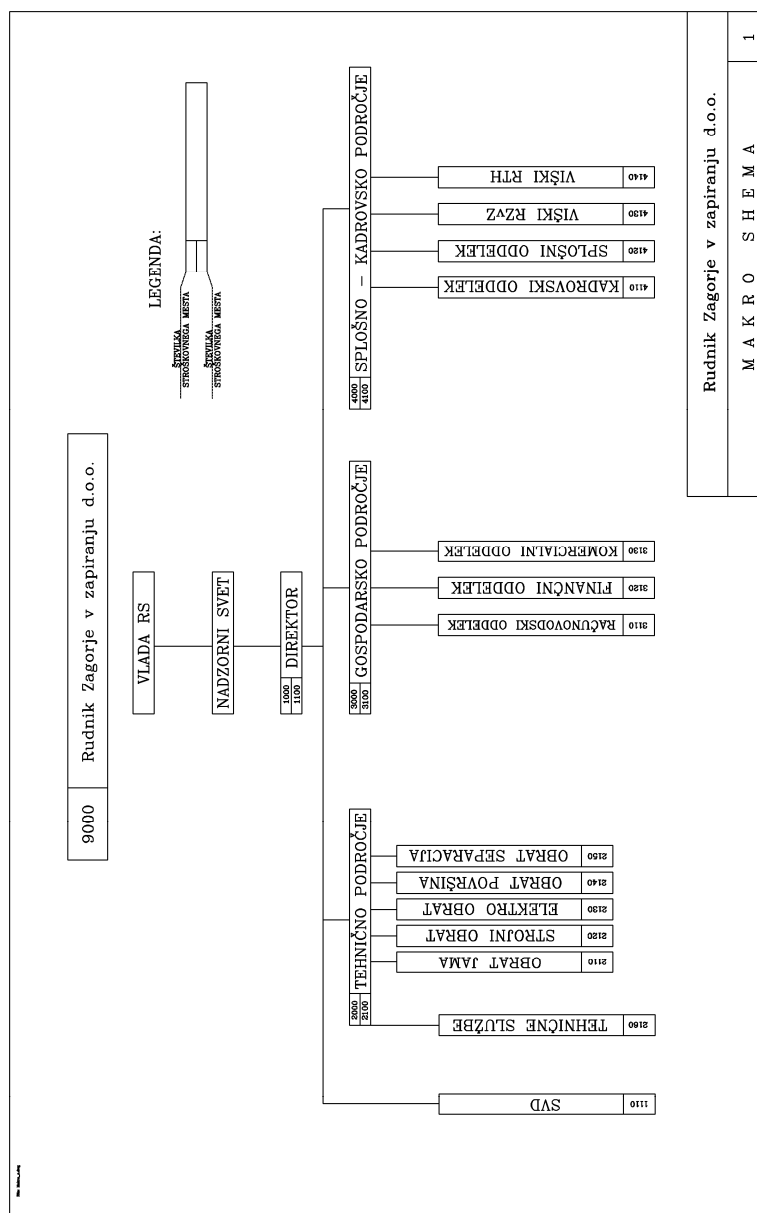
RPK_a – Rudnik premoga Kanižarica

RPZ – Rudnik premoga Zagorje

Vir: Razdelitvena bilanca stanja podjetja RRPS na dan 31. 12. 1995.

Hkrati so bile z začetki poslovanja izdelane tudi makro in mikro organizacijske sheme delovanja podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, na osnovi katerih so bile postavljene tudi sistemizacije posameznih delovnih mest zaposlenih. Po stanju 01. 01. 1996 je bilo v Rudniku Zagorje v zapiranju zaposlenih skupaj 418 delavcev. Družbo je vodil direktor, ki ga je imenovala Vlada Republike Slovenije, pri službi varnosti pri delu sta bila zaposlena dva človeka. Tehnično področje, ki je zajemalo več obratov, kot so jamski, elektro, strojni, površina, separacija in tehnične službe, je štelo 274 ljudi. Na gospodarskem področju z računovodskim, finančnim in komercialnim oddelkom je bilo zaposlenih 13 ljudi, na splošnokadrovskem področju pa 12 ljudi. V splošnokadrovsko področje pa je bilo vključenih tudi 116 ljudi, ki so predstavljali začasne presežke in so bili po takratni zakonodaji na čakanju na delu doma oziroma so čakali na drugačno obliko razrešitve. Organiziranost podjetja na makro ravni je predstavljena v tabeli 4.

Tabela 4: Makro organizacijska shema Rudnika Zagorje v zapiranju, d. o. o.

Vir: Kadrovski oddetek podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o.

2 PREJETA PRORAČUNSKA SREDSTVA IN REALIZIRANI STROŠKI RUDNIKA ZAGORJE V ZAPIRANJU

2.1 PRORAČUNSKA SREDSTVA KOT GLAVNI VIR FINANCIRANJA

Rudnik Zagorje v zapiranju je bil torej ustanovljen z razdelitvijo vseh delov premoženja prenosne družbe, ki je z razdelitvijo prenehala, na nove kapitalske družbe, kar pomeni razdelitev z ustanovitvijo novih kapitalskih družb skladno s 533.a členom zakona o gospodarskih družbah. Šlo je torej za statusno preoblikovanja družb skladno s 510. členom zakona o gospodarskih družbah, ki govori o tem, da se lahko neka družba statusno preoblikuje z združitvijo, delitvijo, s prenosom premoženja in s spremembo pravnoorganizacijske oblike. Podjetje Rudnik Zagorje v zapiranju je bilo ustanovljeno kot družba z omejeno odgovornostjo, ki je po 406. členu zakona o gospodarskih družbah definirana kot družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov.

V svetu obstajajo različni sistemi nastanka pravnih oseb. V teoriji praviloma zasledimo tri sisteme ustanovitve: svobodni, normativni in koncesijski (Trstenjak, 2003, str. 226). Svobodni sistem je najenostavnejši in najliberalnejši sistem ustanovitve pravne osebe, ki je dopusten le izjemoma, vpis v register pravnih oseb pa ni potreben. V Sloveniji svobodni sistem ustanovitve podjetja ni možen. Normativni ali registracijski sistem ustanovitve pravne osebe je v praksi najpogostejši. O tem sistemu govorimo, ko je za ustanovitev treba izpolniti določene pogoje in nato pristojni državni organ opravi vpis v sodni register. Ta sistem je najpogostejši tudi v Sloveniji, saj velja za gospodarske družbe, za zadrage, zavode, za gospodarsko interesno združenje in družbo za vzajemno zavarovanje, pa tudi za društva in politične stranke. Najstrožji sistem ustanovitve pravne osebe pa je koncesijski sistem, po katerem mora soglasje k ustanovitvi dati pristojni oblastni organ (Trstenjak, 2003, str. 226–230). Rudnik Zagorje v zapiranju je bil ustanovljen po normativnem sistemu, podjetje pa je bilo vpisano v sodni register s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani, Oddelek za gospodarstvo in sodstvo pod številko vložka 12713400.

Ker je lastnik Rudnika Zagorje v zapiranju v celoti Republika Slovenija, podjetje pa je v letu 1995 prenehalo s proizvodnjo premoga in se je osredotočilo na izvajanje zapiralnih aktivnosti, je logična posledica dejstvo, da večino svojih prihodkov pridobi s sredstvi iz proračuna Republike Slovenije. Proračun je akt države oziroma občine, s katerim so predvideni prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki za eno leto (Zakon o javnih financah, 1999). Gre tudi za politični akt, s katerim se določijo programi in druge pravice porabe vrste javnofinančnih institucij za izvedbo programov in aktivnosti (Cvikl, Zemljič, 2000, str. 12). Hkrati je proračun ključni instrument, prek katerega vlada financira in s tem zagotavlja izvajanje svoje ekonomske, socialne in drugih politik.

Zaradi pomembnosti proračunskih prihodkov v strukturi vseh prihodkov so v nadaljevanju v tabeli 5 prikazani zneski proračunskih sredstev, ki jih je Rudnik Zagorje v zapiranju prejel v

letih od 1996 do 2007 za izvajanje svojih zapiralnih aktivnosti. Zneske fakturiranih proračunskih sredstev je Rudnik Zagorje v zapiranju prejel iz proračuna RS v obliki subvencij, in sicer prek svojega resornega ministrstva za gospodarstvo na osnovi vsakoletnih pogodb, podpisanih med Rudnikom Zagorje in ministrstvom za gospodarstvo. Največ sredstev je Rudnik Zagorje v zapiranju prejel v letih 1998 in 1999, potem pa se je znesek vsakoletno zniževal. Največ sredstev je bilo prejetih na segmentu zapiralnih aktivnosti jame, v katerega so vključeni tudi vsi prihodki, ki so bili namenjeni za pokrivanje plač, materialnih stroškov in storitev. Skupna vrednost vseh prejetih sredstev znaša 16.887.151 tisoč SIT.

Tabela 5: Pregled prejetih proračunskih sredstev Rudnika Zagorje v zapiranju po posameznih zapiralnih aktivnostih za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (nominalne vrednosti)

Podatki v tisoč SIT

	ZAPIRALNE AKTIVNOSTI	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1.	Zapiranje jame	1.003.724	934.734	1.218.263	976.582	790.112	888.917
2.	Ekološka sanacija površin	24.077	46.649	270.435	436.244	173.780	126.236
3.	Rudarska škoda	93.606	18.611	42.634	60.000	42.913	22.747
4.	Kadrovsko-socialni program	504.204	356.201	530.381	168.781	75.559	138.586
5.	Naložbe v opremo, zgradbe in druge naložbe	0	38.730	29.081	253.975	115.722	10.471
6.	Finančni transferji (vračilo glavnice kreditov, obresti itd.)	281.045	236.982	504.420	986.225	999.693	236.534
7.	Prenešeni stroški iz preteklih let	0	0	0	0	0	0
8.	Skupaj	1.906.656	1.631.907	2.595.214	2.881.807	2.197.779	1.423.491

SE NADALJUJE

	ZAPIRALNE AKTIVNOSTI	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Skupaj
1.	Zapiranje jame	599.063	493.566	404.104	265.742	249.748	239.628	8.064.183
2.	Ekološka sanacija površin	376.867	108.042	98.880	77.682	92.998	80.105	1.911.995
3.	Rudarska škoda	67.097	21.017	6.386	0	109.000	83.539	567.550
4.	Kadrovsko- socialni program	31.115	25.015	46.960	34.258	44.380	13.472	1.968.912
5.	Naložbe v opremo, zgradbe in druge naložbe	85.441	12.138	3.170	1.500	0	0	550.228
6.	Finančni transferji (vračilo glavnic kreditov, obresti itd.)	44.566	10.222	32.654	13.500	17.604	17.055	3.380.500
7.	Prenešeni stroški iz preteklih let	0	0	0	0	386.270	57.514	443.784
8.	Skupaj	1.204.149	670.000	592.154	392.682	900.000	491.312	16.887.151

Vir: Poslovna poročila Rudnika Zagorje v zapiranju za obdobje od 1996 do 2007.

2.2 HIPOTETIČEN IZRAČUN INFLACIONIRANEGA OSTANKA PRORAČUNSKIH SREDSTEV PO PROGRAMU ZAPIRANJA RUDNIKA ZAGORJE

Izhajajoč iz Programa zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje iz leta 1995 je bilo za izvedbo vseh zapiralnih aktivnosti za Rudnik Zagorje namenjenih 14.854.394 tisoč SIT proračunskih sredstev (glej tabelo 2). Ta sredstva naj bi Rudnik Zagorje v zapiranju prejel do konca leta 2000. Dejansko pa je Rudnik Zagorje v obdobju od leta 1996 do vključno leta 2007 prejel in porabil 16.887.151 tisoč SIT (glej tabelo 5), kar bi pomenilo nominalno za 2.032.757 tisoč SIT preveč porabljenega proračunskega denarja za izvajanje svojih zapiralnih aktivnosti. Upoštevajoč vsakoletno inflacijo in vsakoletno porabo sredstev pa je v tabeli 6 prikazan realen ostanek sredstev, ki naj bi ga Rudnik Zagorje naknadno dobil iz proračuna v naslednjih letih svojega delovanja. Pri izračunu je od vsakoletnega stanja sredstev odšteta letna poraba, ostanek pa je inflacioniran z indeksom rasti cen življenjskih

potrebščin povprečje tekočega leta/povprečje predhodnega, ker gre v bistvu za denarne tokove (glej prilogo 5). Saldo inflacioniranega ostanka sredstev iz proračuna za Rudnik Zagorje tako konec leta 2007 znaša 4.294.273 tisoč SIT. Takšen način izračuna in prikaza ostanka sredstev je utemeljen predvsem z dejstvom, da tekoči vsakoletni stroški vseh realiziranih aktivnosti vsebujejo učinke tekoče letne inflacije, medtem ko je bil izračun potrebnih sredstev za izvedbo zapiranja izdelan na osnovi stalnih cen iz leta 1995.

Tabela 6: Inflacioniran ostanek sredstev po Programu zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje

v tisoč SIT

Leto	Stanje sredstev	Letna poraba	Razlika	Indeks rasti cen življ. potr.	Inflacioniran ostanek sredstev
1	2	3	4 = 2 – 3	5	6 = 4 x 5
1996	14.854.394	1.906.656	12.947.738	109,8	14.216.616
1997	14.216.616	1.631.907	12.584.709	108,4	13.641.825
1998	13.641.825	2.595.214	11.046.611	107,9	11.919.293
1999	11.919.293	2.881.807	9.037.486	106,1	9.588.773
2000	9.588.773	2.197.779	7.390.994	108,9	8.048.792
2001	8.048.792	1.423.491	6.625.301	108,4	7.181.827
2002	7.181.827	1.204.149	5.977.678	107,5	6.426.003
2003	6.426.003	670.000	5.756.003	105,6	6.078.340
2004	6.078.340	592.154	5.486.186	103,6	5.683.688
2005	5.683.688	392.682	5.291.006	102,5	5.423.281
2006	5.423.281	900.000	4.523.281	102,5	4.636.363
2007	4.636.363	491.312	4.145.051	103,6	4.294.273
SKUPAJ		16.887.151			

Vir: Tabela 5, lasten izračun.

2.3 PRIKAZ STROŠKOV, ODHODKOV IN IZDATKOV POSAMEZNIH ZAPIRALNIH AKTIVNOSTI PO STROŠKOVNIH NOSILCIH

2.3.1 TEORETIČNA OPREDELITEV STROŠKOV, ODHODKOV, IZDATKOV, STROŠKOVNIH MEST IN STROŠKOVNIH NOSILCEV

Rudnik Zagorje v zapiranju pri knjiženju poslovnih dogodkov v svojem računovodstvu uporablja skladno s svojim pravilnikom sistem knjiženja po stroškovnih mestih in stroškovnih nosilcih predvsem z namenom, da bi se stroški razporedili na posamezne vrste zapiralnih aktivnosti, ki jih izvaja, in da bi se sredstva, pridobljena iz proračuna, ločila od sredstev in stroškov, ki jih ustvari z lastno dejavnostjo. Zato na tem mestu ne bo odveč, če definiram nekatere osnovne pojme glede stroškov, stroškovnih mest in stroškovnih nosilcev. Proučevanje stroškov ima za namen spoznavati pojavne oblike stroškov v podjetju, njihove lastnosti in zakonitosti. Seveda je končni cilj proučevanja odkrivati vse tisto v zvezi s stroški, kar vpliva na uspešnost poslovanja podjetja. Zato poskušamo tudi spoznavati

stroške, ki nastajajo v poslovanju podjetja na način, ki bo omogočal sprejemanje odločitev, s katerimi bomo uravnavali uspešnost podjetja (Pučko, Rozman, 1992, str. 88). Podjetje v svojem delovnem procesu troši poslovne prvine, ki so torej podlaga za izračun stroškov. Te poslovne prvine so delovna sredstva, predmeti dela, storitve ter delavci in njihova delovna sila (Pučko, Rozman, 1992, str. 89).

Stroški so cenovno izraženi potroški prvin poslovnega procesa, ki nastopajo pri doseganju poslovnih učinkov, to je ustvarjanju proizvodov in opravljanju storitev; v načelu so zmnožek potroškov delovnih sredstev, predmetov dela, storitev in delovne sile z njihovimi cenami oziroma obračunskimi postavkami (Turk et al, 2003, str. 99). Na tem mestu se mi zdi pomembno opozoriti na razlikovanje med stroški in odhodki, ker v nadaljevanju analize poslovanja Rudnika Zagorje v zapiranju to dejstvo pomembno vpliva na poslovni izid podjetja. Zneskov, ki niso stroški, temveč le odhodki, ni mogoče prevaliti na kupce proizvodov in storitev, temveč jih mora organizacija pokriti iz poslovnega izida, ustvarjenega pri rednem delovanju (Turk et al, 2003, str. 99). Po slovenskem računovodskem standardu številka 17 so odhodki zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanj sredstev (na primer zalog blaga zaradi prodaje) ali povečanj dolgov (na primer zaradi zaračunanih obresti); prek poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala (SRS, 2006, str. 135).

Stroški so v denarju izražena poraba prvin poslovnega procesa in se nanašajo na vse proizvedene poslovne učinke, odhodki pa so le tisti stroški, ki se nanašajo na prodane poslovne učinke. Če podjetje nima zalog gotovih proizvodov in nedokončane proizvodnje, pomeni, da so proizvedene količine enake prodanim in da so stroški enaki odhodkom. Izdatki ali odlivi pa pomenijo odliv denarja iz podjetja. Stroški in izdatki so običajno povezani, pri čemer lahko nastane strošek pred izdatkom ali izdatek pred stroškom, možno pa je, da imamo strošek, ki ne bo nikoli izdatek, ali pa obratno, da imamo izdatek, ki ne bo nikoli strošek (Tekavčič, Peljhan, 2008). Tipičen primer stroška, ki ne bo nikoli izdatek, je amortizacija kot strošek delovnih sredstev; primer izdatka, ki ne bo nikoli strošek, pa je lahko odplačilo glavnice posojil ali nakup zemljišča.

Čim nastanejo stroški v zvezi z ustvarjanjem in razpečevanjem poslovnih učinkov, jih je treba z njimi povezati. V tem smislu govorimo o stroškovnih nosilcih (Turk, 2003, str. 40). Stroškovni nosilec je preprosto povedano enota, na katero se stroški nanašajo. Določitev stroškovnega nosilca je ena glavnih nalog stroškovnega računovodje. Finančni računovodja potrebuje to informacijo za vrednotenje zalog in za določitev bruto dobička, poslovodni računovodja pa to informacijo potrebuje za oceno poslovanja, kontrolo, izvajanje odločitev in načrtovanje (Izhar, 1990, str. 226). Po slovenskih računovodskih standardih je stroškovni nosilec opredeljen kot poslovni učinek, zaradi katerega se pojavijo stroški in s katerim jih je treba povezovati. Stroškovni nosilec je lahko celotna količina istovrstnih ali sorodnih poslovnih učinkov obračunskega obdobja oziroma niz poslovnih učinkov obračunskega obdobja, posamezen poslovni učinek ali del poslovnega učinka (SRS, 2006, str. 131).

Slovenski računovodski standardi zelo splošno opredelijo stroškovno mesto kot namensko, prostorsko ali stvarno zaokrožen del podjetja, na katerem ali v zvezi s katerim se pri poslovanju pojavljajo stroški, ki jih je mogoče razporejati na posamezne začasne ali končne stroškovne nosilce in je zanje nekdo odgovoren (SRS, 2006, str. 131). Pomembna je tudi opredelitev, da je stroškovno mesto lahko tudi mesto odgovornosti, katerega vodja lahko vpliva na stroške, ki so nastali na tem stroškovnem mestu, ne more pa vplivati na prihodke tega mesta ali podjetja kot celote (Smith et al, 1996, str. 30).

Sam sistem spremljanja stroškov moramo postaviti v odvisnosti od vrste procesa ustvarjanja poslovnega učinka. Tako lahko stroške spremljamo na temelju poslovnih nalogov ali na temelju poslovnega procesa (Horngren, Foster, Datar, 2000, str. 97). V prvem primeru gre za postopek zajemanja stroškov za posamezni poslovni nalog, ki lahko obsega več izvedbenih nalog v določenem obdobju. Ti nalogi so lahko projekti, pogodbe itd. ali dejavnosti, če te dejavnosti obsegajo točno določeno izvedbo nalog neodvisno od drugih nalog v neki organizaciji. V drugem primeru pa gre za zajemanje stroškov po delih organizacije, skozi katere poteka proces ustvarjanja poslovnega učinka, kar pa je za Rudnik Zagorje v zapiranju manj ustrezno. Ker sistem spremljanja stroškov na temelju poslovnih nalogov v svojem bistvu že vsebuje tudi spremljanje stroškov po aktivnostih, ki se lahko opredelijo tudi kot sestavine dejavnosti podjetja, je to pravi način spremljanja stroškov za podjetje, kot je Rudnik Zagorje v zapiranju.

2.3.2 PRIKAZ ODHODKOV IN IZDATKOV POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE PO DEJAVNOSTIH ZA OBRAVNAVANO OBDOBJE

V tabeli 7 so prikazani realizirani izdatki (odlivi) Rudnika Zagorje v zapiranju, razdeljeni po posameznih podprogramih zapiralnih aktivnosti za posamezna leta, osnova za takšno delitev pa je knjiženje po stroškovnih nosilcih in po stroškovnih mestih. Ker Rudnik Zagorje v zapiranju ni proizvodno podjetje v smislu ustvarjanja novih proizvodov, posledično pa tudi nima zalog gotovih proizvodov in nedokončane proizvodnje, lahko rečem, da so stroški enaki odhodkom, zato je v nadaljnjem besedilu dopustna uporaba obeh izrazov.

Ker je bil Rudnik Zagorje v zapiranju ustanovljen z namenom, da bi se dokončno zaprle jame, sanirale vse površine in razrešili vsi zaposleni do končne likvidacije podjetja, je bilo nujno spremljati stroške po dejavnostih. Vse posamezne zapiralne dejavnosti so bile financirane s proračunskimi sredstvi, kar zahteva kontrolo ustreznosti in namenskosti rabe teh sredstev, zato je spremljanje po stroškovnih nosilcih še toliko pomembnejše.

Tabela 7: Realizirani izdatki (odlivi) posameznih podprogramov zapiralnih aktivnosti Rudnika Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do 2007 (nominalne vrednosti v tisoč SIT)

zap. št.	naziv podprograma zapiralnih aktivnosti	izdatki leta 1996	izdatki leta 1997	izdatki leta 1998	izdatki leta 1999	izdatki leta 2000	izdatki leta 2001
1	2	3	4	5	6	7	8
I.	ZAPIRALNA DELA JAME, SPLOŠNI STROŠKI, PROJEKTNÁ DOKUMENTACIJA IN RUŠENJE	1.230.167	1.277.707	1.086.131	979.366	866.568	615.194
II.	EKOLOŠKO-PROSTORSKA SANACIJA	45.252	59.333	264.926	441.410	230.432	106.173
III.	RUDARSKA ŠKODA	90.085	22.158	39.819	62.449	39.731	37.844
IV.	KADROVSKO-SOCIALNI PROGRAM	523.079	425.057	238.400	441.351	125.186	46.961
V.	ODHODKI FINANCIRANJA	269.508	374.359	341.321	211.230	183.665	84.111
VI.	NEPRORAČUNSKA DEJAVNOST	925.711	960.792	667.591	854.049	297.091	215.729
VII.	SKUPAJ I DO VI:	3.083.802	3.119.406	2.638.188	2.989.855	1.742.673	1.106.012
VIII.	VLAGANJA V OPREMO IN NEPREMIČNINE	0	46.627	22.958	150.101	46.725	11.791
IX.	ODPLAČILO GLAVNIC KREDITOV	0	0	180.316	709.504	924.737	0
X.	NALOŽBA V RCR	0	0	100.000	298.103	897	0
XI.	DAVEK OD PROMETA STORITEV	15.802	3.505	49.401	0	0	0
XII.	SKUPAJ VIII DO XI	15.802	50.132	352.675	1.157.708	972.359	11.791
XIII.	SKUPAJ VII + XII:	3.099.604	3.169.538	2.990.863	4.147.563	2.715.032	1.117.803

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

zap. št.	naziv podprograma zapiralnih aktivnosti	izdatki leta 2002	izdatki leta 2003	izdatki leta 2004	izdatki leta 2005	izdatki leta 2006	izdatki leta 2007	SKUPAJ
1	2	9	10	11	12	13	14	15
I.	ZAPIRALNA DELA JAME, SPLOŠNI STROŠKI, PROJEKTNÁ DOKUMENTACIJA IN RUŠENJE	621.047	598.604	617.257	360.805	312.785	284.431	8.850.062
II.	EKOLOŠKO-PROSTORSKA SANACIJA	307.657	222.209	124.652	138.837	98.932	79.491	2.119.304
III.	RUDARSKA ŠKODA	52.017	19.386	28.443	22.206	189.827	9.293	613.258
IV.	KADROVSKO-SOCIALNI PROGRAM	38.669	39.689	86.339	67.646	86.367	43.556	2.162.300
V.	ODHODKI FINANCIRANJA	26.886	28.313	48.728	40.576	16.842	20.022	1.645.561
VI.	NEPRORAČUNSKA DEJAVNOST	1.002.659	318.727	199.463	84.118	41.146	25.145	5.592.221
VII.	SKUPAJ I DO VI:	2.048.935	1.226.928	1.104.882	714.188	745.899	461.938	20.982.706
VIII.	VLAGANJA V OPREMO IN NEPREMIČNINE	85.788	3.170	9.365	2.089	1.411	248	380.273
IX.	ODPLAČILO GLAVNIC KREDITOV	0	0	0	0	0	0	1.814.557
X.	NALOŽBA V RCR	0	0	0	0	0	0	399.000
XI.	DAVEK OD PROMETA STORITEV	0	0	0	0	0	0	68.708
XII.	SKUPAJ VIII DO XI	85.788	3.170	9.365	2.089	1.411	248	2.662.538
XIII.	SKUPAJ VII + XII:	2.134.723	1.230.098	1.114.247	716.277	747.310	462.186	23.645.244

Viri podatkov: Bruto bilance Rudnika Zagorje, delitev stroškov po stroškovnih nosilcih za posamezna leta.

V tabeli 7 so v prvem sklopu podprogramov posameznih zapiralnih aktivnosti (od I do VI) predstavljeni odhodki iz poslovnoizidnega toka, katerih vsakoletni seštevek je enak vsem odhodkom iz vsakoletnih izkazov poslovnih izidov, prikazanih v prilogi 3. Od odhodkov v skupnem znesku 20.982.706 tisoč SIT je bilo na segmentu dejavnosti, ki bremenijo proračunska sredstva, ustvarjenih za 15.390.485 tisoč SIT odhodkov, 5.592.221 tisoč SIT pa

bremeni neproračunsko oziroma lastno dejavnost podjetja. Odhodki so v prvem delu tabele 7 razdeljeni po vrstah zapiralnih aktivnosti, ki jih je izvajal Rudnik Zagorje v zapiranju in ki so se financirali iz proračunskih sredstev, hkrati pa so posebej prikazani tudi odhodki neproračunske dejavnosti, ki v glavnem zajemajo nekatere odhodke, ki ne smejo bremeniti proračunskih sredstev, odhodke amortizacije, ki ni pokrita s proračunskimi sredstvi, in prevrednotovalne poslovne odhodke, ki so nastali kot razlika med iztržljivo in knjigovodsko vrednostjo pri prodaji in odpisih rudniškega premoženja zaradi zapiranja. Osnovo za takšno delitev predstavlja knjiženje po stroškovnih nosilcih, katerega namen je ločeno prikazati odhodke proračunske in neproračunske dejavnosti, hkrati pa odhodke proračunske dejavnosti razdeliti po posameznih programih zapiralnih aktivnosti.

Prvi sklop zapiralnih aktivnosti v vsebinskem smislu zajema zapiranje jam Kotredež in Dole, kjer so vključeni tudi vsi splošni stroški poslovanja, kot so stroški dela, materiala in storitev za celotno podjetje, projektno dokumentacijo in rušenje vseh rudniških objektov, ki zaradi zapiranja ne služijo več svojemu namenu in tržno niso zanimivi za prodajo. Iz posameznih letnih poslovnih poročil Rudnika Zagorje je razvidno, da je bila tehnično najzahtevnejša jama Kotredež zaprta decembra 2004, jama Dole pa marca 2003. Porušeni so bili tudi številni rudniški objekti, ki so bili namenjeni pridobivanju premoga, kot so separacija, skladiščni prostori, stare upravniške stavbe, delavnice strojnih in elektro obratov itd. Iz tabele 7 je razvidno, da je bilo vrednostno za ta namen porabljenih 8.850.062 tisoč SIT. Rudnik Zagorje je torej izpolnil cilj dokončnega zaprtja obeh jam in likvidacije površinskih objektov.

Pri drugem sklopu gre za ekološko sanacijo rudniških površin na bivšem pridobivalnem prostoru Rudnika Zagorje, ki so degradirane zaradi dolgoletnega rudarjenja. V vseh teh letih so bile sanirane številne površine, ki zajemajo območje Orleka, Ruardija, Podstrane, potoka Kotredeščice, območja bivše separacije in številna druga manjša območja, katerih površina znaša približno 1.250.000 m². Dela so v glavnem izvajala usposobljena podjetja, izbrana na javnih razpisih v okviru zakona o javnem naročanju. Za to je bilo namensko porabljenih 2.119.304 tisoč SIT, s tem pa je bil dosežen cilj sanacije degradiranih rudniških površin.

Tretji sklop zajema odhodke rudarske škode, ki je nastala na nepremičninah določenih fizičnih in pravnih oseb zaradi dolgoletnega rudarjenja. Rudarske odškodnine so bile izplačane po sodni poti na osnovi tožbenih zahtevkov, ki so jih vložili oškodovanci zaradi poškodb na svojih nepremičninah, ki so se nahajale v vplivnem prostoru rudnika, kjer se je odkopaval premog, delno pa tudi na osnovi izvensodnih poravnav z oškodovanci. Prav tako pa so med rudarsko škodo zajeti tudi stroški sanacije oz. odškodninskih dogovorov z lokalno skupnostjo za nekatere površine oz. ceste, ki so javnega pomena in jih je bilo treba sanirati. Iz poslovnih poročil Rudnika Zagorje je razvidno, da je bilo v obravnavanem obdobju izplačano približno 40 zahtevkov iz naslova rudarskih odškodnin, kar vrednostno znaša 613.258 tisoč SIT.

V četrtem sklopu je zajeto izvajanje kadrovsko-socialnega programa reševanja problemov presežnih delavcev Rudnika Zagorje in Rudnika Trbovlje-Hrastnik, ki so nastali kot posledica zapiranja podjetja. Načini reševanja ter gibanje zaposlenih so podrobno predstavljeni v poglavju 7.1. Tu bi rad samo poudaril, da je bilo za kadrovsko-socialni program porabljenih skupaj 2.162.300 tisoč SIT proračunskih sredstev, vendar je bilo od tega samo za razreševanje delavcev Rudnika Trbovlje-Hrastnik porabljenih 370.266 tisoč SIT. Vsekakor pa lahko zaključim, da je bil dosežen osnovni cilj – razrešiti čim večje število presežnih delavcev, saj je bilo konec leta 2007 v Rudniku Zagorje zaposlenih le še osem ljudi.

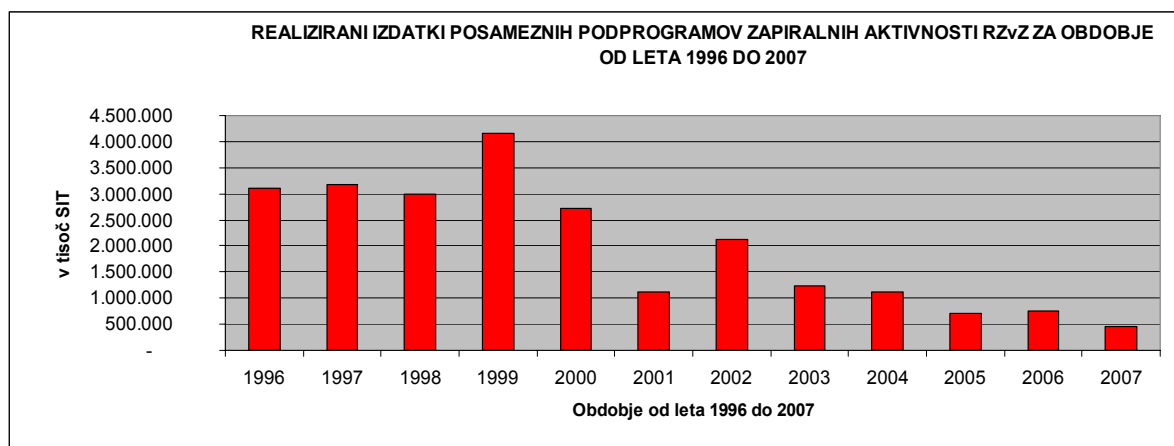
Peti sklop predstavlja obresti, ki jih je Rudnik Zagorje moral plačevati in so posledica dolgoročnega zadolževanja iz naslova najetih dolgoročnih kreditov kot posledica prevzetih obveznosti in kasneje kratkoročnih kreditov zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev s strani države. Skupni znesek plačanih obresti v celotnem obdobju znaša 1.645.561 tisoč SIT.

Šesti sklop zajema neproračunsko ali lastno dejavnost, med katero so razvrščeni stroški amortizacije, prevrednotovalni poslovni odhodki kot razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo osnovnih in obratnih sredstev ter nekateri drugi stroški, ki ne smejo biti financirani iz proračunskih sredstev.

V drugem delu tabele 7 (od VIII do XI) so prikazane kategorije, ki v izkazu poslovnih izidov ne predstavljajo odhodkov, temveč zgolj izdatke kot odlive denarja iz podjetja in so lahko le sestavni del denarnega toka. Vendar so ti izdatki oziroma odlivi prav tako večinoma financirani iz subvencijskih sredstev proračuna RS, saj Rudnik Zagorje (kot je razvidno iz izkazov poslovnih izidov) le manjši del prihodkov ustvari iz naslova drugih vrst prihodkov. Največji izdatek 1.814.557 tisoč SIT so odplačila glavnice kreditov, ki jih je v začetku svojega poslovanja Rudnik Zagorje v zapiranju moral najeti zaradi poplačil prevzetih obveznosti iz delitvene bilance bivšega podjetja Rudniki rjavega premoga Slovenije, iz katerega se je formiral kot samostojna pravna oseba. To je torej dokaz odplačila dolgoročnih kreditov oziroma poplačila prevzetih obveznosti iz delitvene bilance. Tudi dolgoročna finančna naložba v podjetje Regionalni center za razvoj Zagorje v znesku 399.000 tisoč SIT je le izdatek oziroma odlivna kategorija denarja iz podjetja. Prav tako izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev v znesku 380.273 tisoč SIT predstavljajo le denarne tokove, ki izhajajo iz naložbenja in nimajo neposrednega vpliva na poslovni izid podjetja. Tudi plačilo prometnega davka od prejetih subvencij v letih 1996, 1997 in 1998 pomeni le kategorijo denarnega odtoka.

V vsem obravnavanem obdobju pa je značilno, da so se izdatki v prvih treh letih gibal v približno enaki višini okoli 3 mrd SIT, dosegli vrhunec v letu 1999 z več kot 4 mrd SIT in se potem postopoma vsakoletno zniževali do zneska okoli 460 mio SIT leta 2007, kar je razvidno tudi iz spodnjega grafa števil 1.

Graf 1: Realizirani izdatki posameznih podprogramov zapiralnih aktivnosti Rudnika Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do 2007

Viri podatkov: Bruto bilance Rudnika Zagorje, delitev stroškov po stroškovnih nosilcih za posamezna leta.

3 ANALIZA POSLOVANJA

3.1 TEORETIČNA OPREDELITEV ANALIZE POSLOVANJA

V ekonomski literaturi zasledimo veliko opredelitev in definicij analize poslovanja, ki so si med sabo zelo podobne in se dopolnjujejo. Vsekakor pa gre pri analizi za zbiranje podatkov o preteklem in sedanjem poslovanju nekega podjetja ter za njihovo medsebojno primerjavo v času in prostoru.

Analiziranje poslovanja pojmuje kot strokovno opravilo, kot dejavnost, posebno obliko proučevanja, posebno funkcijo v informacijskem procesu ali kot metodo proučevanja. Beseda analiza izhaja iz grške besede »analysis« in pomeni razčlenjevanje celote na njene sestavne dele z namenom, da bi prišli do vzrokov, ki so povzročili nastanek pojava (Koletnik, 1997, str. 29). Koletnik tudi nazorno opredeli razliko med uspešnostjo in učinkovitostjo v podjetju. Uspešnost pomeni delati prave stvari, učinkovitost pa pomeni delati stvari na pravi način. Če primerjamo besedi v kontekstu podjetja, učinkovitost pomeni, da naloge v podjetju izvedemo pravočasno, vendar pa podjetje kljub temu lahko posluje z izgubo. Bistveno je, da podjetje proizvaja blago, ki je tržno uspešno, kar pomeni, da je podjetje uspešno. Učinkovitost je notranja značilnost podjetja, da izpolni zahtevano nalogo v določenem času. Merimo jo z ugotavljanjem, kolikšni vložki ali potroški so potrebni, da pridemo do učinkov. Uspeh je zunanja značilnost podjetja in ga merimo z ugotavljanjem, kaj dosežemo glede na vložke in potroške (Koletnik, 1997, str. 29). Zato bo v nadaljevanju analize govora o uspešnosti poslovanja Rudnika Zagorje v smislu doseganja zastavljenih ciljev.

Kaj je torej bistvo analize poslovanja katere koli združbe? K. Mellerowicz vidi bistvo v procesu razsvetljevanja poslovanja, K. Schmaltz v spoznavanju soodvisnosti in razmerij v procesu poslovanja organizacije in J. Viel v razčlenjevanju neke celote na dele in v uvrščanju teh delov v medsebojne zveze, kar naj bi omogočalo ugotavljati pogojenosti (povezave med vzroki in učinki) ter ocenjevati analiziran objekt. Lipovec je to smer pojasnjevanja še izpopolnil, ko je ponudil razlago analize poslovanja kot proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja kot pripravo na odločanje v podjetju ali v njegovih organizacijskih enotah o izboljšanju uspešnosti poslovanja s stališča uporabnika analize (Lipovec, 1983, str. 31). Po Lipovčevem pojmovanju je analiza poslovanja celota ocenjevanja in načrtovanja poslovanja. To pa je pravzaprav že ekonomska kontrola poslovanja združbe (Pučko, 2006, str. 8). Pučko na splošno opredeli analizo poslovanja kot proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja (združbe), ki služi za odločanje o izboljšanju ekonomske uspešnosti poslovanja tega podjetja (združbe) z vidika uporabnika analize (Pučko, 2006, str. 15).

Analiza poslovanja je po Pučkovem mnenju lahko zasnovana na dveh temeljnih pristopih. Prvi izhaja iz zaporedja faz reprodukcijskega procesa, ki se začneja z analizo sredstev podjetja, nadaljuje z analizo zaposlenih, analizo faz poslovnega procesa in končuje z analizo poslovnega uspeha in uspešnosti. Druga zasnova analize poslovanja izhaja iz ocenjevanja poslovnega uspeha in uspešnosti, nadaljuje se z analizo sredstev, analizo zaposlenih in se konča z analizo faz poslovnega procesa. Prvo pot imenujemo pot glede na faze poslovnega procesa, druga pot pa pomeni neposredno razčlenjevanje poslovne uspešnosti podjetja. Seveda ima vsak pristop svoje prednosti in slabosti (Pučko, 2006, str. 45–51). Glede na to, da podjetje Rudnik Zagorje v zapiranju nima proizvodnje in prodaje, bi bil po mojem mnenju pristop, ki začneja z analizo poslovnega uspeha in uspešnosti, primernejši, zato je tudi uporabljen pri nadaljnji analizi poslovanja obravnavanega podjetja.

Tu bi rad poudaril, da je Rudnik Zagorje v zapiranju pri sestavljanju svojih računovodskih informacij in analiz v obdobju svojega delovanja moral upoštevati vlogo države in njenih organov kot edinega lastnika, vlogo javnosti oziroma lokalne skupnosti v kraju svojega delovanja ter tudi bank kot dajalcev dolgoročnih in kratkoročnih posojil, prav tako pa je bil velik poudarek namenjen zaposlencem in njihovem informiranju o možnostih njihovega pre zaposlovanja. V nadaljevanju bom poskušal s finančno analizo, za katero lahko rečem, da je dolgoročnejšega značaja in temelji na računovodskih izkazih in razkritjih, prikazati in analizirati, ali je Rudnik Zagorje v zapiranju v dvanajstletnem obdobju uspešno izvedel vse aktivnosti in uresničil cilje in poslanstvo, za katero je bil ustanovljen.

4 ANALIZA USPEHA POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE

Temeljni cilj gospodarjenja, ki ga želi doseči večina podjetij, je uspeh poslovanja z doseganjem dobička. Uspeh poslovanja mora vsaka organizacija prikazati v izkazu poslovnega izida, ki je običajno sestavljen za koledarsko leto in v katerem so prikazani vsi prihodki in odhodki obračunskega obdobja in poslovni izid kot razlika med njimi. Zato je pri analizi uspešnosti poslovanja katerega koli podjetja smiselno in nujno analizirati izkaz poslovnega izida, ki je poleg bilance stanja, izkaza gibanja kapitala in izkaza denarnih tokov eden izmed temeljnih računovodskih izkazov. Včasih je v podjetju smiselno narediti in analizirati tudi delne poslovne izide, in sicer poslovni izid iz poslovanja, poslovni izid iz financiranja in poslovni izid iz drugih dogodkov. Prav tako pa je za popolnejšo informacijo o poslovanju podjetja pomembno analizirati posamezne prihodke in odhodke ter njihov obseg in strukturo.

V nadaljevanju je na primeru podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju prikazana analiza uspeha poslovanja, osnovo pa predstavljajo podatki iz izkazov poslovnih izidov za obdobje od leta 1996 do vključno leta 2007, ki so v prilogi 3 podani v nominalnih vrednostih, v prilogi 4 pa v realnih vrednostih, tako da je omogočena realna primerjava istovrstnih podatkov in da je izločen vpliv vsakoletne inflacije. Pri inflacioniranju vsakoletnih podatkov iz izkazov poslovnih izidov sem uporabil povprečne indekse cen življenjskih potrebščin, ki so navedeni po posameznih letih v prilogi 5.

4.1 ANALIZA POSLOVNEGA IZIDA

Slovenski računovodski standard 19 opredeli poslovni izid (dobiček ali izguba) kot razliko med prihodki in odhodki v obračunskem obdobju. Po standardu 25 je izkaz poslovnega izida temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Sestavljen je lahko v eni izmed dveh stopenjskih oblik po različicah I in II, podjetje pa si lahko izbere tisto obliko, ki mu najbolj ustreza tudi glede na njegove mednarodne stike (SRS, 2006, str. 189). Izkazi poslovnih izidov so pri Rudniku Zagorje izdelani po različici I.

Z analizo poslovnega izida želimo odgovoriti na naslednja štiri vprašanja (Bernstein, 1989, str.654):

- Kakšen je ustrezen poslovni izid in kakšna je njegova kakovost?
- Katere so pomembne prvine, ki vplivajo na poslovni izid in jih upoštevamo pri načrtovanju poslovnega izida?
- Kako stabilne so pomembne prvine, ki vplivajo na poslovni izid, in kakšni so njihovi trendi?
- Kakšne možnosti ima podjetje, da ustvari čim večji pozitivni poslovni izid?

Kavčičeva pa ugotavlja, da moramo poslovni izid analizirati z dveh vidikov. Če ga ugotavljamo z vidika realnosti prikazanega poslovnega izida, lahko s to analizo ugotovimo, ali je poslovni izid odraz resničnega poslovanja podjetja ali pa so v njem skrite namerne ali nenamerne nepravilnosti. Če pa ga ugotavljamo z vidika velikosti prikazanega poslovnega izida, pa analiziramo dejavnike, ki v danih okoliščinah vplivajo na velikost poslovnega izida (Kavčič, 1995, str. 58). Slovenski računovodski standardi priporočajo predvsem resnično in pošteno izkazovanje stanja sredstev in obveznosti do njihovih virov ter poslovnega in denarnega izida podjetja, kar pomeni, da naj bi podjetja prikazovala realne poslovne izide. Vendar Kavčičeva ugotavlja, da v praksi to pogostokrat ni izpolnjeno. Za to ni kriva le želja, prikazati poslovni izid, kot ga želi uporabnik računovodskih informacij, ampak obstajajo tudi objektivni razlogi, ki so naslednji:

- poslovni izid je odvisen od prihodnjih poslovnih dogodkov;
- računovodski standardi so rezultat kompromisa različnih interesov;
- na poslovni izid vpliva način udejanjanja računovodske politike v podjetju, ki je odvisna od splošne poslovne politike vodstva podjetja in njegovih lastnikov.

Nedvomno je poslovna politika države kot edinega lastnika Rudnika Zagorje z dodeljevanjem vsakoletnih proračunskih sredstev ter s sprejemanjem letnih poslovnih načrtov odločilno vplivala na poslovne izide podjetja. Prav tako lahko trdim, da so nekatere dosežene poslovne izide Rudnika Zagorje zaznamovali zelo specifični poslovni dogodki, ki so bistveno kreirali poslovni rezultat podjetja. Rudnik Zagorje tudi ni bil ustanovljen z namenom, da bi v svojem poslovanju ustvarjal visoke dobičke. Treba pa je bilo paziti, da je kljub nekaterim relativno visokim izgubam iz poslovanja predvsem v začetku svojega poslovanja ohranil kapitalsko ustreznost skladno s takrat veljavnim Zakonom o finančnem poslovanju podjetij (Ur. list 54/99). Kapitalska neustreznost neke kapitalske družbe po 10. členu tega zakona namreč nastopi, če je izguba tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami dosegla polovico osnovnega kapitala družbe.

Zato sem za analizo poslovnega izida izbral zadnje leto (2007) in rezultate primerjal z letoma 2002 in 2000, kjer sta bila dosežena največja izguba in največji dobiček v nominalni vrednosti, kar je razvidno iz priloge 3. Uspeh poslovanja podjetja Rudnik Zagorje za leta 2007, 2002 in 2000 ter primerjave med leti v nadaljevanju predstavljam v tabeli 8, s tem da so zaradi primerjav uporabljene realne vrednosti iz izkazov poslovnih izidov v prilogi 4. Kot je razvidno iz tabele 8, je podjetje doseglo v letu 2007 minimalni dobiček, v letu 2000 ekstremno visok dobiček, v letu 2002 pa ekstremno visoko izgubo. V letu 2002 je razvidno močno znižanje prihodkov, ki so se glede na leto 2000 znižali kar za 59,91 %, medtem ko so se odhodki v letu 2002 glede na leto 2000 celo povečali, čeprav samo za 0,90 %. V letu 2007 so se tako prihodki kot tudi odhodki v primerjavi z letoma 2002 in 2000 močno znižali, kar je razvidno iz indeksov v tabeli, je pa to rezultat manjših proračunskih sredstev, ki so glavni vir financiranja podjetja, in posledično manjših ustvarjenih odhodkov.

Tabela 8: Uspeh poslovanja (v tisoč SIT) Rudnika Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti)

	2007	2002	2000	Indeks 07/02	Indeks 07/00	Indeks 02/00
Prihodki	466.789	1.459.487	3.640.684	31,98	12,82	40,09
Odhodki	466.538	2.439.828	2.418.159	19,12	19,29	100,90
Dobiček/izguba v poslovnem letu	251	-980.341	1.222.525			

Opomba: podatki za leti 2000 in 2002 so inflacionirani na leto 2007 po Prilogi 4

	2002	2000	Indeks 02/00
Prihodki	1.225.657	3.057.398	40,09
Odhodki	2.048.935	2.030.737	100,90
Dobiček/izguba v poslovnem letu	-823.278	1.026.661	

Opomba: podatki za leto 2000 so inflacionirani na leto 2002

Vir: Izkazi poslovnih izidov Rudnika Zagorje iz priloge 3 in priloge 4 ter lastni izračun.

V prvem delu tabele 8 je indeks primerjav prihodkov kot tudi odhodkov med letoma 2002 in 2000 izračunan na osnovi realnih vrednosti, inflacioniranih na leto 2007, in katere vrednosti lahko razberemo iz priloge 4. V drugem delu tabele 8 pa je indeks 02/00 izračunan na osnovi realnih vrednosti, inflacioniranih na leto 2002, kar da drugačne realne vrednosti posameznih prihodkov in odhodkov, medtem ko razmerja oziroma indeksi primerjav med letoma 2002 in 2000 ostajajo popolnoma enaki (40,09 in 100,90).

Da bi ugotovili, kaj je botrovalo tako ekstremnim rezultatom v letih 2000 in 2002, je treba poznati obseg in strukturo prihodkov in odhodkov, ki sta predstavljena v naslednjih dveh poglavjih. Tudi Pučko pravi, da kaže analizo strukture poslovnega uspeha usmerjati na celoto tokov nastajanja tega uspeha, tj. na strukturo prihodkov in odhodkov, ki določajo poslovni uspeh, ne pa toliko na strukturo delitve poslovnega uspeha.

4.2 ANALIZA PRIHODKOV

Spremljanje in ocenjevanje poslovnega uspeha se mora nanašati na ugotavljanje strukture po elementih delitve celotnega prihodka. Strukturne elemente določa okvirno že zakon o gospodarskih družbah, podrobno pa v podjetju uporabljena oblika izkaza uspeha (Pučko, 2006, str. 150).

Prihodki so po slovenskih računovodskih standardih opredeljeni kot povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanj sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga) ali zmanjšanj dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave). Prek poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala (Slovenski računovodski standardi, 2006, str. 140). Prihodki se razčlenjujejo na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge

prihodke. Poslovni prihodki so prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki. Prihodki iz prodaje sestavljajo prodajne vrednosti prodanih proizvodov oziroma trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Med druge poslovne prihodke uvrščamo subvencije, dotacije, regrese, kompenzacije, premije in podobne prihodke. Kot bomo videli kasneje, so pri Rudniku Zagorje subvencije iz naslova proračunskih sredstev najpomembnejše in predstavljajo največji delež prihodkov. Prav tako pomembno za obravnavano podjetje je tudi to, da državne podpore, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma pokrivanje določenih stroškov, ostajajo začasno med dolgoročno odloženimi prihodki in se prenašajo med poslovne prihodke skladno z amortiziranjem pridobljenih osnovnih sredstev oziroma z nastajanjem stroškov, za katerih pokrivanje so namenjene (Slovenski računovodski standardi, 2006, str. 141). Takšen način knjiženja pridobitve osnovnih sredstev je v svojem poslovanju uporabljal tudi Rudnik Zagorje. Prevrednotovalni poslovni prihodki se pojavijo ob odtujitvi opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev kot presežki njihove prodajne vrednosti nad njihovo knjigovodsko vrednostjo. Prevrednotovalni poslovni prihodki kot tudi odhodki so v poslovanju Rudnika Zagorje pomembno vplivali na poslovne rezultate. Izraz prevrednotovalni prihodki in odhodki se je uveljavil z Slovenskimi računovodskimi standardi iz leta 2001, pred tem pa so se vsi prihodki ali odhodki iz naslova prodaj ali odpisov osnovnih sredstev knjižili na konto izrednih prihodkov ali odhodkov. Finančni prihodki so prihodki iz naložbenja, ki se pojavljajo v zvezi s finančnimi naložbami in tudi v zvezi s terjatvami. Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke (izredni prihodki) in ostali prihodki, ki povečujejo poslovni izid.

Iz tabele 9 je razvidno, da predstavljajo prihodki iz subvencij, ki so proračunska sredstva države kot edinega lastnika podjetja, daleč največji delež v strukturi vseh prihodkov in so najpomembnejši tvorec uspeha poslovanja podjetja. V strukturi prihodkov v letu 2007 predstavljajo subvencijski prihodki kar 93 % vseh prihodkov, v letu 2002 okrog 86 % in v letu 2000 skoraj 96 % vseh prihodkov. Iz tabele je tudi razviden vrednostni padec proračunskih prihodkov od leta 2000 do leta 2007, kar je tudi razumljivo, saj je podjetje z zmanjševanjem števila zaposlenih ter s prodajo objektov in zemljišč ter prodajo rudniške opreme in z rušenjem nepotrebnih rudniških objektov vsako leto zniževalo stroške dela, materiala, storitev in druge stroške, povezane s poslovanjem, in je s tem posledično vsako leto potrebovalo manj proračunskih prihodkov. V letu 2002 opazimo tudi velik padec prejetih prihodkov iz subvencij, saj so se subvencijski prihodki v letu 2002 glede na leto 2000 znižali kar za 63,9 %. Takšen padec ni presenetljiv, če pogledamo vsebinsko sestavo fakturiranih in prejetih proračunskih prihodkov podjetja v letu 2000. Kot je razvidno iz tabele 8 in prilog 3 in 4, je Rudnik Zagorje v letu 2000 ustvaril velik dobiček v nominalnem znesku 881.027 tisoč SIT ali 1.222.525 tisoč SIT v realnem znesku. Iz poslovnega poročila Rudnika Zagorje v zapiranju za leto 2000 je razvidno, da je tako visoko izkazan dobiček izključno rezultat proračunskih prihodkov, ki jih je podjetje prejelo za odplačilo glavnice dolgoročnih kreditov v znesku 924.737 tisoč SIT. Ta prejeta proračunska sredstva so v izkazu uspeha prikazana kot subvencijski prihodki, na drugi strani pa ne predstavljajo

odhodkov, saj je odplačilo glavnice kreditov le izdatek in predstavlja odlivno kategorijo, kar je že teoretično pojasnjeno v poglavju 2.3.1.

Tabela 9: Obseg (v tisoč SIT) in struktura (%) prihodkov podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti)

	2007	%	2002	%	2000	%	Indeks 07/02	Indeks 07/00	Indeks 02/00
PRIHODKI IZ POSLOVANJA	455.010	97,48	1.366.581	93,63	3.524.357	96,80	33,30	12,91	38,78
Čisti prihodki iz prodaje	8.328	1,78	18.554	1,27	32.653	0,90	44,89	25,51	56,82
Prihodki iz subvencij	435.715	93,34	1.260.337	86,35	3.491.704	95,90	34,57	12,48	36,10
Prevrednotovalni poslovni prihodki	10.967	2,36	87.690	6,01	0	0,00	12,51	-	-
PRIHODKI IZ FINANCIRANJA	10.052	2,15	53.277	3,65	31.182	0,86	18,87	32,24	170,86
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	10.052	2,15	53.277	3,65	31.182	0,86	18,87	32,24	170,86
DRUGI PRIHODKI	1.726	0,37	39.629	2,72	85.145	2,34	4,36	2,03	46,54
Drugi prihodki	1.726	0,37	39.629	2,72	85.145	2,34	4,36	2,03	46,54
SKUPAJ	466.789	100,00	1.459.487	100,00	3.640.684	100,00	31,98	12,82	40,09

Vir: Podatki iz priloge 4 ter lastni izračun.

4.3 ANALIZA ODHODKOV

Odhodki so zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanj sredstev ali povečanj dolgov. Odhodki prek poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala (Slovenski računovodski standardi, 2006, str. 135). Razlika med odhodki in stroški je pojasnjena v poglavju 2.3, ker pa Rudnik Zagorje ni proizvodno podjetje in nima zalog proizvodov, so stroški enaki odhodkom. Odhodke razčlenjujemo na poslovne, finančne in druge. Redni odhodki pa so seštevek poslovnih in finančnih odhodkov.

Po SRS 17.3 poslovne odhodke sestavljajo vračunani stroški v obračunskem obdobju, povečani za stroške, ki se zadržujejo v začetnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje, ter zmanjšani za stroške, ki se zadržujejo v končnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje, morebitni deleži zaposlencev v razširjenem dobičku ter prevrednotovalni poslovni odhodki. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pojavljajo v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi, neopredmetenimi sredstvi in obratnimi sredstvi zaradi njihove oslabitve, če zmanjšanje njihove vrednosti ni krito s presežkom iz prevrednotenja kapitala iz njihove predhodne okrepitve. Prevrednotenje odhodkov pomeni spremembo njihove knjigovodske vrednosti, pojavlja pa se lahko tako pri poslovnih kot pri finančnih odhodkih. Kot bomo videli kasneje, so pri Rudniku Zagorje ravno prevrednotovalni poslovni odhodki v zvezi z oslabitvijo opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2002 odigrali pomembno vlogo pri poslovnem izidu podjetja.

Finančni odhodki so po SRS 17.6 odhodki za financiranje, ki jih sestavljajo predvsem stroški danih obresti, ter odhodki za naložbenje, ki pa imajo predvsem naravo

prevrednotovalnih finančnih odhodkov. Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke (izredni odhodki) in ostali odhodki, ki zmanjšujejo poslovni izid.

Iz tabele 10 lahko razberemo, da gre pri Rudniku Zagorje za trend zmanjševanja vseh vrst odhodkov v letu 2007 glede na leti 2002 in 2000. Skupaj so se odhodki v letu 2007 glede na leto 2002 znižali kar za 80,88 %, glede na leto 2000 pa za 80,71 %, kar je nekoliko manjše znižanje. Če pogledamo specifikacijo posameznih odhodkov, ugotovimo, da so se vse vrste stroškov (tako materiala, storitev, dela, amortizacije) ter prevrednotovalni, finančni in drugi odhodki v letu 2007 glede na pretekli leti 2002 in 2000 močno znižali. Stroški dela so se leta 2007 v primerjavi z letom 2000 znižali za 82,59 %, kar dokazuje veliko zmanjšanje števila zaposlenih, stroški blaga, materiala in storitev za 74,42 %, kar pomeni zmanjšanje izvedbe vseh zapiralnih aktivnosti tako v jami Kotredež, ki se je v letu 2004 zaprla, kot tudi na sanaciji površin, ki so jo izvajali zunanji izvajalci. Odhodki iz financiranja, ki v glavnem zajemajo obresti od posojil, so se znižali kar za 80,07 %. Podjetje je namreč v letu 2000 še plačevalo obresti iz naslova dolgoročnih kreditov, ki so bili posledica prevzetih obveznosti iz delitvene bilance, v letu 2007 pa samo še obresti iz naslova kratkoročne zadolženosti, ki je posledica pomanjkanja proračunskih sredstev iz preteklih let.

Tabela 10: Obseg (v tisoč SIT) in struktura (%) odhodkov podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti)

	2007	%	2002	%	2000	%	Indeks 07/02	Indeks 07/00	Indeks 02/00
ODHODKI IZ POSLOVANJA	439.633	94,23	2.359.783	96,72	1.976.065	81,72	18,63	22,25	119,42
1. <i>Stroški blaga, materiala in storitev</i>	278.753	59,75	891.669	36,55	1.089.667	45,06	31,26	25,58	81,83
a. Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	23.044	4,94	114.590	4,70	246.572	10,20	20,11	9,35	46,47
b. Stroški storitev	255.709	54,81	777.079	31,85	843.095	34,87	32,91	30,33	92,17
2. <i>Stroški dela</i>	113.187	24,26	301.242	12,35	650.289	26,89	37,57	17,41	46,32
a. Stroški plač	88.532	18,98	264.822	10,85	408.908	16,91	33,43	21,65	64,76
b. Stroški socialnih zavarovanj	3.321	0,71	9.256	0,38	108.349	4,48	35,88	3,06	8,54
c. Drugi stroški dela	21.334	4,57	27.164	1,11	133.032	5,50	78,54	16,04	20,42
3. <i>Odpisi vrednosti</i>	16.395	3,51	1.123.117	46,03	140.216	5,80	1,46	11,69	800,99
a. Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	14.933	3,20	1.118.996	45,86	140.006	5,79	1,33	10,67	799,25
b. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri osnovnih in obratnih sredstvih	1.462	0,31	4.121	0,17	210	0,01	35,47	696,10	1962,38
4. <i>Drugi poslovni odhodki</i>	31.297	6,71	43.755	1,79	95.893	3,97	71,53	32,64	45,63
ODHODKI IZ FINANCIRANJA	20.022	4,29	66.767	2,74	100.467	4,15	29,99	19,93	66,46
1. <i>Finančni odhodki iz finančnih obveznosti</i>	20.022	4,29	58.485	2,40	100.467	4,15	34,23	19,93	58,21
2. <i>Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti</i>	0	0,00	8.282	0,34	0	0,00	0,00	-	-
DRUGI ODHODKI	2.284	0,49	13.278	0,54	341.627	14,13	17,20	0,67	3,89
1. <i>Drugi odhodki</i>	2.284	0,49	13.278	0,54	341.627	14,13	17,20	0,67	3,89
ODLOŽENI DAVKI	4.600	0,99	0	0,00	0	0,00	-	-	-
SKUPAJ	466.538	100,00	2.439.828	100,00	2.418.159	100,00	19,12	19,29	100,90

Vir: Podatki iz priloge 4 ter lastni izračun.

Iz tabele 10 pa lahko tudi opazimo izredno veliko povečanje postavke odpisov vrednosti, ki se je leta 2002 glede na leto 2000 povečala kar za 700 %. Gre za prevrednotovalne poslovne odhodke, ki so nastali kot posledica izvršene slabitve osnovnih sredstev, to je zgradb in zemljišč v posesti Rudnika Zagorje, ter prevrednotovalne odhodke, ki so posledica izločitev oziroma odpisov določenih sredstev zaradi izvajanja zapiralnih aktivnosti. Prevrednotenje sredstev je bilo narejeno na osnovi cenitvenega poročila o vrednotenju lastninskih pravic do nepremičninskih posesti v lasti Rudnika Zagorje, ki ga je izdelal pooblaščen ocenjevalec nepremičnin, vpisan v register Slovenskega inštituta za revizijo. Cenitveno poročilo je bilo izdelano za zemljišča, zgradbe in druge izločene nepremičnine po stanju 31. 12. 2002. Pri ocenjevanju posameznih posesti so bili uporabljeni trije pristopi, in sicer pristop primerljivih prodaj, donosnostni pristop in stroškovni pristop. Na osnovi tega je bila izvršena slabitev zemljišč in zgradb v skupni vrednosti 773.304 tisoč SIT. Hkrati je bila izvedena izločitev sredstev zaradi izvajanja zapiralnih del v jami in rušenja objektov na površini v vrednosti 98.969 tisoč SIT, amortizacija pa je znašala 67.445 tisoč SIT, kar znaša skupaj 939.718 tisoč SIT, znesek pa je razviden iz priloge 3, kjer so zneski v nominalnih vrednostih. Lahko torej zaključim, da so prevrednotovalni odhodki v letu 2002 odigrali odločilno vlogo pri močno negativnem poslovnem izidu podjetja. Dobra stran izvršenega prevrednotenja sredstev pa je bila, da so se knjigovodske vrednosti sredstev močno približale poštenim tržnim vrednostim, kar je pomenilo, da pri kasnejših prodajah osnovnih sredstev ni prihajalo do negativnih razlik med iztržljivo in knjigovodsko vrednostjo sredstev in ni dodatno bremenilo poslovnega izida podjetja v kasnejših letih.

5 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE

5.1 SPLOŠNO O USPEŠNOSTI IN KAZALNIKIH

Kot je že opredeljeno v poglavju 3.1, merimo uspešnost z ugotavljanjem, kaj dosežemo z učinki glede na vloške ali potroške. Pučko pravi, da mera uspešnosti poslovanja podjetja (združbe) ne more biti že sam poslovni uspeh. Tega je nujno izmeriti v skladu z načelom racionalnosti z vlaganji (žrtvami), ki so bila potrebna za doseg tega uspeha (Pučko, 2006, str. 151).

Evropska tradicija pod prevladujočim germanskim vplivom je vprašanje uspešnosti poslovanja obravnavala bolj celovito kot anglosaška in je razvila tri t. i. delne kazalnike za merjenje uspešnosti poslovanja: produktivnost dela, ekonomičnost in rentabilnost. Bistvo uspešnega poslovanja je v uspešnem gospodarjenju, ki se uresničuje z načelom »minimax«: doseči dani rezultat z minimalno možno porabo sredstev ali obratno z danimi sredstvi doseči maksimalen možni rezultat. Zato splošno mero uspešnosti poslovanja lahko definiramo kot rezultat poslovanja v primerjavi s sredstvi, potrebnimi za njegovo doseganje (Možina et al, 2002, str. 667). Delne mere ali kazalniki uspešnosti poslovanja pa so produktivnost dela, ekonomičnost in rentabilnost. Načelo produktivnosti zahteva doseganje čim večje količine

poslovnih učinkov v enoti delovnega časa, načelo ekonomičnosti čim nižjih stroškov na enoto poslovnega učinka, načelo rentabilnosti pa čim večjega čistega rezultata (dobička) po enoti založenega kapitala (z vidika lastnika) ali sredstev (z vidika podjetja kot celote).

Ko govorimo o kazalnikih kot merah uspešnosti poslovanja, je treba poznati razliko med kazalci in kazalniki. Računovodski kazalci so absolutna števila, ki se nanašajo na pomembne gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki, na primer sredstva, osnovni kapital, prihodki, dobiček, izguba, prodajna cena enote in tako naprej. Ti kazalci napovedujejo ali kažejo stanje ali nakazujejo razvijanje česa v denarni merski enoti. Računovodski kazalniki pa so relativna števila, ki se nanašajo na gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki. Lahko so koeficienti, stopnje udeležbe ali indeksi (SRS 2006, str. 226).

Kazalec je torej absolutno število, ki napoveduje ali kaže stanje ali nakazuje razvijanje česa, medtem ko je kazalnik relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti, in ima spoznavno moč, ki omogoča oblikovati sodbo o poslovanju. Namen oblikovanja kazalnikov je standardizacija oziroma poenotenje načina analiziranja in predstavitev razmerij med postavkami, ki so vsebinsko smiselna pri ugotavljanju uspešnosti in vzrokov za uspešnost ali neuspešnost poslovanja podjetij (White, Sondhi, Fried, 1994, str. 202).

Po Mramorjevem mnenju lahko s finančno analizo računovodskih izkazov pridobimo dobro sliko o finančnem stanju podjetja in oceno o trendu finančnega poslovanja podjetja. Za finančno analizo računovodskih izkazov poslovanja obstaja kar nekaj metod in tehnik, vendar se poleg analize absolutnih podatkov daleč najbolj uporablja analiza s finančnimi kazalci (Mramor, 1993, str. 164).

Analiza s pomočjo računovodskih kazalnikov ne zagotavlja odgovorov na vsa vprašanja, omogoča pa postavljanje vprašanj o poslovanju podjetja. Postavi se vprašanje izbora kazalnikov. Na podlagi postavk v računovodskih izkazih jih lahko izračunamo veliko, vendar niso vsi enako pomembni za vse interesne skupine, ki obkrožajo podjetje. Glede izbora kazalnikov in opredelitve njihove informacijske vrednosti ni splošnega recepta, zato jih je smiselno proučevati v času in v primerjavi s sorodnim podjetjem ali s povprečjem panoge (Kavčič, 2001, str. 24).

Tu se mi zdi pomembno opozoriti tudi na računovodske kazalnike v povezavi z zakonom o finančnem poslovanju in v zvezi s tem povezano kapitalsko ustreznostjo podjetij. V zakonu o finančnem poslovanju podjetij kapitalska neustreznost podjetja nastopi tedaj, ko izguba tekočega leta s prenesenimi izgubami preteklih let doseže polovico osnovnega kapitala. V zakonu je postavljena tudi zahteva, da vodstvo podjetja zagotavlja kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost podjetja, kar pomeni, da mora podjetje poslovati tako, da je v vsakem trenutku sposobno pravočasno poravnati v plačilo zapadle obveznosti (likvidnost) in da je trajno sposobno poravnati svoje obveznosti (solventnost). Menim, da je za takšno

proučevanje in zgodnje odkrivanje kapitalske ustreznosti smiselno uporabljati kazalnike stanja financiranja. Velik delež kapitala v financiranju, ki prikazuje delež lastnikov med viri financiranja, izraža konservativno oziroma varno finančno politiko podjetja, kar pomeni zmanjševanje tveganja pri poslovanju, vendar pa je težje doseči dobro dobičkonosnost kapitala. Delež dolga v financiranju prikazuje zadolženost podjetja in kaže varnost naložb upnikov. Za upnike je pomembno, da je vrednost tega kazalnika čim manjša, saj pri veliki zadolženosti obstaja tveganje, da podjetje ne bo sposobno plačevati obresti in glavnice. Pomemben je tudi koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja, ki predstavlja finančni vzvod. Vse kazalnike stanja financiranja je treba primerjati v času ali s sorodnimi podjetji ali s povprečjem panoge in ugotoviti vzroke za odmik. Velike vrednosti kazalnika stopnje dolgoročnosti financiranja prav tako potrjujejo konservativno finančno politiko podjetja, saj velik delež dolgoročnih dolgov zmanjšuje tveganje kratkoročne plačilne nesposobnosti (povzeto po Vidic, Zaman, 2000, str. 43–45).

5.1.1 SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV, NAJPOGOSTEJE UPORABLJENI KAZALNIKI IN IZRAZNA MOČ KAZALNIKOV

Posamezni kazalniki kažejo delovanje podjetja z različnih zornih kotov in se lahko gibljejo v različne smeri. Zato so strokovnjaki začeli povezovati posamezne kazalnike med seboj. Med najstarejšimi sistemi, ki so jih začeli razvijati in uporabljati konec dvajsetih let prejšnjega stoletja, je sistem kazalnikov Dupont (ime je dobil po ameriškem podjetju Dupont in je sestavni del poročil velikega dela ameriških podjetij). Njegovo bistvo je, da se dobičkonosnost kapitala ROE kot temeljni kazalnik uspešnosti poslovanja, ki zanima lastnike podjetij, razčleni na zmnožek treh kazalcev, in sicer na dobičkovnost prihodkov, obračanje sredstev in razmerje med sredstvi in kapitalom.

Izbor ustreznih kazalnikov za celovito oceno uspešnosti poslovanja in odkrivanje dejavnikov tveganja, ki lahko vplivajo na poslovanje podjetja, je zahteven. Kot je bilo že omenjeno, ni splošne teorije, ki bi pojasnjevala, katere spremenljivke v obliki računovodskih kazalnikov so pomembnejše. Pri analizi z računovodskimi kazalniki velja, da »veliko« ni nujno tudi »dobro«. V letnih poročilih ameriških družb se pojavljajo različni kazalniki, najpogosteje uporabljeni pa so (White, Sondhi, Fried, 1994, str. 250):

- dobičkonosnost sredstev ROA;
- dobičkonosnost kapitala ROE;
- dobičkonosnost prihodkov (profitna marža);
- kazalniki plačilne sposobnosti.

V slovenski raziskavi, ki je temeljila na računovodskih izkazih, je bil opredeljen niz kazalnikov, ki imajo zadostno informacijsko vrednost. Kot običajno uporabljeni kazalniki so opredeljeni naslednji (Mramor, 1997, str. 399–402):

- kazalniki dobičkonosnosti (čista dobičkonosnost prodaje, dobičkonosnost prodaje, čista dobičkonosnost lastniškega kapitala, donosnost aktive);
- kazalniki plačilne sposobnosti (kratkoročni, hitri koeficient);

- kazalniki upravljanja z aktivo (obračanje terjatev do kupcev, dnevi vezave terjatev do kupcev, obračanje zalog, dnevi vezave zalog, razmerje med prihodki od prodaje in osnovnimi sredstvi, razmerje med prihodki od prodaje in sredstvi);
- kazalniki upravljanja s pasivo (razmerje med dolgom in aktivo, mnogokratnik obresti, obračanje obveznosti do dobaviteljev, dnevi vezave obveznosti do dobaviteljev, razmerje med lastniškim kapitalom in osnovnimi sredstvi).

Pri analiziranju poročil o poslovanju in načrtih podjetja je pri uporabi kazalnikov potrebna previdnost (Vidic, Zaman, 2000, str. 45; White, Sondhi, Fried, 1994, str. 231–232):

- Kazalniki lahko privedejo do napačnih odločitev, saj temeljijo na preteklih podatkih, ki so bili doseženi pod drugačnimi pogoji poslovanja, kot bo podjetje poslovalo v prihodnje.
- Upoštevanje absolutne velikosti kazalnikov ne daje zanesljivih informacij o uspešnosti, analizirati je treba gibanje posameznih kazalcev in primerjati s sorodnimi podjetji oziroma povprečjem v panogi.
- Posameznim kazalnikom ne smemo pripisovati prevelike teže; uporabljati jih moramo v povezavi z drugimi, ker nobeden izmed kazalnikov ni popoln.
- Ne moremo na splošno trditi, da je neka vrednost kazalnika dobra ali slaba.
- Pomanjkljivost izračuna kazalnikov je lahko v tem, da se računajo na podlagi statičnih postavk, izraženih v nekem trenutku. Pri nekaterih kazalnikih je treba upoštevati povprečna stanja in ne le na primer stanja postavk iz bilance stanja ob koncu poslovnega leta.

5.2 ANALIZA DONOSNOSTI ALI RENTABILNOSTI POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE

Donosnost ali rentabilnost je eden najpomembnejših kazalnikov uspešnosti podjetja in nam pove, koliko denarnih enot dobička nam lahko prinese denarna enota vloženih poslovnih sredstev. Donosnost poslovanja je drugačna z vidika lastnikov nekega podjetja (dobičkonosnost kapitala) in z vidika podjetja (dobičkonosnost sredstev).

Dobičkonosnost kapitala (ROE – Return on Equity) je kazalnik, ki ga izračunamo kot razmerje med čistim dobičkom in povprečno vrednostjo kapitala. Ta kazalnik zanima predvsem lastnike kapitala, saj kaže, koliko denarnih enot čistega dobička je bilo ustvarjenih z denarno enoto kapitala.

Drugi kazalnik, s katerim izražamo donosnost poslovanja, je koeficient dobičkonosnosti sredstev (ROA – Return on Assets), ki je opredeljen kot razmerje med čistim dobičkom in vsemi povprečno vloženimi sredstvi.

Tretji kazalnik, ki ga bom poleg gornjih dveh uporabil pri analizi, pa je koeficient donosnosti sredstev ali po SRS 29.34 imenovan koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev. Kazalnik poleg poslovnega izida v obliki dobička ali izgube vključuje še stroške tujih virov v obliki obresti in vsoto primerja s povprečno vrednostjo sredstev.

V tabeli 11 so za Rudnik Zagorje prikazani zgoraj navedeni trije kazalniki za leta 2000, 2002 in 2007, ki so si po doseženem uspehu poslovanja med sabo zelo različni.

Tabela 11: Donosnost poslovanja podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti)

Podatki v tisoč Sit

	2007	2002	2000	Indeks 07/02	Indeks 07/00	Indeks 02/00
1. Čisti dobiček	251	-980.341	1.222.525		0,02	
2. Povprečni kapital	927.247	1.876.388	1.838.115	49,42	50,45	102,08
3. Povprečna sredstva	1.359.050	2.536.348	4.466.061	53,58	30,43	56,79
4. Stroški obresti	20.022	58.485	100.467	34,23	19,93	58,21
Dobičkonosnost kapitala (1 / 2)	0,000270	-0,522462	0,665097		0,04	
Dobičkonosnost sredstev (1 / 3)	0,000184	-0,386517	0,273737		0,07	
Donosnost sredstev ((1 + 4) / 3)	0,014917	-0,363458	0,296232		5,04	

Vir: Bilance stanja podjetja Rudnik Zagorje po prilogi 2 in izkazi poslovnih izidov po prilogi 4.

V letu 2000 so vsi trije kazalniki močno pozitivni, kazalnik dobičkonosnosti kapitala 0,665097 pomeni, da je podjetje na 1000 SIT vloženega kapitala ustvarilo 665 SIT dobička. Dobičkonosnost sredstev v letu 2000 kaže, da je podjetje s 1000 SIT vloženih sredstev doseglo 273,7 SIT čistega dobička. S povečanjem čistega dobička za znesek obresti je kazalnik donosnosti sredstev še večji, razviden pa je trend znižanja obresti od leta 2000 do leta 2007, kar pomeni znižanje zadolženosti podjetja. Vsi kazalniki v letu 2002 so močno negativni. Negativna dobičkonosnost kapitala v letu 2002 pomeni, da je 1000 SIT vloženega kapitala prineslo lastnikom 522,5 SIT izgube. V letu 2007 so vsi kazalniki donosnosti zelo majhni glede na minimalen dosežen čisti dobiček.

Poudariti pa je treba, da Rudnik Zagorje ni podjetje, katerega poslanstvo bi bilo ustvarjanje čim večjih dobičkov, kar bi bilo zaradi narave dejavnosti, ki je prvenstveno izvajanje zapiralnih del, dejansko tudi nemogoče. V času delovanja je podjetje skušalo voditi politiko ustvarjanja minimalnih pozitivnih poslovnih izidov, vendar mu zaradi specifičnosti delovanja (kot so bili zapiranje jamskih objektov, rušenja in likvidacije spremljajočih površinskih objektov in opreme ter tudi vsakoletno pomanjkanje proračunskih sredstev) to pogosto ni uspelo, poslovanje pa je zaključilo z visokimi izgubami, predvsem v začetku delovanja. Kljub temu pa je podjetju v tem dvanajstletnem obdobju uspelo, da je z revalorizacijskim presežkom kapitala, z delnim znižanjem osnovnega kapitala in z oblikovanjem aktivnih časovnih razmejitev iz naslova nezaračunanih prihodkov iz državnega proračuna pokrilo vse izgube iz poslovanja in s tem ohranilo kapitalsko ustreznost ter kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost.

5.3 ANALIZA GOSPODARNOSTI ALI EKONOMIČNOSTI POSLOVANJA RUDNIKA ZAGORJE

Ekonomičnost v širšem smislu opredelimo kot kazalnik, ki ustvarjene poslovne učinke primerja s porabo vseh prvin poslovnega procesa. Ker pa je takšna opredelitev ekonomičnosti za potrebe praktičnega merjenja neustrezna, ekonomičnost opredelimo z razmerjem med ustvarjeno količino poslovnih učinkov in zanjo potrebnimi stroški ali z ustreznim recipročnim kazalnikom. Tudi praktična uporaba te definicije ne bi povzročala nobenih problemov, če bi proučevali organizacijo, ki ustvarja eno samo vrsto poslovnih učinkov. Ker pa se v praksi srečujemo z raznovrstno proizvodnjo, ekonomičnost izračunavamo z razmerjem med prihodki in odhodki (Možina et al, 2002, str. 669).

Dobljeni kazalniki so lahko večji ali manjši od ena. Če je kazalnik večji od ena, pomeni, da je podjetje poslovalo ekonomično in so prihodki večji od odhodkov (dobiček). Če pa je kazalnik manjši od ena, pomeni, da so odhodki večji od prihodkov, torej je podjetje poslovalo neekonomično. Ko se vrednost v obravnavanih obdobjih povečuje, pomeni, da je podjetje z manjšimi odhodki ustvarilo enak prihodek oziroma večji prihodek z enakimi odhodki (Turk et al, 1996, str. 376).

Pučko pravi, da ekonomičnost poslovanja kaže analizirati na ravni podjetja in na ravni poslovnih enot, v sferi proizvodnje, v sferi stroškovnih mest in na ravni poslovnih učinkov. Vsaka od teh sfer zahteva specifične prijeme. Na ravni podjetja je smiselno spremljati in ocenjevati ekonomičnost poslovanja predvsem s tremi kazalniki, in sicer kot razmerje med celotnimi prihodki in vsemi odhodki, kot razmerje med rednimi prihodki in rednimi odhodki in kot razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki (Pučko, 2006, str. 157).

V tabeli 12 prikazujem celotno ekonomičnost, ekonomičnost iz poslovanja, ki je najpomembnejši pokazatelj ustvarjanja dobička ali izgube iz osnovne dejavnosti, ter ekonomičnost iz financiranja za Rudnik Zagorje. Iz tabele 12 je razvidno, da je podjetje v letih 2000 in 2007 poslovalo ekonomično, v letu 2002 pa neekonomično. Lahko rečemo, da je podjetje v letu 2000 z vloženimi 1.000 SIT odhodkov ustvarilo 1.505,60 SIT prihodkov, v letu 2007 pa samo 1000,50 SIT prihodkov, kar je minimalna ekonomičnost. V letu 2002 je podjetje poslovalo z veliko izgubo, kar se odraža tudi na zelo nizkem kazalniku celotne ekonomičnosti, ki znaša 0,5982. Opazno je tudi, da je bila v podjetju v vseh treh letih prisotna neekonomičnost iz finančnega poslovanja. Zanimivo je pogledati tudi primerjave posameznih indeksov ekonomičnosti med posameznimi leti. Celotna ekonomičnost se je v letu 2007 glede na leto 2002 povečala za 67,26 %, v letu 2007 glede na leto 2000 pa zmanjšala za 33,54 %, kar je posledica velike izgube v letu 2002 in velikega dobička v letu 2000.

Tabela 12: Ekonomičnost poslovanja podjetja Rudnik Zagorje v letih 2000, 2002 in 2007 (realne vrednosti)
v tisoč SIT

Elementi	2007	2002	2000	Indeks 07/02	Indeks 07/00	Indeks 02/00
1. Celotni prihodki	466.789	1.459.487	3.640.684	31,98	12,82	40,09
2. Celotni odhodki	466.538	2.439.828	2.418.159	19,12	19,29	100,90
3. Prihodki iz poslovanja	455.010	1.366.581	3.524.357	33,30	12,91	38,78
4. Odhodki iz poslovanja	439.633	2.359.783	1.976.065	18,63	22,25	119,42
5. Prihodki iz financiranja	10.052	53.277	31.182	18,87	32,24	170,86
6. Odhodki iz financiranja	20.022	66.767	100.467	29,99	19,93	66,46
Ekonomičnost (1 / 2)	1,0005	0,5982	1,5056	167,26	66,46	39,73
Ekonomičnost iz poslovanja (3 / 4)	1,0350	0,5791	1,7835	178,72	58,03	32,47
Ekonomičnost iz finančnega poslovanja (5 / 6)	0,5021	0,7980	0,3104	62,92	161,76	257,10

Vir: Izkazi poslovnih izidov podjetja Rudnik Zagorje po prilogi 4.

Če v grobem pogledamo dvanajstletni prikaz celotnih prihodkov in odhodkov podjetja in iz tega izhajajočih izidov poslovanja Rudnika Zagorje (priloga 3), lahko ugotovimo, da je bila ekonomičnost poslovanja največkrat negativna, predvsem v začetku delovanja podjetja v letih od 1996 do 1999 in v letih od 2002 do 2005, ko je podjetje ustvarjalo izgube. Razen v letu 2000, ko je bila ekonomičnost zelo visoka, je podjetje v letih 2001, 2006 in 2007 ustvarilo zelo nizko ekonomičnost, ki je posledica nizkih ustvarjenih dobičkov. Menim, da je bilo ustvarjanje minimalnih pozitivnih rezultatov in v zvezi s tem povezane nizke ekonomičnosti poslovanja tudi vsakoletni cilj podjetja, ki pa je bil zaradi specifičnosti poslovanja in izvajanja zapiralnih aktivnosti tudi težko dosegljiv. Povedano z drugimi besedami, Rudnik Zagorje se je v svojem poslovanju težko izognil ekstremnim rezultatom, ki nikakor ne morejo biti primerljivi s podjetjem, ki posluje na zahtevnih konkurenčnih trgih.

6 ANALIZA SREDSTEV IN VIROV SREDSTEV RUDNIKA ZAGORJE

V organizaciji najdemo v določenih trenutkih sredstva v različnih pojavnih oblikah. Z denarjem organizacija kupi potrebna sredstva. S pomočjo teh sredstev in ustrezno usposobljenih zaposlencev ter storitev, potrebnih pri opravljanju njene dejavnosti, ki pa jih zanj opravijo drugi, v poslovnem procesu ustvarja poslovne učinke (proizvode in storitve). Te nato praviloma prodaja po višji ceni od lastne, zato s tem pridobiva bodisi denar bodisi izkazuje terjatve do kupcev. Ko so terjatve do kupcev poravnane, spet pridobi denar

(praviloma več, kot ga je na začetku vložila). Pretvarjanje denarnih sredstev v druge pojavne oblike sredstev imenujemo tudi naložbenje, pretvarjanje drugih pojavnih oblik sredstev v denarno obliko pa raznaložbenje (Turk et al, 1999, str. 55–58).

Sredstva podjetja so lahko poslovna in neposlovna. Primer neposlovnih sredstev so na primer počitniški objekti. Poslovna sredstva sestavljajo stalna sredstva in gibljiva sredstva. Najpomembnejši del stalnih sredstev so osnovna sredstva, ob njih tvorijo stalna sredstva še dolgoročne finančne naložbe in popravek kapitala. Gibljiva sredstva sestavljajo obratna sredstva in kratkoročne finančne naložbe. V podjetju je še zlasti pomembno spremljati osnovna sredstva, ki so dolgoročneje vezani del sredstev podjetja, praviloma so prisotna več let v nespremenjeni obliki in so večje vrednosti. Za obratna sredstva pa je značilno, da so to tista poslovna sredstva, ki hitro spreminjajo svojo obliko in ki se že v enem poslovnem procesu pretvorijo iz ene v različne druge oblike, ob zaključku procesa pa se ponovno spreminjajo v svojo začetno obliko. Zato pravimo, da je zanje značilno obračanje (Pučko, 2006, str. 53 in 121).

Z bilančnega vidika so vsa sredstva aktivne postavke bilance stanja podjetja, obveznosti do virov sredstev pa so izkazane na pasivni strani bilance stanja. Bilanca stanja torej prikazuje stanje podjetja v določenem trenutku oziroma prikaže vse tisto, kar ima podjetje v lastništvu, in na drugi strani tudi lastnike teh sredstev. Pasiva v bilanci stanja nam prikazuje obveznosti do virov sredstev, ki jih v grobem razdelimo na kapital in dolgove.

Analiziranje virov sredstev v bistvu pomeni ugotavljanje, kako se podjetje financira. Pučko pravi, da je pri spremljanju in ocenjevanju obsega in strukture obveznosti do virov sredstev pomembno ugotoviti, od katerih virov nabavlja podjetje finančne vire, kakšno sestavo ima in koliko je ta sestava ustrezna. Obveznosti do virov sredstev lahko razdelimo na obveznosti do tujih ali vračljivih virov in na obveznosti do lastnih ali nevračljivih virov, zato jih je smiselno spremljati in ocenjevati glede na njihov obseg in strukturo s tega vidika. Lahko pa jih razdelimo tudi na kratkoročne in dolgoročne obveznosti. V okviru kratkoročnih obveznosti so mišljene predvsem tekoče obveznosti iz poslovanja in kratkoročni krediti, v okviru dolgoročnih obveznosti pa predvsem lastni viri in dolgoročni krediti (Pučko, 2006, str. 131).

6.1 ANALIZA SREDSTEV

Po slovenskih računovodskih standardih so sredstva v denarni merski enoti izražene stvari, pravice in denar, s katerimi premoženjskopravno razpolaga podjetje. Gledano s finančnega zornega kota so povezani z naložbenjem podjetja (SRS 2006, str. 185). Sredstva so v izkazu stanja prikazana na aktivni strani. Slovenski računovodski standard 24 iz leta 2006 razčlenjuje sredstva v bilanci stanja na dolgoročna sredstva in kratkoročna sredstva, medtem ko so Slovenski računovodski standardi iz leta 2001 sredstva delili na stalna in gibljiva.

Dolgoročna sredstva so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, daljšem od enega leta. Sestavljajo jih opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek. Kratkoročna sredstva so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, krajšem od enega leta. Sestavljajo jih sredstva za prodajo, zaloge, kratkoročne poslovne terjatve, kratkoročne finančne naložbe, denarna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitve.

Kot je bilo že omenjeno, lahko sredstva organizacije razdelimo na dve skupini, in sicer na stalna in gibliva sredstva. Pojem stalna sredstva je ožji od pojma dolgoročna sredstva, ker so dolgoročne terjatve iz poslovanja skladno s četrto smernico Evropske skupnosti zajete med gibliva sredstva. Pojem stalna sredstva je širši od pojma osnovna sredstva, saj vsebujejo stalna sredstva poleg opredmetenih osnovnih sredstev tudi tisti del neopredmetenih dolgoročnih sredstev, ki se ne šteje med osnovna sredstva, pa tudi dolgoročne finančne naložbe (Turk et al, 1999, str. 58). Z vidika bilance stanja med stalna sredstva spadajo neopredmetena dolgoročna sredstva, opredmetena osnovna sredstva, dolgoročne finančne naložbe in popravek kapitala. Gibliva sredstva pa členimo na zaloge, dolgoročne in kratkoročne terjatve iz poslovanja, kratkoročne finančne naložbe, denarna sredstva in aktivne časovne razmejitve.

Ker naj bi analiza sredstev prikazala posamezne vrste sredstev v bilančni vsoti, so v tabeli 13 zajeta stalna in gibliva sredstva ter v okviru teh še posebej aktivne časovne razmejitve za pet izbranih let, njihova struktura ter indeksna primerjava med končnim in začetnim letom obravnavanega obdobja.

Iz podatkov v tabeli 13 je razvidno, da so v začetku obdobja večino sredstev v celotni strukturi predstavljala stalna sredstva, in sicer kar 95,7 %, le 4,3 % pa je bilo gibljivih sredstev. Potem je delež stalnih sredstev vsako leto padal, v celotnem obdobju od leta 1996 do leta 2007 je relativni delež stalnih sredstev v celotni strukturi padel za 42,11 % ali za 40,3 odstotne točke. Katera sredstva znotraj stalnih sredstev so povzročila takšen velik padec in zakaj, bo pokazala nadaljnja analiza. Močno pa se je v strukturi sredstev povečal delež aktivnih časovnih razmejitev, in sicer se je njihov delež v strukturi vseh sredstev od leta 1999 do leta 2007 povečal za 29,3 odstotne točke. Aktivne časovne razmejitve kot nezaračunani prihodki iz državnega proračuna imajo v strukturi vseh sredstev v letu 2007 kar 42,8-odstoten delež in bodo predmet kasnejše analize. Delež gibljivih sredstev v strukturi vseh sredstev ni velik in se je od leta 1996 s 4,3 % znižal na 1,8 % v letu 2007, kar je znižanje za 2,5 odstotne točke ali za 58,14 %.

Tabela 13: Obseg in struktura sredstev Rudnika Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)

v tisoč SIT

Elementi	1996	1999	2002	2005	2007
1. Stalna sredstva	5.439.673	3.432.671	1.599.313	856.008	708.114
2. Gibljava sredstva	243.884	631.390	137.898	23.319	23.495
3. Aktivne časovne razmejitve	0	630.904	145.470	974.069	546.405
4. Sredstva skupaj	5.683.557	4.694.965	1.882.681	1.853.396	1.278.014

Elementi	Strukturni deleži v %					Indeks 07/96
	1996	1999	2002	2005	2007	
1. Stalna sredstva	95,7	73,1	84,9	46,2	55,4	57,89
2. Gibljava sredstva	4,3	13,4	7,3	1,3	1,8	41,86
3. Aktivne časovne razmejitve	0,0	13,5	7,8	52,5	42,8	-
4. Sredstva skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,00

Vir: Bilance stanja Rudnika Zagorje po prilogi 2.

6.1.1 ANALIZA STALNIH SREDSTEV

Za stalna sredstva lahko rečemo, da ostajajo v svoji osnovni obliki daljše časovno obdobje in da imajo bistveno vlogo v poslovnem procesu nekega podjetja. Stalna sredstva v proizvodnem procesu svojo vrednost prenašajo na proizvode prek amortizacije. Čeprav Rudnik Zagorje v obravnavanem obdobju ni imel svoje proizvodnje, so stalna sredstva pomembno vplivala na dosežene rezultate poslovanja, predvsem zaradi odpisov in prodaj opredmetenih osnovnih sredstev zaradi ukinjanja dejavnosti. Med stalna sredstva spadajo torej opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva in dolgoročne finančne naložbe. Ker bodo predmet analize opredmetena osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe, ki jih ima Rudnik Zagorje v svojih bilancah stanja, je v nadaljevanju smiselno definirati obe vrsti sredstev.

Opredmeteno osnovno sredstvo je po slovenskem računovodskem standardu 1 sredstvo v lasti ali finančnem najemu, ki se uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene ter se bo po pričakovanjih uporabljalo v več kot enem obračunskem obdobju. Opredmetena osnovna sredstva so zemljišča, zgradbe, proizvodna oprema, druga oprema in biološka sredstva. Pomembna se mi zdi tudi opredelitev po standardu 1.23, da se razlika med čistim donosom ob odtujitvi in knjigovodsko vrednostjo odtujenega opredmetenega osnovnega sredstva prenese med prevrednotovalne poslovne prihodke, če je čisti donos ob odtujitvi večji od knjigovodske

vrednosti, oziroma med prevrednotovalne poslovne odhodke, če je knjigovodska vrednost večja od čistega donosa ob odtujitvi. Prevrednotovalni poslovni odhodki zaradi odtujitev osnovnih sredstev so namreč pomembno vplivali na poslovni izid Rudnika Zagorje v celotnem obravnavanem obdobju.

Po Pučkovem mnenju je treba spremljati in ocenjevati osnovna sredstva predvsem z vidika obsega in strukture, dinamike, odpisovanja, zastarevanja ter revalorizacije, zmogljivosti in izkoriščanja zmogljivosti ter z vidika učinkovitosti osnovnih sredstev (Pučko, 2006, str. 54). Ker je Rudnik Zagorje v letu 1996 ukinil proizvodnjo premoga, bo analiza osnovnih sredstev temeljila na njihovem obsegu, strukturi in dinamiki gibanja.

Dolgoročno finančno naložbo lahko opredelimo kot dolgoročno naložbo organizacije v druge organizacije, namenjene pridobivanju prihodkov od financiranja in drugim koristim oziroma ohranjanju in povečevanju vrednosti vloženih sredstev. Lahko torej rečemo, da je dolgoročna finančna naložba oblika sredstva, ki ga ima organizacija, da bi povečala svoje premoženje na podlagi razdeljevanja, in sicer z obrestmi, dividendami, deleži v dobičku pri drugih organizacijah in tako naprej (Turk et al, 1999, 107–108).

V tabeli 14 bom prikazal obseg, strukturne deleže in indekse stalnih sredstev Rudnika Zagorje na dan 31. 12. za izbrana leta in njihovo spreminjanje.

Tabela 14: Obseg in struktura stalnih sredstev podjetja Rudnika Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)

v tisoč SIT

Elementi	1996	1999	2002	2005	2007
1. Opredmetena osnovna sredstva	5.439.639	2.803.126	994.682	272.377	182.207
2. Naložbene nepremičnine	0	0	0	41.840	28.142
3. Dolgoročne finančne naložbe	34	629.545	604.631	541.791	497.765
4. Stalna sredstva skupaj	5.439.673	3.432.671	1.599.313	856.008	708.114

Elementi	Strukturni deleži v %					Indeks 07/96
	1996	1999	2002	2005	2007	
1. Opredmetena osnovna sredstva	100,0	81,7	62,2	31,8	25,7	25,70
2. Naložbene nepremičnine	0,0	0,0	0,0	4,9	4,0	-
3. Dolgoročne finančne naložbe	0,0	18,3	37,8	63,3	70,3	-
4. Stalna sredstva skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,00

Vir: Bilance stanja Rudnika Zagorje po prilogi 2.

Iz preglednice je razvidno veliko zmanjšanje opredmetenih osnovnih sredstev, ki je posledica zapiranja jamskih objektov in demontaže rudniške opreme, rušenja starih nefunkcionalnih rudniških objektov in prodaje zemljišč in zgradb, ki jih podjetje ni več potrebovalo zaradi ukinjanja svoje dejavnosti. Opredmetena osnovna sredstva so se v celotni strukturi stalnih sredstev v obdobju od leta 1996 do leta 2007 znižala kar za 74,3 odstotne točke.

V strukturi stalnih sredstev pa je opazno povečanje dolgoročne finančne naložbe, ki se je od leta 1999 do leta 2007 povečala za 52 odstotnih točk. Opazimo pa tudi zniževanje realne vrednosti finančne naložbe, kljub temu da ni prišlo do dodatnih vlaganj ali prodaj, kar pomeni, da se naložba vsakoletno oplemeniti po prenizki obrestni meri, ki ne pokrije letnih inflacijskih stopenj v Sloveniji. Vsebinsko gledano gre za pogodbo o dolgoročni vlogi, podpisano med ministrstvom za gospodarstvo, Rudnikom Zagorje v zapiranju in Regionalnim centrom za razvoj Zagorje, katere namen je zagotovitev dolgoročnih povratnih finančnih sredstev Regionalnemu centru za razvoj za nove programe, ki ustvarjajo nova delovna mesta ter zaposlitvene možnosti za delavce Rudnika Zagorje v lokalnem okolju, kjer se rudnik zapira. Regionalni center za razvoj mora sredstva namensko uporabljati za posojila, dana investitorjem, ki ustvarjajo nova delovna mesta, in prioriteto zagotavljati delovna mesta zaposlenim v Rudniku Zagorje. Lahko rečemo, da je bilo tako posredno razrešenih tudi nekaj presežnih delavcev Rudnika Zagorje.

6.1.2 ANALIZA GIBLJIVIH SREDSTEV

Gibljava sredstva lahko pojmujeemo kot celoto obratnih sredstev in kratkoročnih finančnih naložb. Obratna sredstva so tista poslovna sredstva, ki hitro spreminjajo svojo obliko in tudi njihov obseg vrednosti v posameznih pojavnih oblikah se spreminja. Pri gibljivih sredstvih kaže spremljati in ocenjevati obseg in strukturo teh sredstev ter hitrost njihovega obračanja. Gibljiva sredstva so širši pojem od kratkoročnih sredstev, ker vključujejo tudi dolgoročne terjatve iz poslovanja. Gibljiva sredstva lahko razčlenimo na zaloge, dolgoročne terjatve iz poslovanja, kratkoročne terjatve iz poslovanja, kratkoročne finančne naložbe, denarna sredstva in aktivne časovne razmejitve (Turk et al, 1999, str. 59). V tem smislu so tudi izdelane bilance stanja Rudnika Zagorje, ki so predmet analize. Pred analizo si pogledjmo nekaj opredelitev posameznih gibljivih sredstev po slovenskih računovodskih standardih iz leta 2006.

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma pri proizvodvanju za prodajo ali prodana v okviru rednega delovanja. Zaloge zajemajo zaloge materiala, trgovskega blaga, nedokončane proizvodnje in proizvodov (SRS, 2006, str. 61).

Terjatve so na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice, zahtevati od določene osebe plačilo dolga, dobavo kakih stvari ali opravitev kake storitve. Kot poslovne

terjatve se ne štejejo dolgoročne finančne naložbe in kratkoročne finančne naložbe, temveč le tiste, povezane s finančnimi prihodki, ki izhajajo iz njih. Aktivne časovne razmejitve spadajo med poslovne terjatve le v širšem pomenu. Poslovne terjatve so terjatve, ki so povezane s poslovanjem, in ne s financiranjem ali naložbenjem. Lahko so dolgoročne (rok dospelja daljši od enega leta) ali kratkoročne (SRS, 2006, str. 67).

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih ima podjetje naložbenik, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevalo svoje finančne prihodke. Finančne naložbe so večinoma naložbe v kapital drugih podjetij ali v finančne dolgove (posojila) drugih podjetij, države ali drugih izdajateljev. Vse tiste finančne naložbe, ki zapadejo v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, so kratkoročne finančne naložbe (SRS, 2006, str. 49).

Denarna sredstva so po računovodskem razumevanju gotovina, knjižni denar, denar na poti in denarni ustrezniki. Gre torej za širše obravnavanje denarnih sredstev, pri katerem so med denarna sredstva vključena tudi tista sredstva, ki jih je mogoče hitro oziroma v bližnji prihodnosti pretvoriti v denar kot plačilno sredstvo (SRS, 2006, str. 81).

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške oziroma kratkoročno odložene odhodke ter kratkoročno nezaračunane prihodke, ki se izkazujejo posebej in razčlenjujejo na pomembnejše vrste. Kratkoročno nezaračunani prihodki se pojavijo, če se v poslovnem izidu utemeljeno upoštevajo tudi prihodki, za katere do takrat še ni bilo prejeto plačilo in ki jih tudi ni bilo mogoče zaračunati (SRS, 2006, str. 108).

V tabeli 15 je prikazana struktura gibljivih sredstev za Rudnik Zagorje za izbrana leta. Iz preglednice je razvidno, da zalog materiala, ki so predstavljale v letu 1996 kar 36,1-odstoten delež v strukturi vseh gibljivih sredstev, Rudnik Zagorje nima več v svojih bilancah stanja. Gre za zaloge materiala, ki se je porabljal v zvezi z zapiranjem jame in saniranjem površin.

Kratkoročne finančne naložbe, ki so v glavnem predstavljale kratkoročne depozite pri bankah in ki so v letu 1996 predstavljale 32,3 % vseh gibljivih sredstev, so se znižale na minimum, v letu 2007 pa ne prikazujejo salda v bilanci.

Tudi delež poslovnih terjatev se je v strukturi gibljivih sredstev od leta 1996 do leta 2007 znižal za 26,9 odstotne točke ali za 87,62 %. Denarna sredstva pa so se v vseh letih gibala v minimalnih okvirih.

Tabela 15: Obseg in struktura gibljivih sredstev podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)

v tisoč SIT

Elementi	1996	1999	2002	2005	2007
1. Zaloge	87.964	15.551	11.312	0	0
2. Poslovne terjatve	74.893	599.506	114.837	23.156	21.863
3. Kratkoročne finančne naložbe	78.776	14.560	7.153	0	0
4. Denarna sredstva	2.251	1.773	4.596	163	1.631
5. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	0	630.904	145.470	974.069	546.405
6. Gibljiva sredstva skupaj	243.884	1.262.294	283.368	997.388	569.900

Elementi	Strukturni deleži v %					Indeks 07/96
	1996	1999	2002	2005	2007	
1. Zaloge	36,1	1,2	4,0	0,0	0,0	0,00
2. Poslovne terjatve	30,7	47,5	40,5	2,3	3,8	12,38
3. Kratkoročne finančne naložbe	32,3	1,2	2,5	0,0	0,0	0,00
4. Denarna sredstva	0,9	0,1	1,6	0,0	0,3	33,33
5. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	0,0	50,0	51,4	97,7	95,9	-
6. Gibljiva sredstva skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,00

Vir: Balance stanja Rudnika Zagorje po prilogi 2

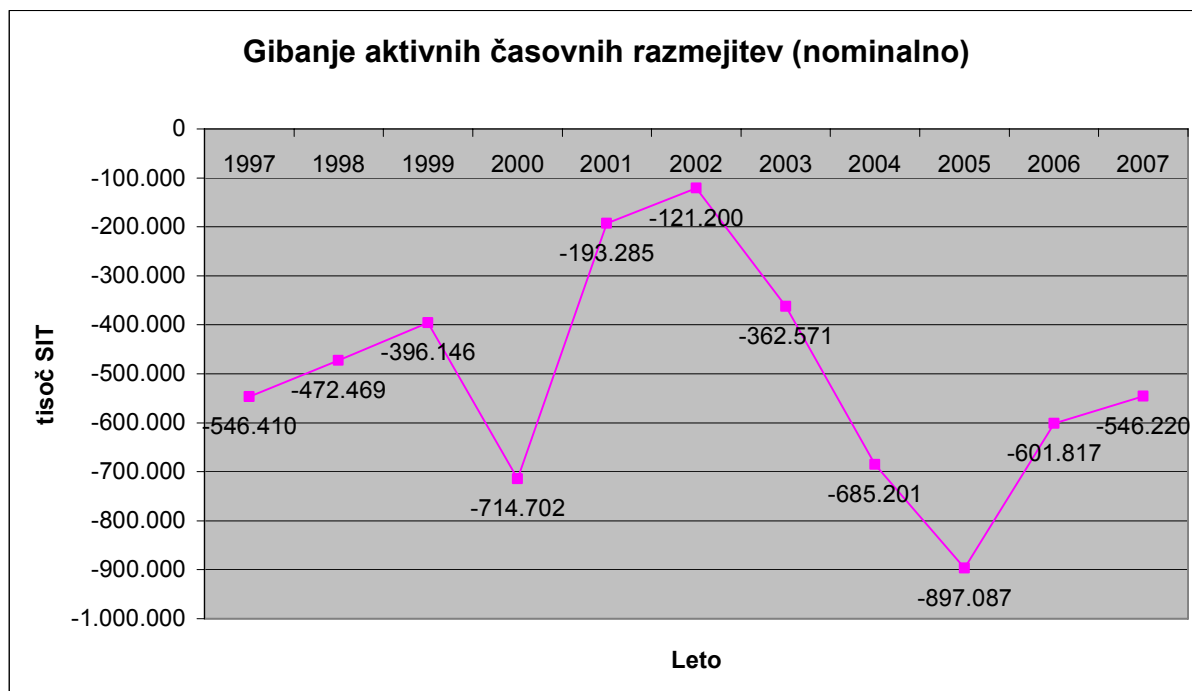
Posebno pomembna pa je od leta 1999 dalje vloga kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev, katerih strukturni delež v vseh gibljivih sredstvih se je v letu 2007 povečal kar na 95,9 %. Večino kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev predstavljajo nezaračunani prihodki od državnih subvencij iz proračunskih sredstev. Aktivne časovne razmejitve so nastale kot posledica pomanjkanja proračunskih sredstev od lastnika glede na vse izvedene zapiralne aktivnosti, ki jih je Rudnik Zagorje moral pospešeno izvajati v smislu čimprejšnjega dokončnega zaprtja podjetja kot celote.

Zato je v grafu in preglednici prikazano oblikovanje, sestav in gibanje aktivnih časovnih razmejitev po posameznih letih v nominalnih vrednostih. V tabeli 16 so aktivne časovne razmejitve predstavljene kot razlika med dejansko prejetimi proračunskimi prilivi in knjiženimi prihodki od subvencij, katerih vrednosti so razvidne iz izkazov poslovnih izidov v prilogi 3. Ta razlika znaša 321.098 tisoč SIT. Pri nastanku aktivnih časovnih razmejitev pa moramo upoštevati tudi dejstvo, da so delno nastale tudi kot posledica prejetih subvencij iz naslova prometnega davka v letih od 1996 do 1999 ter subvencij iz naslova nakupa osnovnih sredstev. Ti prihodki so ostali na odloženih oziroma nezaračunanih prihodkih in v

znesku 225.122 tisoč SIT tvorijo del aktivnih časovnih razmejitev. Saldo aktivnih časovnih razmejitev po stanju 31. 12. 2007 tako znaša 546.220 tisoč SIT, njihovo gibanje po posameznih letih pa je razvidno iz spodnjega grafa in preglednice.

Iz tabele 16 in grafa 2 je razvidno, da se je saldo aktivnih časovnih razmejitev zelo spreminjal po letih, dosegel najnižjo vrednost v letu 2002 in najvišjo v letu 2005, medtem ko je v letu 2007 ostal skoraj na enaki ravni kot v začetnem letu 1997. Posledica relativno visokih nezaračunanih prihodkov iz naslova proračunskih sredstev države kot lastnika Rudnika Zagorje je seveda zadolženost podjetja pri poslovnih bankah, kar povzroča dodatne stroške financiranja. Menim, da bi morala Vlada Republike Slovenije kot lastnica v čim krajšem času zagotoviti dodatna proračunska subvencijska sredstva, s katerimi bi Rudnik Zagorje v svoji bilanci razknjižil kratkoročne aktivne časovne razmejitve, poslovnim bankam pa vrnil iz tega izhajajoča najeta posojila, kar bi postopoma lahko pripeljalo k dokončni likvidaciji podjetja.

Graf 2: Gibanje aktivnih časovnih razmejitev (nominalne vrednosti)

Viri podatkov: Bruto bilance Rudnika Zagorje od leta 1996 do leta 2007.

Tabela 16: Pregled gibanja nezaračunanih prihodkov na kontu aktivnih časovnih razmejitev po letih za Rudnik Zagorje (nominalne vrednosti)

v tisoč SIT

	BILANČNE POSTAVKE	1996	1997	1998	1999
1.	Prihodki od subvencij	1.890.854	1.589.672	1.970.322	2.394.385
2.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve (nezaračunani prihodki od subvencij)	0	546.410	472.469	396.146
3.	<i>Prihodki od subvencij skupaj (1 + 2)</i>	<i>1.890.854</i>	<i>2.136.082</i>	<i>2.442.791</i>	<i>2.790.531</i>
4.	Prevrednotovalni poslovni prihodki	0	0	0	0
5.	KNJIŽENI PRIHODKI SKUPAJ (3 + 4)	1.890.854	2.136.082	2.442.791	2.790.531
6.	Dejansko prejeta proračunska sredstva	1.906.656	1.631.907	2.595.214	2.881.807
7.	<i>Razlika med dejansko prejetimi prihodki in knjiženimi prihodki (6 - 3)</i>	<i>15.802</i>	<i>-504.175</i>	<i>152.423</i>	<i>91.276</i>
8.	<i>Specifikacija razlike med dejansko prejetimi prihodki in knjiženimi prihodki (9 + 10)</i>	<i>15.802</i>	<i>-504.175</i>	<i>152.423</i>	<i>91.276</i>
9.	Prometni davek in rezervacije za subvencije od opreme	15.802	42.235	78.482	14.953
10.	Aktivne časovne razmejitve	0	-546.410	73.941	76.323
11.	GIBANJE AKTIVNIH ČASOVNIH RAZMEJITEV	0	-546.410	-472.469	-396.146

v tisoč SIT

	BILANČNE POSTAVKE	2000	2001	2002	2003
1.	Prihodki od subvencij	1.801.633	708.788	937.213	548.799
2.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve (nezaračunani prihodki od subvencij)	714.702	193.286	121.201	362.572
3.	<i>Prihodki od subvencij skupaj (1 + 2)</i>	<i>2.516.335</i>	<i>902.074</i>	<i>1.058.414</i>	<i>911.371</i>
4.	Prevrednotovalni poslovni prihodki	0	0	73.641	15.085
5.	KNJIŽENI PRIHODKI SKUPAJ (3 + 4)	2.516.335	902.074	1.132.055	926.456
6.	Dejansko prejeta proračunska sredstva	2.197.779	1.423.491	1.204.149	670.000
7.	<i>Razlika med dejansko prejetimi prihodki in knjiženimi prihodki (6 - 3)</i>	<i>-318.556</i>	<i>521.417</i>	<i>145.735</i>	<i>-241.371</i>
8.	<i>Specifikacija razlike med dejansko prejetimi prihodki in knjiženimi prihodki (9 + 10)</i>	<i>-318.556</i>	<i>521.417</i>	<i>145.735</i>	<i>-241.371</i>
9.	Prometni davek in rezervacije za subvencije od opreme	0	0	73.650	0
10.	Aktivne časovne razmejitve	-318.556	521.417	72.085	-241.371
11.	GIBANJE AKTIVNIH ČASOVNIH RAZMEJITEV	-714.702	-193.285	-121.200	-362.571

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

v tisoč SIT

	BILANČNE POSTAVKE	2004	2005	2006	2007	Skupaj
1.	Prihodki od subvencij	262.307	392.682	604.730	435.715	13.537.100
2.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve (nezaračunani prihodki od subvencij)	652.477	211.886	0	0	3.671.149
3.	<i>Prihodki od subvencij skupaj (1 + 2)</i>	<i>914.784</i>	<i>604.568</i>	<i>604.730</i>	<i>435.715</i>	<i>17.208.249</i>
4.	Prevrednotovalni poslovni prihodki	6.480	36.525	118.555	10.967	261.253
5.	KNJIŽENI PRIHODKI SKUPAJ (3 + 4)	921.264	641.093	723.285	446.682	17.469.502
6.	Dejansko prejeta proračunska sredstva	592.154	392.682	900.000	491.312	16.887.151
7.	<i>Razlika med dejansko prejetimi prihodki in knjiženimi prihodki (6 - 3)</i>	<i>-322.630</i>	<i>-211.886</i>	<i>295.270</i>	<i>55.597</i>	<i>-321.098</i>
8.	<i>Specifikacija razlike med dejansko prejetimi prihodki in knjiženimi prihodki (9 + 10)</i>	<i>-322.630</i>	<i>-211.886</i>	<i>295.270</i>	<i>55.597</i>	<i>-321.098</i>
9.	Prometni davek in rezervacije za subvencije od opreme	0	0	0	0	225.122
10.	Aktivne časovne razmejitve	-322.630	-211.886	295.270	55.597	-546.220
11.	GIBANJE AKTIVNIH ČASOVNIH RAZMEJITEV	-685.201	-897.087	-601.817	-546.220	

Vir: Bruto bilance Rudnika Zagorje od leta 1996 do leta 2007 – lastni izračun

6.2 ANALIZA VIROV

Kot je bilo že uvodoma omenjeno v poglavju 6, pomeni analiziranje obveznosti do virov sredstev spoznati, kako posluje podjetje z vidika financiranja. Podjetje ima do virov sredstev določene obveznosti, ki so lahko obveznosti do tujih ali vračljivih virov ali do lastnih ali nevračljivih virov. Iz te delitve izhajata tudi dva kazalnika, ki jih je smiselno uporabljati pri ocenjevanju strukture obveznosti do virov sredstev.

Gre za stopnjo kapitalizacije, ki jo lahko opredelimo kot odnos med trajnimi viri in vsemi viri podjetja ali pa zgolj kot odnos med trajnimi viri in tujimi viri. Stopnja zadolženosti pa je opredeljena kot odnos med tujimi viri in vsemi viri ali pa kot odnos med tujimi viri in trajnimi viri (Pučko, 2006, str. 131).

Obveznosti do virov sredstev so prikazane na pasivni strani bilance stanja na zadnji dan poslovnega leta. V grobem jih razdelimo na kapital in dolgove, kar je pomembno z vidika financiranja podjetja. Dolgove pa predstavljajo dolgoročne rezervacije ter dolgoročne in kratkoročne obveznosti.

Kapital izraža lastniško financiranje organizacije in je z njenega zornega kota njena obveznost do lastnikov. Slovenski računovodski standardi so uvedli pojem finančnega pojmovanja kapitala, kar pomeni, da je enak čistim sredstvom ali čistemu premoženju neke organizacije. Ohranjanje finančnega kapitala pomeni, da organizacija dosega dobiček samo takrat, kadar je v denarju izražen znesek čistega premoženja na koncu obračunskega obdobja večji od v denarju izraženega zneska čistega premoženja na začetku obračunskega obdobja po odštetu vseh izplačil kapitala lastnikom oziroma novih vplačil v kapital (Turk et al, 1999, str. 130).

Dolgoročne rezervacije oblikuje organizacija za pokrivanje obveznosti, ki bodo po izkušnjah ali strokovnih predvidevanjih in ocenah nastale oziroma utegnile nastati v obdobju, daljšem od enega leta, na podlagi pravno sklenjenih poslov ali na kaki drugi podlagi. V načelu se rezervacije oblikujejo na podlagi vnaprej vračunanih stroškov, vnaprej vračunanih odhodkov in dolgoročno odloženih prihodkov. Poleg tega slovenski računovodski standardi dopuščajo tudi oblikovanje dolgoročnih rezervacij v zvezi z dotacijami iz proračunov, prejetimi za osnovna sredstva (Turk et al, 1999, str. 134). Takšen način formiranja dolgoročnih rezervacij je uporabljal pri prejetih proračunskih sredstvih tudi Rudnik Zagorje.

Dolgoročne obveznosti so po slovenskih računovodskih standardih tiste obveznosti, ki se v skladu s pogodbo ali drugim pravnim aktom odplačujejo v obdobju, daljšem od enega leta, kratkoročne obveznosti pa se odplačajo v letu dni. Kratkoročne in dolgoročne obveznosti se delijo na obveznosti iz poslovanja in obveznosti iz financiranja.

Pasivne časovne razmejitve zajemajo vnaprej vračunane stroške oziroma odhodke in kratkoročno odložene prihodke. V tabeli 17 je prikazana struktura obveznosti do virov sredstev za podjetje Rudnik Zagorje za izbrana leta.

Tabela 17: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 na dan 31. 12. posameznega leta (realne vrednosti)

v tisoč SIT

Elementi	1996	1999	2002	2005	2007
1. Kapital	2.687.673	1.232.379	1.300.568	972.109	902.120
2. Rezervacije	0	88.918	83.233	15.959	4.726
3. Dolgoročne obveznosti	890.865	0	0	2.123	0
4. Kratkoročne obveznosti	2.062.262	3.044.102	498.585	863.205	371.168
5. Pasivne časovne razmejitve	42.757	329.566	295	0	0
6. Obveznosti do virov skupaj	5.683.557	4.694.965	1.882.681	1.853.396	1.278.014

SE NADALJUJE

Elementi	Strukturni deleži v %					Indeks 07/96
	1996	1999	2002	2005	2007	
1. Kapital	47,3	26,2	69,1	52,5	70,6	149,26
2. Rezervacije	0,0	1,9	4,4	0,9	0,4	-
3. Dolgoročne obveznosti	15,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,00
4. Kratkoročne obveznosti	36,3	64,8	26,5	46,5	29,0	79,89
5. Pasivne časovne razmejitev	0,7	7,1	0,0	0,0	0,0	0,00
6. Obveznosti do virov skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,00

Vir: Balance stanja podjetja Rudnik Zagorje po prilogi 2.

Iz preglednice je razvidno, da je kapital najmočnejša postavka v strukturi virov Rudnika Zagorje, njegov delež v strukturi virov se je od leta 1996, ko je znašal 47,3%, povečal za 23,3 odstotne točke in v letu 2007 znaša 70,6 %. Podjetje v letu 2007 nima več dolgoročnih obveznosti, saj je odplačalo vse kredite, ki so bili posledica prevzetih obveznosti iz bivšega skupnega podjetja Rudniki rjavega premoga Slovenije. Tudi kratkoročne obveznosti, ki so predstavljale predvsem prevzete finančne obveznosti iz naslova kreditov, so se od leta 1996 do leta 2007 v absolutni vrednosti znižale kar za 82 %. Kratkoročne obveznosti v letu 2007 v strukturi virov predstavljajo 29-odstoten delež, od tega pa je približno 90 % finančnih obveznosti iz naslova bančnih kreditov, ki so bili najeti zaradi izpada proračunskih sredstev v preteklih letih, 10 % pa je kratkoročnih obveznosti iz poslovanja. Druge postavke v virih sredstev so v vsem obravnavanem obdobju predstavljale zelo majhen delež v strukturi, zato niso deležne podrobnega komentarja.

6.2.1 ANALIZA KAPITALA

Podjetje lahko proučuje strukturo obveznosti do virov sredstev tudi z izračunom stopnje kapitalizacije in stopnje zadolženosti. Stopnja kapitalizacije je v nadaljevanju izračunana kot razmerje med trajnimi oziroma lastnimi viri in celotnimi viri, stopnja zadolženosti pa kot razmerje med tujimi viri in celotnimi viri.

Kazalnik stopnje kapitalizacije nam kaže odstotek kapitala, ki so ga zagotovili lastniki. Večji kot je delež sredstev, financiran s kapitalom, manj je podjetje finančno tvegano za upnike in večje tveganje nosijo lastniki. Vrednost kazalnika 1 bi pomenila, da so vsa sredstva podjetja financirana s kapitalom podjetja in da podjetje ni zadolženo. Ta kazalnik nam pove, kolikšna je finančna odvisnost oziroma neodvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja. Priporočljivo je, da bi bila stopnja kapitalizacije vsaj 0,5. To pomeni, da

podjetje naj ne bi imelo več kot polovico obveznosti do tujih virov sredstev. V nasprotnem primeru je varnost naložbe v takšno podjetje za upnika preveč tvegana, kar bi se moralo poznati na ceni tujih virov. Ravno nasproten temu kazalniku pa je kazalnik delež dolgov v financiranju (stopnja zadolženosti), ki nam prikaže, kolikšen del sredstev podjetja je financiran s tujimi viri oziroma dolgovi. Pove nam, kolikšna je finančna odvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja. Višji kot je koeficient (bližje ena), večje je tveganje za posojilodajalca (Helfert, 1994, str. 142).

Pučko meni, da financiranje poslovanja s pretežno kratkoročnimi viri praviloma opozarja na to, da ima podjetje resne gospodarske težave. Pretežnost tujih virov govori o nevarnostih za stabilnost poslovanja takšnega podjetja. Financiranje poslovanja zgolj z lastnimi viri pomeni, da se podjetje odreka izkoriščanju finančnega vzvoda in da je v svojem vedenju konservativno. Zasedovanje optimalne strukture virov pa kaže na visoko raven uravnavanja finančne strukture podjetja (Pučko, 2006, str. 132).

Iz tabele 18 lahko razberemo, da je bila v letu 1996 stopnja kapitalizacije Rudnika Zagorje blizu priporočljive, ki znaša 0,5 ali 50 %. V letu 2007 se je stopnja kapitalizacije povečala na skoraj 71 %, stopnja zadolženosti pa se je z 52 % v letu 1996 znižala na 29 %, kar je posledica poplačila kreditov bankam. Lahko zaključim, da je podjetje z vidika tveganja prešlo z bolj tvegane načina financiranja v letu 1996 na bistveno manj tvegan način financiranja, za katerega pa lahko rečem, da je po teoriji konservativen, ker ne izkorišča dovolj finančnega vzvoda. Stopnje kapitalizacije in zadolženosti, ki jih je podjetje dosegalo, pa so seveda posledica vodenja poslovne politike zapiralnih aktivnosti, ki jo je podjetje moralo voditi skladno s svojim poslanstvom in namenom ustanovitve.

Tabela 18: Stopnja kapitalizacije in zadolženosti podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 (realne vrednosti)

Elementi	v tisoč SIT					Indeks 07/96
	1996	1999	2002	2005	2007	
1. Lastni viri	2.730.430	1.650.863	1.384.096	988.068	906.846	33,21
2. Tuji viri	2.953.127	3.044.102	498.585	865.328	371.168	12,57
3. Skupaj obveznosti do virov	5.683.557	4.694.965	1.882.681	1.853.396	1.278.014	22,49
4. Stopnja kapitalizacije v % (1 / 3)	48,04	35,16	73,52	53,31	70,96	147,70
5. Stopnja zadolženosti v % (2 / 3)	51,96	64,84	26,48	46,69	29,04	55,89

Vir: Bilance stanja podjetja Rudnik Zagorje po prilogi 2.

Glede na to, da kapital z vsemi svojimi sestavinami v strukturi virov sredstev predstavlja v Rudniku Zagorje najpomembnejšo postavko, prikazujem v nadaljevanju gibanje kapitala za celotno analizirano obdobje. Po slovenskem računovodskem standardu 8 je celotni kapital opredeljen kot obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če podjetje preneha delovati, pri

čemer se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Ta definicija se mi zdi zlasti primerna tudi za podjetje, kot je Rudnik Zagorje, ki bo verjetno v bližnji prihodnosti začelo s postopkom likvidacije družbe, saj je uspešno izvedlo vse načrtovane naloge v zvezi z zapiralnimi in drugimi spremljajočimi aktivnostmi. Celotni kapital je torej opredeljen z zneski, ki so jih vložili lastniki, ter z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Kapital se povečuje z dobički in zmanjšuje z izgubo pri poslovanju, z odkupljenimi lastnimi delnicami in z dvigi oziroma izplačili. Celotni kapital sestavljajo vpoklicani (osnovni) kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček ali izguba iz prejšnjih let, presežek iz prevrednotenja (prej revalorizacijski popravek kapitala) in prehodno še nerazdeljeni čisti dobiček ali neporavnana čista izguba poslovnega leta. Rudnik Zagorje med sestavinami celotnega kapitala nima rezerv, zato celotni kapital sestavljajo štiri sestavine, katerih gibanje je v nominalnih vrednostih po posameznih letih prikazano v tabeli 19.

Tabela 19: Prikaz gibanja kapitala po sestavinah od leta 1996 do leta 2007 - nominalne vrednosti

	Otvoritev 01.01.1996 v 000 SIT	leto 1996 v 000 SIT	leto 1997 v 000 SIT	leto 1998 v 000 SIT	leto 1999 v 000 SIT	leto 2000 v 000 SIT
Kapital	1.855.223	1.434.246	792.112	777.578	822.989	1.777.263
1. Osnovni kapital	1.289.383	1.289.383	1.289.383	792.111	792.111	792.111
2. Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let	0	-105.747	-689.984	0	-73.001	-86.685
3. Revalorizacijski (prevrednotovalni) popravek kapitala	671.587	834.847	970.542	58.468	117.564	190.810
4. Nerazdeljeni čisti dobiček ali izguba poslovnega leta	-105.747	-584.237	-777.829	-73.001	-13.685	881.027

	leto 2001 v 000 SIT	leto 2002 v 000 SIT	leto 2003 v 000 SIT	leto 2004 v 000 SIT	leto 2005 v 000 SIT	leto 2006 v 000 SIT	leto 2007 v 000 SIT
Kapital	1.908.176	1.084.898	892.532	944.229	895.484	901.869	902.120
1. Osnovni kapital	792.111	792.111	792.111	977.947	977.947	977.947	977.947
2. Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let	794.342	695.553	0	-194.098	-35.450	-82.462	-76.078
3. Revalorizacijski (prevrednotovalni) popravek kapitala	315.219	420.512	294.519	294.518	1.732	0	0
4. Nerazdeljeni čisti dobiček ali izguba poslovnega leta	6.504	-823.278	-194.098	-134.138	-48.745	6.384	251

Vir: Balance stanja podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., po prilogi 1.

Iz preglednice je razvidno, da je v celotnem obdobju osnovni kapital predstavljal najpomembnejšo sestavino celotnega kapitala, prav tako pa so se tako osnovni kapital kot

tudi druge postavke celotnega kapitala zelo spreminjale. Pa si oglejmo nekatere najpomembnejše spremembe v dvanajstletnem obdobju.

Vse prenesene izgube iz prejšnjih let v znesku 689.984 tisoč SIT in izguba leta 1997 v znesku 777.829 tisoč SIT so bile v letu 1998 krite iz takrat tako imenovanega revalorizacijskega popravka kapitala v znesku 970.542 tisoč SIT in iz znižanja osnovnega kapitala za znesek 497.271 tisoč SIT.

Prav tako je bila izguba iz leta 2002 v znesku 823.278 tisoč SIT v letu 2003 poravnana iz prenesenih dobičkov iz prejšnjih let v znesku 695.553 tisoč SIT in delno iz revalorizacijskega (prevrednotovalnega) popravka kapitala v znesku 127.725 tisoč SIT.

V letu 2004 je glede na leto 2003 razvidno povečanje osnovnega kapitala za 185.836 tisoč SIT, ki je posledica znižanja obveznosti do ministrstva za finance iz naslova unovčenih garancij za odplačilo dolgoročnih kreditov, ki jih je namesto Rudnika Zagorje odplačala država kot lastnik podjetja in si s tem povečala delež v osnovnem kapitalu.

V letu 2005 pa so se vse prenesene izgube iz preteklih let v znesku 194.098 tisoč SIT in tekoča izguba leta 2004 v znesku 134.138 tisoč SIT pokrile v breme prevrednotovalnega popravka kapitala za znesek 292.786 tisoč SIT, medtem ko je razlika v znesku 35.450 tisoč SIT ostala kot neporavnana izguba.

Po stanju konec leta 2007 ima Rudnik Zagorje celotni kapital v vrednosti 902.120 tisoč SIT in lahko rečem, da je ohranjena kapitalska ustreznost v smislu zakona o finančnem poslovanju in v smislu ustreznosti stopnje kapitalizacije v virih sredstev. S tem je tudi dosežen eden izmed načrtovanih ciljev zapiranja podjetja.

7 ANALIZA POSLOVNIH FUNKCIJ RUDNIKA ZAGORJE

Celotni poslovni proces je sestavljen iz posameznih stopenj, ki jih lahko označimo kot delne poslovne procese, organizacijske funkcije ali poslovne funkcije. Vendar pojem funkcije ni opredeljen le na en sam način. Pomembnejše opredelitve pojma funkcije lahko razdelimo v dve skupini avtorjev, pri čemer prva skupina navaja, da je poslovna funkcija večji ali manjši skupek sorodnih ali istovrstnih opravil, medtem ko druga skupina za poslovno funkcijo šteje različna medsebojno povezana in odvisna opravila (Lipičnik, 1994, str. 26).

Če poslovanje nekega podjetja opazujemo v skladu z naravnim tokom odvijanja reprodukcijskega procesa, zanj vemo, da se začneja s procesom nabave (nabava delovnih sredstev, delovnih predmetov in delovne sile), nadaljuje s proizvodnjo in se sklepa s procesom prodaje. Vse delne procese reprodukcije je treba tudi financirati (Pučko, 2006, str. 45).

Zato lahko rečemo, da analiza poslovnih funkcij zajema analizo nabave, proizvodnje, prodaje, financiranja in zaposlenih. Ker Rudnik Zagorje nima proizvodnega procesa in v zvezi s tem povezanih nabavnih in prodajnih funkcij, bodo v nadaljevanju predmet analize le zaposleni in financiranje podjetja.

7.1 ANALIZA ZAPOSLENIH

Rebernik meni, da je človek s svojo ustvarjalnostjo in podjetnostjo najpomembnejši proizvodni vir. Delo je v ekonomskem smislu načrtna in premišljena dejavnost s ciljem ustvarjanja ekonomskih dobrin. Troši se podobno kot predmeti dela in storitve v poslovnem procesu, in sicer tako, da delavci, ki predstavljajo delovno silo, med delom trošijo konkretne umske in fizične lastnosti (Rebernik, 1999, str. 219).

Zaposleni torej objektivno pomenijo določen delovni potencial, ki praviloma pomembno vpliva na uspešnost poslovanja podjetja. Zato je smiselno zaposlene spremljati in ocenjevati z vidika obsega, strukture, dinamike, izkoriščanja delovnega časa, proizvodnih lastnosti zaposlenih in tehnične opremljenosti dela (Pučko, 2006, str. 64).

V uspešnih in tržno razvijajočih se podjetjih je naloga kadrovske službe načrtovanje, proučevanje in razvijanje kadrov ter skrb za ustrezno usposobljenost, izobraževanje in motiviranje zaposlenih z namenom, da bi zaposleni ustvarili čim boljše rezultate. Pri Rudniku Zagorje pa je bil glavni namen z ustreznim kadrovsko-socialnim programom razrešiti čim večje število zaposlenih, in sicer na način, ki bi bil najbolj ustrezen in čim manj boleč tako za posameznika kot tudi za podjetje in širšo lokalno skupnost, v kateri je podjetje delovalo dobrih 250 let.

V nadaljevanju sledi analiza zaposlenih, ki prikazuje predvsem obseg, strukturo in dinamiko gibanja oziroma razreševanja problema presežnih delavcev Rudnika Zagorje, ki so se pojavili kot posledica postopnega zapiranja podjetja.

7.1.1 ZAKONSKO UREJANJE PRESEŽKOV DELOVNE SILE V SLOVENIJI

Šele z delovnopravno zakonodajo v samostojni Sloveniji je bila problematika presežnih delavcev postopoma urejena na način, ki je ustrezal tudi novi družbenopolitični organiziranosti naše države. V bivši državi Jugoslaviji, katere sestavni del je bila tudi Slovenija, je bilo breme socialne varnosti za delavce v celoti preneseno na organizacije. V Ustavi SFRJ iz leta 1974 je bilo namreč zapisano, da če zaradi tehnoloških in drugih izboljšav, ki pripomorejo k večji produktivnosti dela in k večjemu uspehu organizacije, delavčevo delo v temeljni organizaciji ni več potrebno, delavec ne more izgubiti lastnosti delavca v tej organizaciji, dokler se mu ne zagotovi drugo delovno mesto, ki ustreza njegovi sposobnosti in kvalifikaciji (Korpič-Horvat, 1994, str. 647). V Sloveniji so problematiko presežnih delavcev urejali naslednji zakoni, ki jih je z vidika razreševanja delavcev Rudnika Zagorje glede na dolgo dobo zapiranja treba omeniti.

Republiški zakon o delovnih razmerjih iz leta 1990 (Uradni list RS, št. 14/90) je v III. poglavju uredil pravico začasnih in trajnih presežkov delavcev zaradi tehnoloških, organizacijskih in ekonomskih razlogov ter postopek in merila, ki jih je treba podrobneje urediti v kolektivni pogodbi in s splošnim aktom, na podlagi katerih se je ugotavljalo prenehanje potreb po delu delavca.

Novela zakona o delovnih razmerjih iz leta 1991 (Uradni list RS, št. 5/91) je določila prenehanje potreb po delavcih zaradi nujnih operativnih razlogov v organizaciji oziroma pri delodajalcu. Za nujne operativne razloge je štela tehnološke, organizacijske ali strukturalne razloge, ki pripomorejo k večji učinkovitosti organizacije oziroma delodajalca, ekonomske razloge in ukrepe družbenopolitične skupnosti.

Zakon o delovnih razmerjih iz leta 2002 (Uradni list RS št. 42/02) in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 103/07) sta opredelila redne in izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Med redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi šteje poslovni razlog, to je prenehanje potreb po opravljanju določenega dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi, zaradi ekonomskih, organizacijskih, tehnoloških, strukturnih ali podobnih razlogov na strani delodajalca.

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Ur. list RS št. 63/2004) in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Ur. list RS št. 78/05 in 114/06) sta opredelila odpoved pogodbe o zaposlitvi delavca invalida, za katerega podjetje nima dela (poslovni razlog).

Uredba o ustanovitvi družbe Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., je med drugim tudi urejala oziroma zadolžila Rudnik Zagorje za razreševanje problema presežnih delavcev Rudnika Trbovlje-Hrastnik.

Zakonske norme tako določajo obveznosti organizacije oziroma delodajalca in pravice delavcev ter vlogo sindikatov. Pri tem opredeljujejo značilnosti začasnih in trajnih presežkov delavcev, merila za njihovo določitev, programe za reševanje problema presežkov delavcev, varstvo delavcev, posebej določenih kategorij in zaščitene delavcev ter drugo. Poleg zakonskih norm pa urejajo problematiko presežnih delavcev tudi splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo ter za negospodarske dejavnosti, kolektivne pogodbe posameznih dejavnosti ter splošni akti posameznih podjetij. Kolektivne pogodbe so predvsem bolj ali manj uspešno določile merila za ugotavljanje presežnih delavcev in konkretizirale druge pravice in obveznosti organizacije oziroma delodajalca ter delavca, kot na primer višino nadomestil za plače in drugo (Kovačič, 2001).

7.1.2 PRESEŽNI DELAVCI RUDNIKA ZAGORJE, NJIHOVO GIBANJE IN OBLIKE RAZREŠEVANJA

Stanje presežnih delavcev v Rudniku Zagorje je v obdobju od 14. 03. 1995 do 31. 12. 2001 zajemalo presežne delavce Rudnika Zagorje in presežne delavce iz podjetja Rudnik Trbovlje-Hrastnik, katerih probleme so v skladu s 17. členom uredbe o ustanovitvi družbe Rudnik Zagorje v zapiranju reševali z oblikami in sredstvi, ki so bile na voljo v Rudniku Zagorje, izvajale pa so jih strokovne službe Rudnika Trbovlje-Hrastnik, od 01. 01. 2002 dalje pa je to stanje zajemalo samo presežne delavce Rudnika Zagorje.

Med presežne delavce sodijo predvsem delavci, ki so bili opredeljeni kot trajno presežni delavci in jim je delovno razmerje prenehalo po šestmesečnem čakanju. Nekateri izmed njih so si sami poiskali zaposlitev, večina delavcev pa se je prijavila na zavodu za zaposlovanje zaradi nadaljnjega čakanja na upokožitev. Med trajno presežne delavce pa spadajo tudi invalidi II. in III. kategorije, ki jim delovno razmerje po samem zakonu ni moglo prenehati do 31. 12. 2005, po 01. 01. 2006 pa je tudi delavcem invalidom lahko prenehalo delovno razmerje zaradi poslovnih razlogov (Sprememba Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov v Uradnem listu 78/05 in 114/06). Upoštevajoč uredbo o ustanovitvi Rudnika Zagorje v zapiranju se je stalež zaposlenih prilagajal posameznim fazam izvedenih zapiralnih del, gibanje in zmanjševanje števila zaposlenih delavcev pa je po posameznih letih razvidno iz tabele 20.

Tabela 20: Zmanjševanje števila zaposlenih delavcev Rudnika Zagorje po posameznih letih zapiranja

	01.01. 1996	01.01. 1997	01.01. 1998	01.01. 1999	01.01. 2000	01.01. 2001
Skupaj na delu	302	267	200	138	99	66
Viški Rudnika Zagorje	49	19	12	7	6	5
Viški RTH	67	34	29	24	18	2
SKUPAJ ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH	418	320	241	169	123	73
Prihodi redni Rudnika Zagorje	65	1	11	3	2	0
Prihodi viški RTH	67	69	73	69	48	0
Odhodi redni	35	67	62	39	33	20
Odhodi viški Rudnika Zagorje	95	8	16	4	3	1
Odhodi RTH	100	74	78	75	64	2
PRIHOD	132	70	84	72	50	0
ODHOD	230	149	156	118	100	23
RAZLIKA	-98	-79	-72	-46	-50	-23

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

	01.01. 2002	01.01. 2003	01.01. 2004	01.01. 2005	01.01. 2006	01.01. 2007	01.01. 2008
Skupaj na delu	46	43	38	30	21	12	8
Viški Rudnika Zagorje	4	1	0	1	1	1	0
Viški RTH	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH	50	44	38	31	22	13	8
Prihodi redni Rudnika Zagorje	0	0	0	0	0	0	0
Prihodi viški RTH	0	0	0	0	0	0	0
Odhodi redni	3	5	8	9	9	4	0
Odhodi viški Rudnika Zagorje	3	1	-1	0	0	1	0
Odhodi RTH	0	0	0	0	0	0	0
PRIHOD	0	0	0	0	0	0	0
ODHOD	6	6	7	9	9	5	0
RAZLIKA	-6	-6	-7	-9	-9	-5	0

Vir: Kadrovska evidenca Rudnika Zagorje.

Iz preglednice števil. 20 je moč razbrati, da se je število zaposlenih od leta 1996 pa do leta 2007 znižalo za 410 delavcev, kar pomeni veliko fluktuacijo v smislu odhodov iz podjetja, ki pa je pogojena z naravo poslovnega procesa, ki je pri Rudniku Zagorje zapiranje podjetja. Prav tako je moč ugotoviti, do so do leta 2001 evidentirani prihodi delavcev, predvsem s strani Rudnika Trbovlje-Hrastnik, delno pa tudi delavcev Rudnika Zagorje, ki so bili začasno na delu v drugih podjetjih, po letu 2001 pa so evidentirani samo odhodi rednih delavcev in tistih, ki so predstavljali presežke Rudnika Zagorje. Na osnovi podatkov v tabeli 20 lahko izračunamo tudi bruto in neto količnik fluktuacije za gibanje zaposlenih v Rudniku Zagorje.

Bruto količnik fluktuacije lahko opredelimo kot razmerje med številom zamenjanega osebja v nekem obdobju in povprečnem številu zaposlenih v nekem obdobju. Vselej, ko nastaja fluktuacija zaradi (z vidika podjetja) notranjih vzrokov, gre za pojav neto fluktuacije (Pučko, 2006, str. 69).

Bruto količnik fluktuacije = (prihodi + odhodi v obdobju)/povprečno število zaposlenih v obdobju

Neto količnik fluktuacije = (prihodi – odhodi v obdobju)/povprečno število zaposlenih v obdobju

V dvanajstletnem obdobju je bilo v Rudniku Zagorje zabeleženih 408 prihodov, 818 odhodov, povprečno število zaposlenih pa je bilo 128,5, koeficient bruto fluktuacije pa je znašal 954 %, medtem ko koeficient neto fluktuacije znaša -319 %. To so zelo visoki

koeficienti, ki jih običajno podjetja ne dosegajo, saj imajo povsem drugačno naravo poslovnega procesa kot Rudnik Zagorje v zapiranju. Naj za primerjavo naveden razmišljanje D. Pučka, ki pravi, da si lahko pri 40 letih delavčeve delovne dobe v povprečju izračunamo, da bo bruto stopnja fluktuacije samo zaradi upokojevanja 2,5-odstotna. To naj bi nas vsaj deloma opozorilo, kaj je vrednost stopnje bruto fluktuacije, ki še ne pomeni problemske situacije za neko podjetje (Pučko, 2006, str. 70).

Pri reševanju problema presežnih delavcev je Rudnik Zagorje uporabljal naslednje osnovne oblike :

1) Aktivne oblike razreševanja problema presežnih delavcev

Kot aktivne oblike razreševanja problema presežnih delavcev so bili uporabljeni programi, vzvodi in mehanizmi, ki so posledično pomenili prezaaposlovanje delavcev Rudnika Zagorje v druga podjetja. Aktivnosti so se izvajale prek javnih razpisov. Aktivne oblike so se uporabljale prek naslednjih mehanizmov:

- Sofinanciranje projektov samozaposlovanja. Namen tega projekta je sofinanciranje projektov samozaposlovanja delavcev v okviru podjetništva in kmetijstva.
- Sofinanciranje projektov prezaaposlovanja. Ta instrument zajema premije dolodajalcem, ki so prezaaposlili delavca Rudnika Zagorje. Pogoji za sofinanciranje je bil, da podjetje leto pred tem ni odpuščalo delavcev in da je zaposlilo delavce za nedoločen čas oziroma najmanj za dve leti.
- Program identifikacije alternativnih sposobnosti presežnih delavcev. Pod tem instrumentom se razume predvsem aktivnost prekvalifikacije. Namen te aktivnosti je bilo lažje reševanje problema trajno presežnih delavcev, ker so se z došolanjem, tečaji in seminarji delavci usposobili za določeno zahtevnost delovnega mesta.

V obdobju od leta 1996 do vključno leta 2000 je bilo pripravljenih več javnih razpisov za financiranje prezaaposlovanja in samozaposlovanja delavcev Rudnika Zagorje. Premija ob zaposlitvi ali samozaposlitvi je bila odvisna od delovne dobe in je znašala:

I. skupina	980.000 SIT	– invalidi – delavci z zaposlitvenimi omejitvami – delavci s pokojninsko dobo nad 25 let
II. skupina	900.000 SIT	– delavci s pokojninsko dobo od 20 do 25 let
III. skupina	850.000 SIT	– delavci s pokojninsko dobo od 15 do 20 let
IV. skupina	800.000 SIT	– delavci s pokojninsko dobo od 10 do 15 let
V. skupina	750.000 SIT	– delavci s pokojninsko dobo do 10 let

Do leta 2000 se je na podlagi te oblike razrešilo skupaj 132 delavcev, od tega 113 delavcev Rudnika Zagorje in 19 delavcev Rudnika Trbovlje-Hrastnik, kar je razvidno iz tabele 21.

2) Pasivne oblike razreševanja problema presežnih delavcev

Kot pasivne oblike razreševanja problema presežnih delavcev Rudnika Zagorje so bili uporabljeni vzvodi in mehanizmi, ki so bili podjetju na voljo in so posledično pomenili upokojevanje. Pasivne oblike so se uporabljale prek naslednjih instrumentov:

- Redno upokojevanje. Redno upokojevanje je mehanizem, ki je namenjen delavcem, ki so izpolnili pogoje za starostno in predčasno upokojevanje po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92 in 106/99). Ti pogoji so bili 40 oziroma 35 let pokojninske dobe in 58 oziroma 53 let starosti, odvisno od leta upokojevanja za starostno upokojitev, in 35 oziroma 30 let pokojninske dobe ter 58 oziroma 53 let starosti ob izpolnjenih pogojih za predčasno upokojitev.

- Izjemno upokojevanje. Ta mehanizem je namenjen delavcem, ki so izpolnili pogoje po Zakonu o uvedbi pravice do izjemne pridobitve pokojnine za delavce v premogovnikih (Uradni list SRS 44/69). Ta zakon iz leta 1969, ki je ostal v veljavi do 01. 01. 2000, je za upokojitev pogojeval 15 let dela neposredno v jami, 20 let zavarovalne dobe, 30 let pokojninske dobe in 40 let starosti, za invalide pa le izpolnjen pogoj 15 let neposrednega dela v jami in 20 let zavarovalne dobe. Na osnovi te oblike je bilo izjemno upokojenih kar 415 rudarjev, od tega 90 iz Rudnika Zagorje ter 325 iz Rudnika Trbovlje-Hrastnik.

- Invalidsko upokojevanje. Pravico do invalidske pokojnine so pridobili delavci, ki so postali invalidi I. kategorije skladno z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju iz leta 1992 ter iz leta 2006. Prek Rudnika Zagorje se je invalidsko upokojilo skupaj 27 delavcev.

- Dokup zavarovalne dobe. Dokup zavarovalne dobe se je izvajal za starejše delavce, ki jim je do izpolnitve pogojev za upokojitev manjkalo do pet let zavarovalne dobe. Zakonodajno je to področje urejal zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju iz let 1992 in 2006 ter zakon o delovnih razmerjih iz let 1990, 1991, 2002 in 2007. Dokup zavarovalne dobe je bil izvršen za 9 delavcev.

- Trajno presežni delavci. V navedeno obliko so bili vključeni delavci, ki so jim bili v skladu s programom reševanja problema presežnih delavcev izdani sklepi za prenehanje delovnega razmerja, in delavci, ki so si sami našli delo in jim je nato na podlagi izdanega sklepa prenehalo delovno razmerje, ter delavci, ki so se odločili za nadaljnje čakanje do upokojitve na zavodu za zaposlovanje. Ti so bili upravičeni do odpravnine skladno z vsemi navedenimi zakoni o delovnih razmerjih. Tako je bilo v celotnem obdobju razrešenih 65 delavcev.

- Ostalo po zakonu o delovnih razmerjih, kot so pisni sporazumi, predčasne upokojitve in drugo. S tem instrumentom je bilo razrešenih 58 delavcev Rudnika Zagorje.

Do 31. 12. 2007 se je na podlagi vseh pasivnih oblik razrešilo skupaj 595 ljudi, od tega 228 delavcev Rudnika Zagorje in 367 delavcev Rudnika Trbovlje-Hrastnik (tabela 21).

3) Novi programi reševanja statusa presežnih delavcev

Zaradi težav pri reševanju statusa presežnih delavcev skozi predvidene aktivne in pasivne oblike reševanja je bilo treba poiskati nove rešitve oziroma programe.

1) Subvencioniranje novih delovnih mest oziroma pre zaposlovanje presežnih delavcev Rudnika Zagorje. Namen je bil poiskati nove delodajalce, ki bi jim Rudnik Zagorje s pomočjo subvencij pomagal pri investicijah, s tem pa bi odprli nova delovna mesta in pre zaposlili delavce Rudnika Zagorje. Subvencija za odpiranje novega delovnega mesta je znašala 4.340.000 SIT. Pogoji za pridobitev subvencije so bili naslednji:

- zaposlitev presežnega delavca rudnika za nedoločen čas oziroma najmanj za štiri leta,
- subvencije so namenjene za realizacijo investicije, ki naj bi odprla novo delovno mesto,
- 50 % lastnih sredstev glede na predračunsko vrednost investicije,
- zavarovanje obveznosti z bančno garancijo,
- prednostno zaposlovanje delovnih invalidov,
- prednostni kriteriji, določeni z razpisom (ekologija, ...).

Na razpis so se lahko prijavile vse gospodarske družbe in samostojni podjetniki ne glede na velikost. Na osnovi razpisov je bilo sklenjenih 34 pogodb z družbami oziroma samostojnimi podjetniki, pre zaposlilo pa se je skupaj 80 delavcev Rudnika Zagorje in Rudnika Trbovlje-Hrastnik.

2) Garancijski sklad. Osnovni model financiranja sklada Rudnika Zagorje oziroma pridobivanja sredstev za namene dajanja kreditov in garancij temelji le na proračunskih sredstvih, ki so namenjena Rudniku Zagorje za izvajanje aktivnih oblik pre zaposlovanja presežnih delavcev oziroma za subvencioniranje novih programov. Garancijski sklad se je formiral iz sredstev, ki jih je Rudnik Zagorje v obliki dolgoročne finančne naložbe vložil v Regionalni center za razvoj Zagorje. Poleg posrednih pre zaposlitev delavcev Rudnika Zagorje gre tudi za oplemenitenje finančnih sredstev, ki so dolgoročna in povratna. Sredstva, razpisana v okviru Garancijskega sklada Rudnika Zagorje, so namenjena za neposredno in posredno odpiranje delovnih mest. V prvem primeru je pridobitev kredita oziroma garancije vezana na zaposlitev presežnih delavcev Rudnika Zagorje ali brezposelnih na Zavodu za zaposlovanje RS. V drugem primeru pa pridobitev kredita ni pogojena z zaposlitvijo novih delavcev. Kombinacija elementov, kot so nizka obrestna mera, premija, moratorij, dolga doba odplačevanja, delno vračilo provizije in garancije oziroma delnega zavarovanja, pomeni najugodnejšo ponudbo kreditov v zasavskem in širšem slovenskem prostoru. Vsaka večja ali manjša investicija vsaj na daljši rok tako odpre novo delovno mesto pri investitorju oziroma posledično pri njegovem poslovnem partnerju.

4) Finančne stimulacije iz naslova strukturnih skladov Evropske unije

Za premoščanje regionalnih in socialnih razlik ima Evropska unija na voljo tako imenovane strukturne sklade. To so programi za pomoč državam v obliki finančnih in drugih pomoči. Tako je Rudnik Zagorje v skladu s poslovnimi načrti v letih od 2005 do 2007 in z mnenjem o prigrisatvi »de minimis« pomoči za posamezna leta razpisal državne pomoči v obliki premij kot finančne stimulacije za spodbujanje zaposlovanja presežnih delavcev Rudnika Zagorje za pre zaposlovanje in samozaposlovanje. Premija je znašala 4,3 mio SIT ali 17.944 EUR. Kot je razvidno iz tabele 21, je bilo na osnovi teh premij pre zaposleno 11 delavcev Rudnika Zagorje.

Na osnovi vseh oblik pre zaposlovanja presežnih delavcev, ki jih je v obdobju svojega delovanja od leta 1996 do leta 2007 izvajal Rudnik Zagorje, je bilo uspešno pre zaposlenih 425 delavcev Rudnika Zagorje in 393 delavcev Rudnika Trbovlje-Hrastnik, kar je skupaj 818 ljudi. Menim, da so bili vsi načini reševanja kadrovske-socialne problematike tako v Zagorju kot tudi v širši zasavski regiji zelo uspešni, kar ne nazadnje dokazujejo tudi številke. Hkrati pa je bila s stimulacijami za razvoj podjetništva dana tudi možnost razvoja le-tega v celotni lokalni skupnosti, da bi zaradi ukinjanja rudarjenja v Zagorju vsaj deloma nadomestili izgubo številnih neposrednih in posrednih delovnih mest. S tem je bil izpolnjen eden izmed zelo pomembnih ciljev, ki je pogoj za začetek likvidacije in dokončno ukinitve podjetja Rudnika Zagorje kot pravne osebe.

Tabela 21: Oblike začasnih in trajnih razrešitev problema presežnih delavcev Rudnika Zagorje

Oblika/leto	1996			1997			1998			1999		
	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.
AKTIVNE OBLIKE	45	4	49	25	2	27	20	1	21	14	1	15
- Samozaposlitev	1	1	2									
- Pre zaposlitev	44	3	47	25	2	27	20	1	21	14	1	15
PASIVNE OBLIKE	82	96	178	24	69	93	37	75	112	27	74	101
- Redna upokojitev				1		1	3		3	3	1	4
- Izjemna upokojitev	22	81	103	6	63	69	20	67	87	20	67	87
- Invalidska upokojitev	4	3	7	2	2	4	4	3	7	2	2	4
- Dokup zavarovalne dobe	3		3				1		1			
- Trajno presežni delavci	12	12	24	12	4	16	2	5	7		4	4
- Ostalo po zakonu o delovnih razmerjih	41		41	3		3	7		7	2		2
NOVI PROGRAMI	3		3	26	3	29	21	2	23	2		2
FINANČNE STIMULACIJE												
SKUPAJ	130	100	230	75	74	149	78	78	156	43	75	118

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

Oblika/leto	2000			2001			2002			2003		
	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.
AKTIVNE OBLIKE	9	11	20									
- Samozaposlitev												
- Prezaposlitev	9	11	20									
PASIVNE OBLIKE	19	51	70	16	2	18	4		4	3		3
- Redna upokojitev	3	2	5	3	2	5	3		3			
- Izjemna upokojitev	12	47	59	10		10						
- Invalidska upokojitev		1	1	1		1				2		2
- Dokup zavarovalne dobe	1	1	2							1		1
- Trajno presežni delavci	1		1									
- Ostalo po zakonu o delovnih razmerjih	2		2	2		2	1		1			
NOVI PROGRAMI	8	2	10	5		5	2		2	3		3
FINANČNE STIMULACIJE												
SKUPAJ	36	64	100	21	2	23	6		6	6		6

Oblika/leto	2004			2005			2006			2007		
	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.	RZvZ	RTH	Sk.
AKTIVNE OBLIKE												
- Samozaposlitev												
- Prezaposlitev												
PASIVNE OBLIKE	7		7	4		4	2		2	3		3
- Redna upokojitev												
- Izjemna upokojitev												
- Invalidska upokojitev										1		1
- Dokup zavarovalne dobe	2		2									
- Trajno presežni delavci	5		5	4		4	2		2	2		2
- Ostalo po zakonu o delovnih razmerjih												
NOVI PROGRAMI				3		3						
FINANČNE STIMULACIJE				2		2	7		7	2		2
SKUPAJ	7		7	9		9	9		9	5		5

Oblika/leto	SKUPAJ		
	RZvZ	RTH	Sk.
AKTIVNE OBLIKE	113	19	132
- Samozaposlitev	1	1	2
- Prezaposlitev	112	18	130
PASIVNE OBLIKE	228	367	595
- Redna upokojitev	16	5	21
- Izjemna upokojitev	90	325	415
- Invalidska upokojitev	16	11	27
- Dokup zavarovalne dobe	8	1	9
- Trajno presežni delavci	40	25	65
- Ostalo po zakonu o delovnih razmerjih	58		58
NOVI PROGRAMI	73	7	80
FINANČNE STIMULACIJE	11		11
SKUPAJ	425	393	818

Vir: Kadrovska evidenca Rudnika Zagorje.

7.2 ANALIZA FINANCIRANJA

Financiranje kot ena od faz poslovnega procesa je nekako prisotno pri odvijanju vseh drugih delnih procesov v podjetju, in sicer pri nabavi, proizvodnji in prodaji. Lahko rečemo, da napaja vse druge delne procese s finančnimi sredstvi. V financiranju se torej na določen način sintetizira in odraža celota poslovanja podjetja. Financiranje podjetja se deli na pasivno in aktivno. Pasivno financiranje se nanaša na nabavljanje (priskrbo) finančnih virov oziroma finančnih sredstev, aktivno financiranje pa pomeni vlaganje finančnih sredstev v druge oblike sredstev podjetja. Zato aktivno financiranje ustvarja določeno konstitucijo sredstev podjetja, pasivno pa določen sestav obveznosti do virov sredstev. Opazovanje financiranja naj bi bilo osredinjeno predvsem na odkrivanje neravnovesij med sredstvi in obveznostmi do virov sredstev, ker to pomembno vpliva na poslovno uspešnost in raven tveganja (Pučko, 2006, str. 128).

Ker sem analizo sredstev in virov za podjetje Rudnik Zagorje že izdelal v prejšnjih poglavjih, bo v tem poglavju poudarek na ocenjevanju razmerij med strukturnimi deli virov sredstev in strukturnimi deli sredstev. Predvsem se bom osredotočil na kazalnike plačilne sposobnosti in finančne stabilnosti Rudnika Zagorje.

7.2.1 PLAČILNA SPOSOBNOST

Sposobnost poravnavanja plačilnih obveznosti ob roku zapadlosti imenujemo plačilna sposobnost podjetja, ki mora razpolagati z ustreznimi likvidnimi sredstvi. Plačilna sposobnost podjetja ali likvidnost je najosnovnejši pogoj za uspešnost poslovanja podjetja. Pomembno je, da ima podjetje primerno sestavo gibljivih sredstev, saj s primerno dinamiko njihovega spreminjanja v denarno obliko pravočasno poravnava svoje obveznosti (Rebernik, 1999, str. 288). Pri kazalnikih plačilne sposobnosti primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev. Za ugotavljanje plačilne sposobnosti Rudnika Zagorje sem uporabil tri koeficiente, ki jih navajajo tudi slovenski računovodski standardi 2006.

Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti, imenovan tudi hitri koeficient, je opredeljen kot razmerje med likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Turk pravi, da je treba biti pri tem kazalniku previden, ker ne pove jasno, ali je neka organizacija v danem trenutku plačilno sposobna in ali bo plačilno sposobna v bližnji prihodnosti, zato bi moralo biti njegovo poimenovanje bližje njegovi izrazni moči. Gre namreč zgolj za prikaz razmerja med likvidnimi sredstvi v določenem trenutku in kratkoročnimi dolгови, ki pa lahko zapadejo v obdobju, krajšem od enega leta. Toda že v naslednjih dneh se utegne pojaviti kakšna obveznost, ki ni še v ničemer knjigovodsko izkazana, zahtevala pa bo uporabo likvidnih sredstev, ki so po bilanci stanja na voljo. Po bilanci stanja je lahko ta kazalnik manjši od 1, pa glede plačilne sposobnosti ni nikakršnih problemov, saj kratkoročni dolгови zapadejo dosti kasneje, ko se bodo zbrala še dodatna denarna sredstva.

Lahko pa je, nasprotno, kazalnik po bilanci stanja večji od 1, pa je obstajala velika zaskrbljenost glede plačilne sposobnosti, ki je kazalnik še v ničemer ne izkazuje (Turk et al, 1999, str. 616).

Pri Rudniku Zagorje vidimo v tabeli 22 zelo nizke vrednosti hitrega koeficienta, vendar podjetje v celotnem obravnavanem obdobju ni imelo večjih težav z likvidnostjo. Podjetje je namreč pri poslovnih bankah uporabilo tako imenovane kontokorentne kredite, ki dovoljujejo dnevni prenos denarnih sredstev v smislu uporabe za poravnavo vsakodnevnih obveznosti ali v smislu vračila presežka denarnih sredstev.

Tabela 22: Kazalniki plačilne sposobnosti podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 (realne vrednosti)

v tisoč SIT

Postavka	1996	1999	2002	2005	2007	Indeks 07/96
1. Likvidna sredstva	2.251	1.773	4.596	163	1.631	72,47
2. Kratkoročne terjatve	74.893	578.042	114.837	23.156	21.863	29,19
3. Kratkoročna sredstva	243.884	1.240.830	283.368	997.388	569.900	233,68
4. Kratkoročne obveznosti	2.105.019	3.373.668	498.880	863.205	371.168	17,63
5. Hitri koeficient (1 / 4)	0,0011	0,0005	0,0092	0,0002	0,0044	410,98
6. Pospešeni koeficient ((1 + 2) / 4)	0,0366	0,1719	0,2394	0,0270	0,0633	172,72
7. Kratkoročni koeficient (3 / 4)	0,1159	0,3678	0,5680	1,1554	1,5354	1325,26

Vir: Bilance stanja podjetja Rudnik Zagorje po prilogi 2.

Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient) je razmerje med vsoto likvidnih sredstev in kratkoročnih terjatev ter med kratkoročnimi obveznostmi. Pospešeni koeficient naj bi po izkustvu znašal vsaj 1. Tudi za ta kazalnik lahko pri Rudniku Zagorje rečemo, da so njegove vrednosti prenizke, se je v letu 2007 glede na leto 1996 povečal za 72,72 %. Vzrok lahko najdemo v velikem znižanju kratkoročnih obveznosti za 82,37 %.

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient) je razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi in naj bi po izkustvenem načelu dosegel vrednost 2. Pri izračunu tega kazalnika so med kratkoročnimi sredstvi Rudnika Zagorje zajete med drugim tudi aktivne časovne razmejitve, kar povečuje vrednost kratkoročnega koeficienta, ki v letu 2007 doseže vrednost 1,5 in se približa priporočljivi vrednosti. Po slovenskih računovodskih standardih iz leta 2006 kratkoročna sredstva zajemajo sredstva za prodajo, zaloge, kratkoročne poslovne terjatve, kratkoročne

finančne naložbe, denarna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitve (SRS, 2006, str. 186).

Zaradi statičnosti vseh treh kazalnikov, ki so izračunani v določenem trenutku, je na njihovi osnovi težko presojati, ali ima in bo imelo neko podjetje težave glede plačilne sposobnosti, zato lahko rečem, da je njihov pomen v praksi omejen. Pučko meni, da kaže ocenjevati likvidnost na dinamičen način v smislu spremljave, koliko likvidnih sredstev bo podjetje imelo v določeni dobi in koliko obveznosti mu bo v tej dobi zapadlo v plačilo (Pučko, 2006, str. 142).

7.2.2 FINANČNA STABILNOST

Sposobnost poravnavanja vseh dolgov in vrnitev vloženega kapitala lastnikom ob morebitnem prenehanju podjetja imenujemo finančna stabilnost oziroma solventnost podjetja. Na splošno lahko količnik finančne stabilnosti opredelimo kot razmerje med dolgoročnimi viri sredstev in dolgoročno vezanimi sredstvi. Vrednost količnika finančne stabilnosti mora biti okrog 1, če hoče podjetje finančno stabilno poslovati. Če je vrednost količnika pod 1, pomeni, da je del dolgoročno vezanih sredstev financiranih s kratkoročnimi viri in verjetno bodo nastopili problemi z likvidnostjo. Če pa je vrednost količnika večja od 1, pomeni, da ima podjetje prevelike dolgoročne vire sredstev, kar mu onemogoča dovolj izkoriščati finančni vzvod in tudi dolgoročni viri so praviloma dražji od kratkoročnih virov (Pučko, 2006, str. 140).

Brigham opredeljuje, da lahko podjetje pri financiranju sredstev izbira med tremi politikami, in sicer politiko izenačevanja ročnosti, agresivno politiko in konservativno politiko. Pri politiki izenačevanja ročnosti se dolgoročna sredstva financirajo z dolgoročnimi viri, pri agresivni politiki je del dolgoročnih sredstev financiran s kratkoročnimi viri, pri konservativni politiki pa so poleg dolgoročnih tudi kratkoročna sredstva pokrita z dolgoročnimi viri. Pri agresivni politiki ima podjetje manjše stroške financiranja, hitreje lahko pridobiva vire, vendar tvega nastanek neplačilne sposobnosti zaradi zapadlosti dolgov pred unovčenjem sredstev (Brigham, 1995).

V zvezi z analizo Rudnika Zagorje so za izbrana leta izračunani štirje kazalniki, ki so po slovenskih računovodskih standardih opredeljeni kot kazalniki vodoravnega finančnega ustroja in katerih vrednosti so prikazane v tabeli 23.

Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev ali finančne stabilnosti je razmerje med vsoto kapitala, dolgoročnih dolgov ter rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v števcu in dolgoročnimi sredstvi v imenovalcu. Za Rudnik Zagorje je bila v letu 1996 vrednost kazalnika 0,66, kar je pomenilo, da je podjetje del dolgoročnih sredstev financiralo s kratkoročnimi viri. V letu 2007 pa je bila vrednost kazalnika 1,28, kar pomeni,

da so z dolgoročnimi viri financirana vsa dolgoročna sredstva in tudi del kratkoročnih sredstev.

Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in normalnih zalog se od koeficienta finančne stabilnosti razlikuje po tem, da ima v imenovalcu dodane običajne zaloge. Ker Rudnik Zagorje v letih 2005 in 2007 nima več zalog, sta oba kazalnika enaka.

Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev je izračunan kot razmerje med kapitalom in dolgoročnimi sredstvi. Med dolgoročnimi sredstvi pa so zajeta vsa stalna sredstva in tudi dolgoročne poslovne terjatve. Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev se je v podjetju Rudnik Zagorje v letu 2007 glede na leto 1996 povečala za 157,84 %.

Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev prikazuje razmerje med kapitalom in osnovnimi sredstvi po knjigovodski vrednosti. Gre za prikaz lastniškega financiranja osnovnih sredstev. Če je kazalnik manjši od 1, pomeni, da osnovna sredstva financirajo tudi drugi in da se v zvezi z njimi pojavljajo tudi dolгови. Če je, nasprotno, kazalnik večji od 1, pomeni, da lastniki financirajo več kot samo osnovna sredstva (Turk et al, 1999, str. 615). Za Rudnik Zagorje lahko rečem, da se je kapitalska pokritost osnovnih sredstev od leta 1996 do leta 2007 vseskozi povečevala, in sicer kar za 768 %, kar je posledica zmanjševanja predvsem opredmetenih osnovnih sredstev zaradi izvajanja zapiralnih aktivnosti.

Tabela 23: Kazalniki finančne stabilnosti podjetja Rudnik Zagorje v letih 1996, 1999, 2002, 2005 in 2007 (realne vrednosti)

v tisoč SIT

Postavka	1996	1999	2002	2005	2007	Indeks 07/96
1. Dolgoročna sredstva	5.439.673	3.454.135	1.599.313	856.008	708.114	13,02
2. Zaloge	87.964	15.551	11.312	0	0	0,00
3. Kapital	2.687.673	1.232.379	1.300.568	972.109	902.120	33,57
4. Dolgoročni viri sredstev	3.578.538	1.321.297	1.383.801	990.191	906.846	25,34
5. Osnovna sredstva	5.439.639	2.803.126	994.682	314.217	210.349	3,87
6. Finančna stabilnost (4 / 1)	0,6579	0,3825	0,8652	1,1568	1,2806	194,67
7. Dolgoročna pokritost dolg. sr. in zalog (4 / (1 + 2))	0,6474	0,3808	0,8592	1,1568	1,2806	197,82
8. Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev (3 / 1)	0,4941	0,3568	0,8132	1,1356	1,2740	257,84
9. Kapitalska pokritost osnovnih sredstev (3 / 5)	0,4941	0,4396	1,3075	3,0938	4,2887	868,00

Vir: Balance stanja podjetja Rudnik Zagorje po prilogi 2.

Iz tabele 23 je razvidno, da se v obravnavanem obdobju kaže trend naraščanja vrednosti vseh kazalnikov finančne stabilnosti Rudnika Zagorje. Podjetje je iz relativno nizkih

količnikov finančne stabilnosti v začetku delovanja prešlo na višje vrednosti količnikov, kar je dokaz o relativno dobri finančni stabilnosti v smislu dolgoročne in kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev.

SKLEP

Kot je omenjeno v uvodu, je bil moj namen analize poslovanja ugotoviti, ali je Rudnik Zagorje od svoje ustanovitve leta 1996 kot samostojne pravne osebe v zapiranju pa vse do leta 2007 uspešno izvedel vse zapiralne aktivnosti, ki mu jih je pri ustanovitvi z uredbo o ustanovitvi, z zakonom o zagotavljanju proračunskih sredstev ter s programom zapiranja predvidela Vlada RS kot edini lastnik. Lahko rečem, da je Rudnik Zagorje uspešno dosegel vse te cilje, kot dokaz pa lahko navedem naslednja dejstva, ki izhajajo iz opravljene analize na vseh pomembnih segmentih oziroma področjih delovanja podjetja.

Rudnik Zagorje je vsa prejeta proračunska sredstva v celotnem obravnavanem obdobju namensko porabil za izvajanje zapiralnih aktivnosti. Uspešno je izvedel dokončno zaprtje jame Kotredež in jame Dole, kjer se je dolga leta odkopaval premog. Saniral je številne površine, ki so bile degradirane zaradi dolgoletnega rudarjenja ter v zvezi s tem izplačal tudi rudarsko škodo, ki je na številnih nepremičninah nastala na območju pridobivalnega prostora rudnika. Prav tako je izvedel rušenje številnih starih rudniških objektov, ki zaradi ukinitve proizvodnje premoga niso bili več potrebni oziroma niso več služili svojemu namenu.

Ugotovljeno je bilo, da skupni ustvarjeni stroški iz naslova vseh zapiralnih del celo nekoliko presegajo prejeta sredstva od države, zato jih bo moral Rudnik Zagorje še prejeti v najkrajšem možnem času, da bi se izognil plačevanju obresti, ki izhajajo zaradi zadolžitve pri bankah iz tega naslova.

V strukturi prihodkov v vseh letih predstavljajo daleč največji delež proračunski prihodki države, pri odhodkih pa je zaslediti močan trend padanja vseh vrst odhodkov, kar je posledica zmanjšanja števila zaposlenih in zmanjšanja vseh drugih vrst stroškov storitev, materiala in drugih.

Analiza uspešnosti poslovanja je pokazala, da je podjetje v dvanajstletnem obdobju dosegalo po letih zelo različne rezultate v smislu rentabilnosti in ekonomičnosti poslovanja, ki pa so bili predvsem odraz poslovnih dogodkov zapiranja rudnika in odpisov ter prodaje nepotrebnih rudniških nepremičnin.

Pri analizi strukture in obsega sredstev beležimo veliko zmanjšanje opredmetenih osnovnih sredstev, ki so prav tako posledica zapiralnih aktivnosti. Posebno pomembno pa je formiranje aktivnih časovnih razmejitev kot nezaračunanih prihodkov do državnih

subvencij, ki so nastale kot posledica pomanjkanja proračunskih sredstev glede na vse izvedene zapiralne aktivnosti in predstavljajo v strukturi sredstev pomembno postavko. Rudnik Zagorje bi moral v najkrajšem možnem času prejeti od države nezaračunane prihodke, ki jih izkazuje v svojih bilancah na kontu aktivnih časovnih razmejitev in ki jih je v bistvu že porabil za izvajanje nujnih zapiralnih aktivnosti. S tem bi uspešno z dobičkom in s presežkom denarnih sredstev zaključil svoje poslovanje, kar bi bil končen dokaz dobrega poslovanja v celotnem dvanajstletnem obdobju.

V strukturi obveznosti do virov sredstev je podjetju uspelo povečati postavko kapital in močno znižati dolgoročne in kratkoročne obveznosti, ki jih je prevzelo že z delitveno bilanco ob svoji ustanovitvi. Posledično se je povečala stopnja kapitalizacije, kar pomeni manj tvegano financiranje, hkrati pa se je znižala stopnja zadolženosti, kar je posledica poplačila velikega dela kreditov poslovnim bankam.

Kazalniki plačilne sposobnosti so bili v obravnavanem obdobju nižji od teoretično priporočljivih vrednosti, vendar podjetje v povprečju ni imelo težav z zagotavljanjem likvidnosti. Analiza finančne stabilnosti pa je pokazala, da je podjetje iz relativno nizkih količnikov finančne stabilnosti v začetku svojega delovanja prešlo na višje vrednosti količnikov, kar dokazuje dobro dolgoročno in kapitalsko pokritost dolgoročnih sredstev.

Edini cilj, za katerega lahko rečem, da ni bil dosežen, je dokončna izvedba vseh zapiralnih aktivnosti oziroma zaprtje podjetja do konca leta 2000. Tega seveda zaradi vsakoletnega pomanjkanja proračunskih sredstev s strani države ni bilo mogoče uresničiti, saj podjetje primanjkljaja proračunskih sredstev ni moglo nadoknaditi s prihodki iz lastne dejavnosti, saj so bili zaradi ukinitve proizvodnje minimalni.

Najpomembnejše pa se mi zdi dejstvo, da je Rudnik Zagorje uspel z aktivnimi in pasivnimi oblikami v celotnem obdobju rešiti problem velikega števila presežnih delavcev, tako da je ob koncu leta 2007 ostalo v podjetju le osem zaposlenih, ki naj bi poskrbeli za dokončno likvidacijo podjetja. Analiza je pokazala, da so za to v ekonomskem, finančnem in kadrovskem smislu dane dobre osnove, ki pa so posledica dobrega izvajanja zapiralnih aktivnosti vseh zaposlenih.

LITERATURA

1. Bernstein, A. (1989). *Financial statement analysis, theory, application and interpretation*. Homewood: Irwin.
2. Brigham, F. (1995). *Fundamental of Financial Management*. (7th ed.) Fort Worth: The Dryden Press.
3. Cvikl, M. & Zemljič, P. (2000). *Zakon o javnih financah s komentarjem*. Ljubljana: Bonex založba.
4. Helfert, E. (1994). *Techniques of Financial Analysis*. (8th ed.) Homewood: Richard D. Irwin Inc.
5. Horngren, T., Foster, G. & Datar, M. (2000). *Cost Accounnting, a Managerial Emphasis*. (10 th ed.) New Jersey, Engelwood Cliffs: Prentice Hall.
6. Izhar, R. (1990). *Accounting, costing and management*. Oxford: Oxford University Press.
7. Juvan, A. (1996). *Zapiranje rudnikov rjavega premoga Slovenije. Diplomsko delo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. Kavčič, S. (1995). *Analiza poslovnega izida. 1. strokovno posvetovanje o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije, Analiza kot podlaga za odločitve v novem gospodarskem sistemu*. Portorož: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
9. Kavčič, S. (2001). Podrobnejša predstavitev osnutkov SRS 20, SRS 23 in SRS 29. *Zbornik referatov 4. letne konference preizkušenih računovodij* (str. 5–36). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
10. Koletnik, F. (1997). *Analiziranje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
11. Korpič Horvat, E. (1994). Urejanje presežkov delovne sile ter varstvo pred zlorabami v praksi. *Podjetje in delo*. Ljubljana, 5–6, str. 646–654.
12. Kovačič, S. (2001). *Reševanje problema presežnih delavcev v zasavskih premogovnikih. Diplomsko delo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
13. Lebar Ivančič, I. (2004). *Zasavski premogovniki danes in nikoli več*. Trbovlje: Zasavski muzej Trbovlje.
14. Lipičnik, B. (1994). *Organizacija podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

15. Lipovec, F. (1983). *Analiza in planiranje poslovanja*. Ljubljana: ČGP Delo.
16. Možina, S., Rozman, R., Glas, M., Tavčar, M., Pučko, D., Kralj, J., Ivanko, Š., Lipičnik, B., Gričar, J., Tekavčič, M., Dimovski, V. & Kovač, B. (2002). *Management nova znanja za uspeh*. Radovljica: Didakta.
17. Mramor, D. (1993). *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
18. Mramor, D. (1997). Nekateri elementi analize vrednostnih papirjev podjetij. *Zbornik referatov 29. simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah*. (str. 389–402). Portorož: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
19. Pučko, D. & Rozman, R. (1992). *Ekonomika in organizacija podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
20. Pučko, D. (2006). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
21. Rebernik, M. (1999). *Ekonomika podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
22. Rozina, R. (2005). *Zadnji šiht, 250 let rudnika Zagorje*. Zagorje ob Savi: Regionalni center za razvoj.
23. Slovenski računovodski standardi. (2006). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
24. Slovenski računovodski standardi. (2001). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
25. Smith, J., Keith, R. & Stephens, W. (1996). *Accounting principles*. New York: McGraw-Hill, Inc.
26. Tekavčič, M. & Peljhan, D. (2008). *Gradivo za predmet Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
27. Trstenjak, V. (2003). *Pravne osebe*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
28. Turk, I., Kavčič, S. & Kokotec-Novak, M. (2003). *Poslovodno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
29. Turk, I. (2003). *Stroškovno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
30. Turk, I., Kavčič, S., Koželj, S. & Kokotec-Novak, M. (1996). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
31. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec-Novak, M., Koželj, S., Melavc, D. & Odar, M. (1999). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.

32. Vidic, D. & Zaman, M. (2000). Računovodski kazalniki v povezavi z zakonom o finančnem poslovanju podjetij. *Iks, revija za računovodstvo in finance*, Ljubljana, XXVII, (6), str. 38–46.
33. White, G., Sondhi, A. & Fried, D. (1994). *The analysis and Use of Financial Statements*. New York: John Wiley & Sons.

VIRI

1. Bilance stanja podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., na dan 31. 12. za posamezna leta od 1996 do 2007.
2. *Indeksi cen življenjskih potrebščin v obdobju od 1996 do 2007*. Najdeno 23. maja 2008 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/indikatorji>.
3. Izkazi poslovnih izidov podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., v obdobju od 01. 01. do 31. 12. za posamezna leta od 1996 do 2007.
4. Novela zakona o delovnih razmerjih (1991). *Uradni list RS*. (Št. 5/1991).
5. Poslovna poročila Rudnika Zagorje v zapiranju, d. o. o., za posamezna leta od 1996 do 2007.
6. Program zapiranja Rudnika rjavega premoga Zagorje (1995). Trbovlje: Rudis Izgradnja objektov, p. o., Trbovlje.
7. Strategija učinkovite rabe in oskrbe z energijo. (1994). Ljubljana: Vlada RS.
8. Uredba o ustanovitvi družbe Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o. (1995). *Uradni list RS*. (Št. 42/1995, 21. julij 1995).
9. Zakon o delovnih razmerjih (1990). *Uradni list RS*. (Št. 14/1990).
10. Zakon o delovnih razmerjih (1990, 1991, 2002 in 2007). *Uradni list RS*. (Št. 14/1990, 05/1991, 42/2002 in 103/2007).
11. Zakon o finančnem poslovanju podjetij. (1999). *Uradni list RS*. (Št. 54/1999, 08. julij 1999).
12. Zakon o gospodarskih družbah (2005). *Uradni list RS*. (Št. 15/2005, 17. februar 2005).

13. Zakon o javnih financah (1999, 2000, 2001, 2002). *Uradni list RS*. (Št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02 in 56/02).
14. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (1992, 1999, 2006). *Uradni list RS*. (Št. 12/1992, 106/1999 in 109/2006).
15. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o delovnih razmerjih (2007). *Uradni list RS*. (Št. 103/2007, 13. november 2007).
16. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (2005,2006). *Uradni list RS*. (Št. 78/2005 in 114/2006).
17. Zakon o uvedbi pravice do izjemne pridobitve pokojnine za delavce v premogovnikih (1969). *Uradni list SRS*. (Št. 44/1969).
18. Zakon o zagotavljanju sredstev za zaprtje rudnikov rjavega premoga Zagorje, Senovo in Kanižarica. (1995). *Uradni list RS*. (Št. 1/1995, 10. januar 1995).
19. Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (2004). *Uradni list RS*. (Št. 63/2004, 10. junij 2004).

*Priloga 1: Podatki iz bilanc stanja za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007
(nominalne vrednosti)*

	BILANCA STANJA	Otvoritev 01.01.1996 v 000 SIT	leto 1996 v 000 SIT	leto 1997 v 000 SIT	leto 1998 v 000 SIT
	SREDSTVA	3.470.588	3.032.966	3.196.070	3.176.166
A.	Dolgoročna sredstva	3.369.498	2.902.820	2.525.843	2.299.640
I.	Opredmetena osnovna sredstva	3.369.478	2.902.802	2.525.826	2.198.434
1.	Zemljišča in zgradbe	2.888.150	2.616.858	2.115.582	2.092.281
a)	Zemljišča	484.980	581.450	359.234	344.202
b)	Zgradbe	2.403.170	2.035.408	1.756.348	1.748.079
2.	Proizvajalne naprave in stroji ter drobni inventar	477.995	285.944	154.303	106.153
3.	Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	3.333	0	255.941	0
II.	Naložbene nepremičnine	0	0	0	0
III.	Dolgoročne finančne naložbe	20	18	17	101.206
1.	Druge delnice in deleži	0	0	0	0
2.	Druga dolgoročna posojila	20	18	17	101.206
IV.	Odložene terjatve za davek	0	0	0	0
B.	Kratkoročna sredstva	101.090	130.146	115.779	403.919
I.	Zaloge	55.300	46.941	41.487	35.125
II.	Poslovne terjatve	45.603	39.966	56.928	346.583
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	22.051	25.047	33.422	71.290
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	23.552	14.919	21.827	195.824
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	0	0	1.679	79.469
III.	Kratkoročne finančne naložbe	165	42.038	15.709	20.093
IV.	Denarna sredstva	22	1.201	1.655	2.118
C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	0	0	554.448	472.607
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	3.470.588	3.032.966	3.196.070	3.176.166
A.	Kapital	1.855.223	1.434.246	792.112	777.578
I.	Vpoklicani kapital	1.289.383	1.289.383	1.289.383	792.111
1.	Osnovni kapital	1.289.383	1.289.383	1.289.383	792.111
II.	Prevrednotovalni popravki kapitala	671.587	834.847	970.542	58.467
1.	Splošni prevrednotovalni popravki kapitala	671.587	834.847	970.542	58.467
2.	Posebni prevrednotovalni popravki kapitala	0	0	0	0
III.	Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let	0	-105.747	-689.984	0
IV.	Čisti dobiček poslovnega leta	0	0	0	0
V.	Čista izguba poslovnega leta	105.747	584.237	777.829	73.000
B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0	0	43.031	65.706
1.	Rezervacije	0	0	43.031	65.706
C.	Dolgoročne obveznosti	359.426	475.400	1.436.535	763.634
a)	Dolgoročne finančne obveznosti	359.426	475.400	1.436.535	763.634
1.	Druge dolgoročne finančne obveznosti	359.426	475.400	1.436.535	763.634
Č.	Kratkoročne obveznosti	1.188.944	1.100.503	881.550	1.512.479
a)	Kratkoročne finančne obveznosti	16.499	792.064	440.647	1.219.371
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	16.499	792.064	440.647	1.219.371
b)	Kratkoročne poslovne obveznosti	1.172.445	308.439	440.903	293.108
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	379.375	49.183	140.516	121.729
2.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	793.070	259.256	300.387	171.379
D.	Pasivne časovne razmejitve	66.995	22.817	42.842	56.769

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

	BILANCA STANJA	leto 1999 v 000 SIT	leto 2000 v 000 SIT	leto 2001 v 000 SIT	leto 2002 v 000 SIT
--	----------------	------------------------	------------------------	------------------------	------------------------

SREDSTVA	3.135.321	3.081.426	2.482.298	1.570.481
-----------------	------------------	------------------	------------------	------------------

A.	Dolgoročna sredstva	2.292.355	2.060.737	2.178.373	1.334.103
I.	Opredmetena osnovna sredstva	1.871.942	1.615.984	1.702.131	829.736
1.	Zemljišča in zgradbe	1.648.302	1.292.033	1.365.620	461.389
a)	Zemljišča	355.206	355.049	442.808	126.571
b)	Zgradbe	1.293.096	936.984	922.812	334.818
2.	Proizvajalne naprave in stroji ter drobn inventar	83.465	79.189	52.754	110.682
3.	Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	140.175	244.762	283.757	257.665

II.	Naložbene nepremičnine	0	0	0	0
------------	-------------------------------	----------	----------	----------	----------

III.	Dolgoročne finančne naložbe	420.413	444.753	476.242	504.367
1.	Druge delnice in deleži	0	0	0	0
2.	Druga dolgoročna posojila	420.413	444.753	476.242	504.367

IV.	Odložene terjatve za davke	0	0	0	0
------------	-----------------------------------	----------	----------	----------	----------

B.	Kratkoročna sredstva	421.645	305.987	110.639	115.031
-----------	-----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

I.	Zaloge	10.385	7.383	11.270	9.436
-----------	---------------	---------------	--------------	---------------	--------------

II.	Poslovne terjatve	400.353	211.838	91.814	95.794
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	43.807	54.840	21.043	65.167
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	342.212	146.556	65.198	30.627
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	14.334	10.442	5.573	0

III.	Kratkoročne finančne naložbe	9.723	86.666	6.167	5.967
-------------	-------------------------------------	--------------	---------------	--------------	--------------

IV.	Denarna sredstva	1.184	100	1.388	3.834
------------	-------------------------	--------------	------------	--------------	--------------

C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	421.321	714.702	193.286	121.347
-----------	---	----------------	----------------	----------------	----------------

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	3.135.321	3.081.426	2.482.298	1.570.481
-------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

A.	Kapital	822.989	1.777.263	1.908.176	1.084.898
-----------	----------------	----------------	------------------	------------------	------------------

I.	Vpoklicani kapital	792.111	792.111	792.111	792.111
1.	Osnovni kapital	792.111	792.111	792.111	792.111

II.	Prevrednotovalni popravki kapitala	117.564	190.810	315.219	420.512
1.	Splošni prevrednotovalni popravki kapitala	117.564	190.810	315.219	420.512
2.	Posebni prevrednotovalni popravki kapitala	0	0	0	0

III.	Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let	-73.001	-86.685	794.342	695.553
-------------	---	----------------	----------------	----------------	----------------

IV.	Čisti dobiček poslovnega leta	0	881.027	6.504	0
------------	--------------------------------------	----------	----------------	--------------	----------

V.	Čista izguba poslovnega leta	13.685	0	0	823.278
-----------	-------------------------------------	---------------	----------	----------	----------------

B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev	59.380	45.595	28.019	69.431
1.	Rezervacije	59.380	45.595	28.019	69.431

C.	Dolgoročne obveznosti	0	0	0	0
-----------	------------------------------	----------	----------	----------	----------

a)	Dolgoročne finančne obveznosti	0	0	0	0
1.	Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	0	0	0

Č.	Kratkoročne obveznosti	2.032.866	1.249.299	545.973	415.906
-----------	-------------------------------	------------------	------------------	----------------	----------------

a)	Kratkoročne finančne obveznosti	1.571.296	709.176	290.000	82.000
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	1.571.296	709.176	290.000	82.000

b)	Kratkoročne poslovne obveznosti	461.570	540.123	255.973	333.906
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	314.677	269.467	69.728	130.651
2.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	146.893	270.656	186.245	203.255

D.	Pasivne časovne razmejitev	220.086	9.269	130	246
-----------	-----------------------------------	----------------	--------------	------------	------------

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

BILANCA STANJA		leto 2003 v 000 SIT	leto 2004 v 000 SIT	leto 2005 v 000 SIT	leto 2006 v 000 SIT	leto 2007 v 000 SIT
SREDSTVA		1.558.666	1.587.224	1.707.305	1.363.718	1.278.014
A.	Dolgoročna sredstva	1.082.211	850.674	788.534	739.117	708.114
I.	Opredmetena osnovna sredstva	553.578	357.487	250.907	198.919	182.207
1.	Zemljišča in zgradbe	340.218	296.289	216.537	186.116	180.213
a)	Zemljišča	119.780	126.415	114.442	88.615	87.742
b)	Zgradbe	220.438	169.874	102.095	97.501	92.471
2.	Proizvajalne naprave in stroji ter drobní inventar	82.685	61.198	34.370	12.803	1.994
3.	Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	130.675	0	0	0	0
II.	Naložbene nepremičnine	0	0	38.542	37.214	28.142
III.	Dolgoročne finančne naložbe	528.633	493.187	499.085	498.384	497.765
1.	Druge delnice in deleži	0	0	3.000	3.000	3.000
2.	Druga dolgoročna posojila	528.633	493.187	496.085	495.384	494.765
IV.	Odložene terjatve za davke	0	0	0	4.600	0
B.	Kratkoročna sredstva	113.748	51.160	21.481	22.243	23.495
I.	Zaloge	2.811	1.143	0	0	0
II.	Poslovne terjatve	101.976	45.721	21.331	21.637	21.863
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	96.526	19.003	1.044	1.551	3.137
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	5.450	26.718	20.287	20.086	18.726
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	0	0	0	0	0
III.	Kratkoročne finančne naložbe	8.059	38	0	0	0
IV.	Denarna sredstva	902	4.258	150	606	1.631
C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	362.707	685.390	897.290	602.358	546.405
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		1.558.666	1.587.224	1.707.305	1.363.718	1.278.014
A.	Kapital	892.532	944.229	895.484	901.869	902.120
I.	Vpoklicani kapital	792.111	977.947	977.947	977.947	977.947
1.	Osnovni kapital	792.111	977.947	977.947	977.947	977.947
II.	Prevrednotovalni popravki kapitala	294.519	294.518	1.732	0	0
1.	Splošni prevrednotovalni popravki kapitala	292.786	292.786	0	0	0
2.	Posebni prevrednotovalni popravki kapitala	1.733	1.732	1.732	0	0
III.	Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let	0	-194.098	-35.450	-82.462	-76.078
IV.	Čisti dobiček poslovnega leta	0	0	0	6.384	251
V.	Čista izguba poslovnega leta	194.098	134.138	48.745	0	0
B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	47.131	29.402	14.701	24.036	4.726
1.	Rezervacije	47.131	29.402	14.701	24.036	4.726
C.	Dolgoročne obveznosti	0	3.087	1.956	0	0
a)	Dolgoročne finančne obveznosti	0	3.087	1.956	0	0
1.	Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	3.087	1.956	0	0
Č.	Kratkoročne obveznosti	618.736	610.506	795.164	437.813	371.168
a)	Kratkoročne finančne obveznosti	250.000	517.000	605.070	331.000	330.703
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	250.000	517.000	605.070	331.000	330.703
b)	Kratkoročne poslovne obveznosti	368.736	93.506	190.094	106.813	40.465
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	115.266	38.053	114.574	18.775	15.987
2.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	253.470	55.453	75.520	88.038	24.478
D.	Pasivne časovne razmejitve	267	0	0	0	0

Vir: Bilance stanja podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., za leta od 1996 do 2007.

*Priloga 2: Podatki iz bilanc stanja za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007
(realne vrednosti)*

	BILANCA STANJA	Otvoritev 01.01.1996 v 000 SIT	leto 1996 v 000 SIT	leto 1997 v 000 SIT	leto 1998 v 000 SIT
	SREDSTVA	7.088.958	5.683.557	5.504.781	5.136.621
A.	<i>Dolgoročna sredstva</i>	<i>6.882.473</i>	<i>5.439.673</i>	<i>4.350.407</i>	<i>3.719.069</i>
I.	Opredmetena osnovna sredstva	6.882.432	5.439.639	4.350.378	3.555.395
1.	Zemljišča in zgradbe	5.899.281	4.903.801	3.643.791	3.383.720
a)	Zemljišča	990.611	1.089.595	618.730	556.657
b)	Zgradbe	4.908.670	3.814.206	3.025.061	2.827.063
2.	Proizvajalne naprave in stroji ter drobn inventar	976.343	535.838	265.765	171.675
3.	Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	6.808	0	440.822	0
II.	Naložbene nepremičnine	0	0	0	0
III.	Dolgoročne finančne naložbe	41	34	29	163.674
1.	Druge delnice in deleži	0	0	0	0
2.	Druga dolgoročna posojila	41	34	29	163.674
IV.	Odložene terjatve za davek	0	0	0	0
B.	<i>Kratkoročna sredstva</i>	<i>206.485</i>	<i>243.884</i>	<i>199.415</i>	<i>653.233</i>
I.	Zaloge	112.955	87.964	71.456	56.806
II.	Poslovne terjatve	93.148	74.893	98.051	560.507
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	45.041	46.936	57.565	115.293
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	48.107	27.957	37.594	316.694
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	0	0	2.892	128.520
III.	Kratkoročne finančne naložbe	337	78.776	27.057	32.495
IV.	Denarna sredstva	45	2.251	2.851	3.425
C.	<i>Kratkoročne aktivne časovne razmejitev</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>954.959</i>	<i>764.319</i>
	OBVEZNOSTI DO VIROV/SREDSTEV	7.088.958	5.683.557	5.504.781	5.136.621
A.	<i>Kapital</i>	<i>3.789.443</i>	<i>2.687.673</i>	<i>1.364.301</i>	<i>1.257.530</i>
I.	Vpoklicani kapital	2.633.669	2.416.210	2.220.781	1.281.033
1.	Osnovni kapital	2.633.669	2.416.210	2.220.781	1.281.033
II.	Prevrednotovalni popravki kapitala	1.371.771	1.564.443	1.671.622	94.555
1.	Splošni prevrednotovalni popravki kapitala	1.371.771	1.564.443	1.671.622	94.555
2.	Posebni prevrednotovalni popravki kapitala	0	0	0	0
III.	Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let	0	-198.162	-1.188.401	0
IV.	Čisti dobiček poslovnega leta	0	0	0	0
V.	Čista izguba poslovnega leta	215.997	1.094.818	1.339.701	118.058
B.	<i>Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>74.115</i>	<i>106.262</i>
1.	Rezervacije	0	0	74.115	106.262
C.	Dolgoročne obveznosti	734.157	890.865	2.474.230	1.234.979
a)	Dolgoročne finančne obveznosti	734.157	890.865	2.474.230	1.234.979
1.	Druge dolgoročne finančne obveznosti	734.157	890.865	2.474.230	1.234.979
Č.	Kratkoročne obveznosti	2.428.515	2.062.262	1.518.346	2.446.041
a)	Kratkoročne finančne obveznosti	33.701	1.484.270	758.953	1.972.015
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	33.701	1.484.270	758.953	1.972.015
b)	Kratkoročne poslovne obveznosti	2.394.814	577.992	759.393	474.026
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	774.904	92.165	242.019	196.865
2.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	1.619.910	485.827	517.374	277.161
D.	Pasivne časovne razmejitev	136.843	42.757	73.789	91.809

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

BILANCA STANJA		leto 1999 v 000 SIT	leto 2000 v 000 SIT	leto 2001 v 000 SIT	leto 2002 v 000 SIT
SREDSTVA		4.694.965	4.237.156	3.190.015	1.882.681
A. Dolgoročna sredstva		3.432.671	2.833.645	2.799.440	1.599.313
I. Opredmetena osnovna sredstva		2.803.126	2.222.082	2.187.419	994.682
1. Zemljišča in zgradbe		2.468.238	1.776.629	1.754.967	553.110
a) Zemljišča		531.901	488.215	569.055	151.732
b) Zgradbe		1.936.337	1.288.414	1.185.912	401.378
2. Proizvajalne naprave in stroji ter drobní inventar		124.984	108.890	67.794	132.685
3. Osnovna sredstva, ki se pridobivajo		209.904	336.563	364.658	308.887
II. Naložbene nepremičnine		0	0	0	0
III. Dolgoročne finančne naložbe		629.545	611.563	612.021	604.631
1. Druge delnice in deleži		0	0	0	0
2. Druga dolgoročna posojila		629.545	611.563	612.021	604.631
IV. Odložene terjatve za davek		0	0	0	0
B. Kratkoročna sredstva		631.390	420.751	142.182	137.898
I. Zaloge		15.551	10.152	14.483	11.312
II. Poslovne terjatve		599.506	291.290	117.990	114.837
1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		65.599	75.408	27.042	78.122
2. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		512.443	201.524	83.786	36.715
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		21.464	14.358	7.162	0
III. Kratkoročne finančne naložbe		14.560	119.171	7.925	7.153
IV. Denarna sredstva		1.773	138	1.784	4.596
C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev		630.904	982.760	248.393	145.470
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		4.694.965	4.237.156	3.190.015	1.882.681
A. Kapital		1.232.379	2.443.850	2.452.207	1.300.568
I. Vpoklicani kapital		1.186.142	1.089.203	1.017.946	949.577
1. Osnovni kapital		1.186.142	1.089.203	1.017.946	949.577
II. Prevrednotovalni popravki kapitala		176.045	262.376	405.090	504.107
1. Splošni prevrednotovalni popravki kapitala		176.045	262.376	405.090	504.107
2. Posebni prevrednotovalni popravki kapitala		0	0	0	0
III. Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let		-109.315	-119.197	1.020.813	833.824
IV. Čisti dobiček poslovnega leta		0	1.211.468	8.358	0
V. Čista izguba poslovnega leta		20.493	0	0	986.940
B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev		88.918	62.696	36.007	83.233
1. Rezervacije		88.918	62.696	36.007	83.233
C. Dolgoročne obveznosti		0	0	0	0
a) Dolgoročne finančne obveznosti		0	0	0	0
1. Druge dolgoročne finančne obveznosti		0	0	0	0
Č. Kratkoročne obveznosti		3.044.102	1.717.865	701.634	498.585
a) Kratkoročne finančne obveznosti		2.352.927	975.162	372.681	98.301
1. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		2.352.927	975.162	372.681	98.301
b) Kratkoročne poslovne obveznosti		691.175	742.703	328.953	400.284
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		471.211	370.534	89.608	156.623
2. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		219.964	372.169	239.345	243.661
D. Pasivne časovne razmejitev		329.566	12.745	167	295

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

	BILANCA STANJA	leto 2003 v 000 SIT	leto 2004 v 000 SIT	leto 2005 v 000 SIT	leto 2006 v 000 SIT	leto 2007 v 000 SIT
	SREDSTVA	1.786.344	1.762.668	1.853.396	1.440.086	1.278.014
A.	<i>Dolgoročna sredstva</i>	<i>1.240.291</i>	<i>944.703</i>	<i>856.008</i>	<i>780.507</i>	<i>708.114</i>
I.	Opredmetena osnovna sredstva	634.439	397.001	272.377	210.057	182.207
1.	Zemljišča in zgradbe	389.913	329.038	235.066	196.537	180.213
a)	Zemljišča	137.277	140.388	124.235	93.577	87.742
b)	Zgradbe	252.636	188.650	110.831	102.960	92.471
2.	Proizvajalne naprave in stroji ter drobní inventar	94.763	67.963	37.311	13.520	1.994
3.	Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	149.763	0	0	0	0
II.	Naložbene nepremičnine	0	0	41.840	39.298	28.142
III.	Dolgoročne finančne naložbe	605.852	547.702	541.791	526.294	497.765
1.	Druge delnice in deleži	0	0	3.257	3.168	3.000
2.	Druge dolgoročne posojila	605.852	547.702	538.534	523.126	494.765
IV.	Odložene terjatve za davek	0	0	0	4.858	0
B.	<i>Kratkoročna sredstva</i>	<i>130.364</i>	<i>56.815</i>	<i>23.319</i>	<i>23.489</i>	<i>23.495</i>
I.	Zaloge	3.222	1.269	0	0	0
II.	Poslovne terjatve	116.872	50.775	23.156	22.849	21.863
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	110.626	21.104	1.133	1.638	3.137
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	6.246	29.671	22.023	21.211	18.726
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	0	0	0	0	0
III.	Kratkoročne finančne naložbe	9.236	42	0	0	0
IV.	Denarna sredstva	1.034	4.729	163	640	1.631
C.	<i>Kratkoročne aktivne časovne razmejitev</i>	<i>415.689</i>	<i>761.150</i>	<i>974.069</i>	<i>636.090</i>	<i>546.405</i>
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	1.786.344	1.762.668	1.853.396	1.440.086	1.278.014
A.	<i>Kapital</i>	<i>1.022.906</i>	<i>1.048.599</i>	<i>972.109</i>	<i>952.374</i>	<i>902.120</i>
I.	Vpoklicani kapital	907.817	1.086.045	1.061.628	1.032.712	977.947
1.	Osnovni kapital	907.817	1.086.045	1.061.628	1.032.712	977.947
II.	Prevrednotovalni popravki kapitala	337.540	327.072	1.880	0	0
1.	Splošni prevrednotovalni popravki kapitala	335.554	325.149	0	0	0
2.	Posebni prevrednotovalni popravki kapitala	1.986	1.923	1.880	0	0
III.	Preneseni čisti dobiček ali čista izguba prejšnjih let	0	-215.553	-38.483	-87.080	-76.078
IV.	Čisti dobiček poslovnega leta	0	0	0	6.742	251
V.	Čista izguba poslovnega leta	222.451	148.965	52.916	0	0
B.	<i>Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev</i>	<i>54.016</i>	<i>32.652</i>	<i>15.959</i>	<i>25.382</i>	<i>4.726</i>
1.	Rezervacije	54.016	32.652	15.959	25.382	4.726
C.	Dolgoročne obveznosti	0	3.428	2.123	0	0
a)	Dolgoročne finančne obveznosti	0	3.428	2.123	0	0
1.	Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	3.428	2.123	0	0
Č.	Kratkoročne obveznosti	709.116	677.989	863.205	462.330	371.168
a)	Kratkoročne finančne obveznosti	286.518	574.147	656.845	349.536	330.703
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	286.518	574.147	656.845	349.536	330.703
b)	Kratkoročne poslovne obveznosti	422.598	103.842	206.360	112.794	40.465
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	132.103	42.259	124.378	19.826	15.987
2.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	290.495	61.583	81.982	92.968	24.478
D.	Pasivne časovne razmejitev	306	0	0	0	0

Vir: Lastni izračun.

Priloga 3: Podatki iz izkazov poslovnih izidov za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (nominalne vrednosti)

	IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (I)	leto 1996 v 000 SIT	leto 1997 v 000 SIT	leto 1998 v 000 SIT	leto 1999 v 000 SIT
1.	Čisti prihodki iz prodaje	436.311	133.587	55.542	35.061
a)	Prihodki doseženi na domačem trgu	436.311	133.587	55.542	35.061
2.	Drugi poslovni prihodki	1.890.854	2.136.082	2.442.791	2.790.531
a)	Prihodki iz subvencij	1.890.854	2.136.082	2.442.791	2.790.531
b)	Prevrednotovalni poslovni prihodki	0	0	0	0
3.	Stroški blaga, materiala in storitev	636.463	792.454	804.755	1.115.484
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	248.375	253.673	200.099	234.675
b)	Stroški storitev	388.088	538.781	604.656	880.809
4.	Stroški dela	1.214.140	1.069.254	790.269	600.570
a)	Stroški plač	566.578	514.327	442.839	371.506
b)	Stroški socialnih zavarovanj	149.079	133.837	119.126	101.000
c)	Drugi stroški dela	498.483	421.090	228.304	128.064
5.	Odpisi vrednosti	482.265	382.236	269.047	187.070
a)	Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	474.767	377.937	265.756	182.364
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	7.498	4.299	3.291	4.706
6.	Drugi poslovni odhodki	54.612	128.134	119.415	73.103
7.	Rezervacije za kočljive pogodbe	0	0	0	0
8.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	19.216	17.468	6.400	34.211
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	19.216	17.468	6.400	34.211
9.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	245.522	176.400	205.395	115.433
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	245.522	176.400	205.395	115.433
10.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	0	0	0
a)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	0	0	0
11.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja	-286.621	-261.341	315.852	768.143
12.	Drugi prihodki (izredni prihodki)	153.184	54.440	60.455	116.367
13.	Drugi odhodki (izredni odhodki)	450.800	570.928	449.307	898.195
14.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja	-297.616	-516.488	-388.852	-781.828
15.	Odloženi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah	0	0	0	0
16.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	-584.237	-777.829	-73.000	-13.685
	Poslovni izid iz poslovanja	-60.315	-102.409	514.847	849.365
	Poslovni izid iz rednega delovanja	-286.621	-261.341	315.852	768.143
	Celotni poslovni izid	-584.237	-777.829	-73.000	-13.685

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (I)		leto 2000 v 000 SIT	leto 2001 v 000 SIT	leto 2002 v 000 SIT	leto 2003 v 000 SIT
1.	Čisti prihodki iz prodaje	23.532	15.249	15.581	16.975
a)	Prihodki doseženi na domačem trgu	23.532	15.249	15.581	16.975
2.	Drugi poslovni prihodki	2.516.335	902.074	1.132.055	926.456
a)	Prihodki iz subvencij	2.516.335	902.074	1.058.414	911.371
b)	Prevrednotovalni poslovni prihodki	0	0	73.641	15.085
3.	Stroški blaga, materiala in storitev	785.281	475.160	748.811	603.685
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	177.695	93.961	96.231	102.215
b)	Stroški storitev	607.586	381.199	652.580	501.470
4.	Stroški dela	468.638	295.234	252.979	262.064
a)	Stroški plač	294.684	254.763	222.394	226.412
b)	Stroški socialnih zavarovanj	78.083	1.333	7.773	8.027
c)	Drugi stroški dela	95.871	39.138	22.812	27.625
5.	Odpisi vrednosti	101.048	75.444	943.179	274.615
a)	Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	100.897	75.444	939.718	218.867
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	151	0	3.461	55.748
6.	Drugi poslovni odhodki	69.106	77.103	36.745	32.981
7.	Rezervacije za kočljive pogodbe	0	0	0	0
8.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	22.472	10.869	44.741	39.146
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	22.472	10.869	44.741	39.146
9.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	72.403	98.909	49.115	51.947
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	72.403	98.909	49.115	51.947
10.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	0	6.955	49
a)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	0	6.955	49
11.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja	1.065.863	-93.658	-845.407	-242.764
12.	Drugi prihodki (izredni prihodki)	61.361	184.324	33.280	50.253
13.	Drugi odhodki (izredni odhodki)	246.197	84.162	11.151	1.587
14.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja	-184.836	100.162	22.129	48.666
15.	Odloženi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah	0	0	0	0
16.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	881.027	6.504	-823.278	-194.098
	Poslovni izid iz poslovanja	1.115.794	-5.618	-834.078	-229.914
	Poslovni izid iz rednega delovanja	1.065.863	-93.658	-845.407	-242.764
	Celotni poslovni izid	881.027	6.504	-823.278	-194.098

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

	IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (I)	leto 2004 v 000 SIT	leto 2005 v 000 SIT	leto 2006 v 000 SIT	leto 2007 v 000 SIT	SKUPAJ
1.	Čisti prihodki iz prodaje	16.249	12.335	12.826	8.328	781.576
a)	Prihodki doseženi na domačem trgu	16.249	12.335	12.826	8.328	781.576
2.	Drugi poslovni prihodki	921.264	641.093	723.285	446.682	17.469.502
a)	Prihodki iz subvencij	914.784	604.568	604.730	435.715	17.208.249
b)	Prevrednotovalni poslovni prihodki	6.480	36.525	118.555	10.967	261.253
3.	Stroški blaga, materiala in storitev	542.537	351.704	457.975	278.753	7.593.062
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	65.612	24.387	24.058	23.044	1.544.025
b)	Stroški storitev	476.925	327.317	433.917	255.709	6.049.037
4.	Stroški dela	283.092	207.222	157.565	113.187	5.714.214
a)	Stroški plač	214.945	157.290	118.233	88.532	3.472.503
b)	Stroški socialnih zavarovanj	7.436	5.602	4.510	3.321	619.127
c)	Drugi stroški dela	60.711	44.330	34.822	21.334	1.622.584
5.	Odpisi vrednosti	186.299	76.516	27.823	16.395	3.021.937
a)	Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	37.222	32.715	27.371	14.933	2.747.991
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	149.077	43.801	452	1.462	273.946
6.	Drugi poslovni odhodki	43.427	37.811	59.528	31.297	763.262
7.	Rezervacije za kočljive pogodbe	0	0	20.000	0	20.000
8.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	14.096	12.015	10.069	10.052	240.755
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	14.096	12.015	10.069	10.052	240.755
9.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	49.473	39.644	16.842	20.022	1.141.105
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	49.473	39.644	16.842	20.022	1.141.105
10.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	1.291	4.185	0	12.480
a)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	1.291	4.185	0	12.480
11.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja	-153.219	-48.745	2.262	5.408	225.773
12.	Drugi prihodki (izredni prihodki)	19.135	0	1.503	1.726	736.028
13.	Drugi odhodki (izredni odhodki)	54	0	1.981	2.284	2.716.646
14.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja	19.081	0	-478	-558	-1.980.618
15.	Odloženi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah	0	0	-4.600	4.600	0
16.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	-134.138	-48.745	6.384	251	-1.754.844
	Poslovni izid iz poslovanja	-117.842	-19.825	13.220	15.378	1.138.603
	Poslovni izid iz rednega delovanja	-153.219	-48.745	2.262	5.408	225.773
	Celotni poslovni izid	-134.138	-48.745	6.384	251	-1.754.844

Vir: Izkazi poslovnih izidov podjetja Rudnik Zagorje v zapiranju, d. o. o., za leta od 1996 do 2007.

Priloga 4: Podatki iz izkazov poslovnih izidov za Rudnik Zagorje v zapiranju za obdobje od leta 1996 do leta 2007 (realne vrednosti)

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (I)		leto 1996 v 000 SIT	leto 1997 v 000 SIT	leto 1998 v 000 SIT	leto 1999 v 000 SIT
1.	Čisti prihodki iz prodaje	818.199	231.099	89.050	52.981
a)	Prihodki doseženi na domačem trgu	818.199	231.099	89.050	52.981
2.	Drugi poslovni prihodki	3.545.854	3.695.316	3.916.503	4.216.806
a)	Prihodki iz subvencij	3.545.854	3.695.316	3.916.503	4.216.806
b)	Prevrednotovalni poslovni prihodki	0	0	0	0
3.	Stroški blaga, materiala in storitev	1.193.537	1.370.906	1.290.256	1.685.621
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	465.769	438.842	320.817	354.620
b)	Stroški storitev	727.768	932.064	969.439	1.331.001
4.	Stroški dela	2.276.836	1.849.756	1.267.031	907.528
a)	Stroški plač	1.062.485	889.760	709.999	561.387
b)	Stroški socialnih zavarovanj	279.563	231.531	190.994	152.622
c)	Drugi stroški dela	934.788	728.465	366.038	193.519
5.	Odpisi vrednosti	904.375	661.249	431.360	282.684
a)	Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	890.314	653.812	426.084	275.573
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	14.061	7.437	5.276	7.111
6.	Drugi poslovni odhodki	102.412	221.665	191.457	110.467
7.	Rezervacije za kočljive pogodbe	0	0	0	0
8.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	36.035	30.219	10.261	51.697
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	36.035	30.219	10.261	51.697
9.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	460.419	305.163	329.308	174.432
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	460.419	305.163	329.308	174.432
10.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	0	0	0
a)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	0	0	0
11.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja	-537.491	-452.105	506.402	1.160.752
12.	Drugi prihodki (izredni prihodki)	287.261	94.178	96.927	175.844
13.	Drugi odhodki (izredni odhodki)	845.370	987.677	720.370	1.357.274
14.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja	-558.109	-893.499	-623.443	-1.181.430
15.	Odloženi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah	0	0	0	0
16.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	-1.095.600	-1.345.604	-117.041	-20.678
	Poslovni izid iz poslovanja	-113.107	-177.161	825.449	1.283.487
	Poslovni izid iz rednega delovanja	-537.491	-452.105	506.402	1.160.752
	Celotni poslovni izid	-1.095.600	-1.345.604	-117.041	-20.678

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

	IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (I)	leto 2000 v 000 SIT	leto 2001 v 000 SIT	leto 2002 v 000 SIT	leto 2003 v 000 SIT
1.	Čisti prihodki iz prodaje	32.653	19.520	18.554	19.142
a)	Prihodki doseženi na domačem trgu	32.653	19.520	18.554	19.142
2.	Drugi poslovni prihodki	3.491.704	1.154.734	1.348.027	1.044.701
a)	Prihodki iz subvencij	3.491.704	1.154.734	1.260.337	1.027.691
b)	Prevrednotovalni poslovni prihodki	0	0	87.690	17.010
3.	Stroški blaga, materiala in storitev	1.089.667	608.246	891.669	680.734
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	246.572	120.278	114.590	115.261
b)	Stroški storitev	843.095	487.968	777.079	565.473
4.	Stroški dela	650.289	377.925	301.242	295.511
a)	Stroški plač	408.908	326.119	264.822	255.309
b)	Stroški socialnih zavarovanj	108.349	1.706	9.256	9.051
c)	Drugi stroški dela	133.032	50.100	27.164	31.151
5.	Odpisi vrednosti	140.216	96.575	1.123.117	309.664
a)	Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	140.006	96.575	1.118.996	246.801
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	210	0	4.121	62.863
6.	Drugi poslovni odhodki	95.893	98.699	43.755	37.190
7.	Rezervacije za kočljive pogodbe	0	0	0	0
8.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	31.182	13.913	53.277	44.142
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	31.182	13.913	53.277	44.142
9.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	100.467	126.612	58.485	58.577
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	100.467	126.612	58.485	58.577
10.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	0	8.282	55
a)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	0	8.282	55
11.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja	1.479.007	-119.890	-1.006.692	-273.746
12.	Drugi prihodki (izredni prihodki)	85.145	235.951	39.629	56.667
13.	Drugi odhodki (izredni odhodki)	341.627	107.735	13.278	1.790
14.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja	-256.482	128.216	26.351	54.877
15.	Odloženi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah	0	0	0	0
16.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	1.222.525	8.326	-980.341	-218.869
	Poslovni izid iz poslovanja	1.548.292	-7.191	-993.202	-259.256
	Poslovni izid iz rednega delovanja	1.479.007	-119.890	-1.006.692	-273.746
	Celotni poslovni izid	1.222.525	8.326	-980.341	-218.869

SE NADALJUJE

NADALJEVANJE

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (I)		letu 2004 v 000 SIT	letu 2005 v 000 SIT	letu 2006 v 000 SIT	letu 2007 v 000 SIT	SKUPAJ
1.	Čisti prihodki iz prodaje	17.686	13.099	13.288	8.328	1.333.599
a)	Prihodki doseženi na domačem trgu	17.686	13.099	13.288	8.328	1.333.599
2.	Drugi poslovni prihodki	1.002.747	680.777	749.323	446.682	25.293.174
a)	Prihodki iz subvencij	995.694	641.991	626.500	435.715	25.008.845
b)	Previdnotovalni poslovni prihodki	7.053	38.786	122.823	10.967	284.329
3.	Stroški blaga, materiala in storitev	590.523	373.475	474.462	278.753	10.527.849
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	71.415	25.897	24.924	23.044	2.322.029
b)	Stroški storitev	519.108	347.578	449.538	255.709	8.205.820
4.	Stroški dela	308.131	220.049	163.237	113.187	8.730.722
a)	Stroški plač	233.956	167.026	122.489	88.532	5.090.792
b)	Stroški socialnih zavarovanj	8.094	5.949	4.672	3.321	1.005.108
c)	Drugi stroški dela	66.081	47.074	36.076	21.334	2.634.822
5.	Odpisi vrednosti	202.776	81.252	28.824	16.395	4.278.487
a)	Amortizacija in previdnotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	40.514	34.740	28.356	14.933	3.966.704
b)	Previdnotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	162.262	46.512	468	1.462	311.783
6.	Drugi poslovni odhodki	47.268	40.152	61.671	31.297	1.081.926
7.	Rezervacije za kočljive pogodbe	0	0	20.720	0	20.720
8.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	15.343	12.759	10.431	10.052	319.311
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	15.343	12.759	10.431	10.052	319.311
9.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	53.849	42.098	17.448	20.022	1.746.880
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	53.849	42.098	17.448	20.022	1.746.880
10.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	1.371	4.336	0	14.044
a)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	1.371	4.336	0	14.044
11.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja	-166.771	-51.762	2.344	5.408	545.456
12.	Drugi prihodki (izredni prihodki)	20.827	0	1.557	1.726	1.095.712
13.	Drugi odhodki (izredni odhodki)	59	0	2.052	2.284	4.379.516
14.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja	20.768	0	-495	-558	-3.283.804
15.	Odloženi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah	0	0	-4.766	4.600	-166
16.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	-146.003	-51.762	6.615	251	-2.738.181
	Poslovni izid iz poslovanja	-128.265	-21.052	13.697	15.378	1.987.069
	Poslovni izid iz rednega delovanja	-166.771	-51.762	2.344	5.408	545.456
	Celotni poslovni izid	-146.003	-51.762	6.615	251	-2.738.181

Vir: Lastni izračun.

Priloga 5: Indeksi cen življenjskih potrebščin v obdobju 1996–2007

Obdobja	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
december_t/december_{t-1}	109,0	108,8	106,5	108,0	108,9	107,0
povprečje_t/povprečje_{t-1}	109,8	108,4	107,9	106,1	108,9	108,4

Obdobja	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007
december_t/december_{t-1}	107,2	104,6	103,2	102,3	102,8	105,6
povprečje_t/povprečje_{t-1}	107,5	105,6	103,6	102,5	102,5	103,6

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, aktualni kazalniki, spletna stran www.stat.si/indikatorji.

Priloga 6: Grafi

